

Viktor Avbelj v Metliki

8. junija je obiskal Metliko sekretar CK ZK Slovenije tov. Viktor Avbelj. Visoki gost si je ogledal gradbišče nove šole in proizvodne prostore BETI, najdlje pa se je pomudil v kmetijski zadrugi Metlika. Zanimaj se je za ob. novo vinogradov in za rastninske odnose ob arondacijah na Vinomeru in Viličih. Ogledal si je več kmetijskih objektov zadruga in se nato dlje časa zadržal na Vinomeru.

Predsednik angleške dobrodelne organizacije na obisku

11. junija je bil na obisku v trebanjski občini predsednik angleške dobrodelne organizacije »Boj proti bedi« Frank Harcourt - Munning, ki se mudil v naši državi kot gost jugoslovanskega Rdečega križa. Njegova organizacija je veliko pripomogla pri obnovi Skopja. Obiskal je tudi Mokronog, kjer se je živo zanimal za gradnjo vodovoda in za način zbiranja sredstev zanj.

Najgloblja jama na Dolenjskem

Do pred nedavnim je veljalo za najglobljo jama na Dolenjskem brezno pod Tobakovo hruško. Ljubljanskim tem, ki so se mudili v okolici Hinj, pa je uspelo najti še globlje brezno v bližini te vasi. Rzarjevo brezno meri v globino 109 metrov in je za 6 metrov globlje, kot je brezno pod Tobakovo hruško. To je doslej najgloblje znano brezno na Dolenjskem.

KARAVANA NA SMUK: V nedeljo zjutraj je iz Semiča krenila po strmi, ozki poti proti Smuku nad Semiško goro karavana 40 voz, naložena z lesom in drugim gradbenim materialom, ki so ga darovala podjetja za turistično kočjo na Smuku. Akcijo za gradnjo kočje organizira krajevna skupnost s pomočjo turističnega društva. S prostovoljnimi prevoznimi v nedeljo so prinesli blizu 400.000 Sdin. »Rajši peljemo v še tako strm hrib, kot pa sedimo na dolgočasnem sestanku!« so povedali možaki, ki so razkladali lesene stene nekdanje ISKRINE menze. Za malico so si na raznju spekli prašička. Prizadevni Semičani vsako leto kaj novega skupaj spravijo in lahko jim verjamemo, da bo tudi 7 ali 8 milijonov vredna kočja na Smuku še letos pod streho! Za zgled so lahko tistim meščanom in vaščanom, ki samo tarnajo o svojem neurejenem kraju, za zboljšanje pa ne bi niti s prstom mignili. Na sliki zadnji v karavani: Matija Bukovec, Janez Golobič in Matija Sever — Pripreči je bilo treba dva para konj, da sta lahko potegnili s strešniki naložen voz navkreber. (Foto: M. Moškon)

NOVA MOTORNÁ BRIZGALNA ZA 40. JUBILEJ

Bratsko srečanje gasilcev

K proslavi 40-letnice gasilskega društva Obrežje so v nedeljo prišli gostje iz Črnomerca, Zaprešiča in Samobora, iz Novega mesta, Sevnice, Krškega in Brežic — Prireditelj je izzvenela v veliko manifestacijo prijateljstva dveh republik

Prvega julija se bo izteklo desetletje obstoja gasilskega društva na Obrežju. Ta pomembni jubilej so minulo nedeljo navdse slovesno počastili. V goste so povabili gasilce in občane iz štirih slovenskih in treh hrvaških občin. Odzvali so se v velikem številu. Gasilci z Obrežja so bili ob tej priložnosti deležni iskrenih čestitk in priznanj.

Pokrovitelj prireditve je bil tov. Franc Bukovinsky, pod-

predsednik skupščine občine Brežice. Ko jim je izročal novi prapor in motorno brizgalno, je v nagovoru poudaril pomen 40-letnega gasilskega dela v tem okolišju in zaželel prizadevnim gasilcem z Obrežja še mnogo uspešnih obletnic. Veselo dobrodošlico je izrekel tudi gostom iz sosednje republike, ki so obiskali to veliko manifestacijo bratstva in prijateljstva.

(Nadaljevanje na 3. str.)

V KRATKEM RALLY »SUTJESKA 66«

Start za Slovenijo v Kočevju

Tekmovanje bo od 1. do 7. julija. Doslej nad 130 prijav. Pokrovitelj tekmovanja, ki ga organizira AMZ Jugoslavije, bo podpredsednik republike Aleksandar Ranković.

Tradicionalna zvezdasta vožnja s ciljem na Sutjeski bo imela letos prvič mednarodni značaj, razen tega pa je spremenila letos tudi naziv v »Sutjeska 66«. Start slovenskega kraka zvezde, ki je najdaljši (meri 840 kilometrov), bo 1. julija med 9. in 10. uro v Kočevju. Za start v Kočevju je doslej prijavljenih preko 130 tekmovalnih vozil, med njimi tudi nekaj inozemskih.

Vožnja do Sutjeske (Tjentišće) bo trajala dva dni. Po prvem dnevu vožnje bodo tekmovalci prespali v Sibeni, kjer bo tudi tekmovanje voznikov v spretnosti. Na Sutjeski, kjer bo proslava 25-letnice vstaje in 20-letnice osvoboditve, bo še zaključna preizkušnja spretnosti tekmovalcev, 3. julija pa bodo razglašeni rezultati tekmovanja in nakladalnik. (Nadaljevanje na 10. str.)

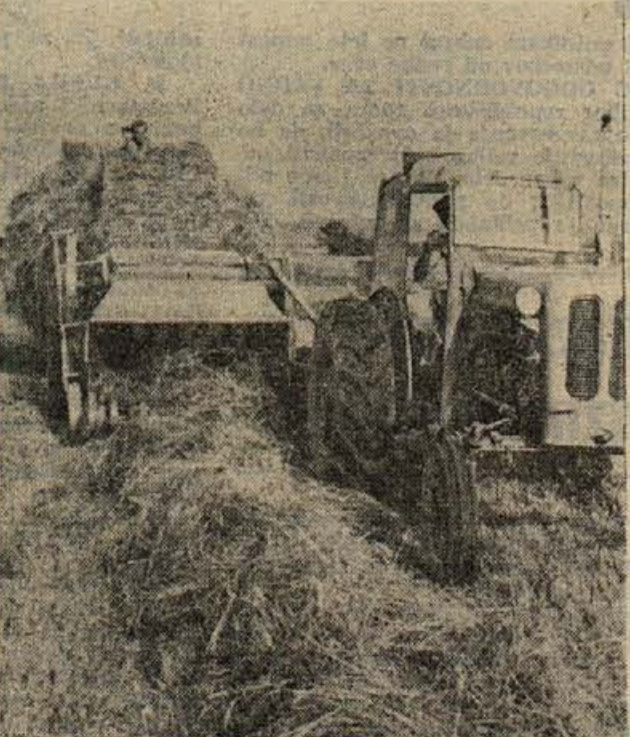
V NEDELJO, 19. JUNIJA BO V BRUSNICAH

Praznik brusniških hrustavk

Razstavljalce najboljših češenj bodo nagradili

V Brusnicah in drugih vaseh pod Gorjanci so te dni dozorele češnje, ki jim domačini pravijo hrustavke. Pridelalek, kot zatrjujejo, ni slab. Spet pa so v zadregi, kam z njimi. Pri kmetijski zadrugi

odkup češenj ni organiziran. Nekaj tega sadja prodajo posamezniki doma ali v novo-meški tržnici. Brusniška hrustavka pa kljub temu še ni dovolj dostopna večji množici. (Nadaljevanje na 3. str.)

Lepo vreme in sodobni kmetijski stroji bodo pripomogli, da bo že ta teden imel kmetijski obrat Draškovec nekaj sto ton lepo suhega sena pod streho. Na sliki: nakladanje s strojem, ki je hkrati sejnalnica in nakladalnik. (Foto: Polde Miklič)

PO VI. KONGRESU SZDL JUGOSLAVIJE

Socializem sedanjemu človeku!

To je bil velik delovni dogovor. Najbolj je očjeknila Titova odločna beseda — kritična kot zmeraj, a vseeno polna optimizma. Rekel je: »Vsa naša skrb mora biti posvečena človeku. Za koga pa gradimo socializem? Za človeka, za ljudi, ki pridejo pozneje, ali za tiste, ki žive zdaj? Menim, da za tega človeka in za bodoče ročave.« Prekinil ga je buren aplavz. Titove besede so bile misli 1400 delegatov in gostov, to je bila misel vseh naših delovnih ljudi.

Tovariš Tito je govoril tudi o nalogah Socialistične zveze. Dejal je, da za mnoge stvari v našem

družbenem življenju, ki niso bile pozitivne — bilo pa jih ni malo — zadene del krivde tudi člane Socialistične zveze, ne samo komuniste. Če bi bila namreč Socialistična zveza bolj aktivna, če bi bolj

spremljala razne procese v našem družbenem življenju, zlasti v podjetjih in na področju samoupravljanja, če bi bila odločneje nastopila proti raznim odklonom in slabostim pri nas, bi bilo vsega tega, kar je negativno, seveda mnogo manj.

Kongres je postavil vso pozornost nalogi: kako zagotoviti odločnejši vpliv občanov na odločanje? Kako dejansko uveljavljamo samoupravljanje? Ali smo že povsem uresničili zahtevo, naj vsak živi od lastnega dohodka? Kako uresničujemo gospodarsko reformo? »Samoupravljanje« (Nadaljevanje na 2. str.)

V Jurčičev spomin

V nedeljo dopoldne so pred Jurčičevo rojstno hišo na Muļjavi slovesno razdelili najprizadenejšim mladim bralcem Jurčičeve bralne značke. Pri kulturnem sporedu so sodelovali tudi književniki Tone Seliskar, Mitja Vošnjak, Boris Pahor, Tone Pavček, Smiljan Rozman, Leopold Suhodolčan in Janez Menart. Tako je mladina dostojno počastila 100-letnico izida Jurčičevega DESETEGA BRATA, prvega slovenskega romana.

Naval na potne liste

Samo v prvih petih mesecih letošnjega leta so na oddelku za notranje zadeve v Sevnici izdali 600 potnih dovoljenj, to je skoraj toliko kot lani vse leto in dvakrat toliko kot predlanskim. Prbližno vsak šesti potni list je bil dan za delo, drugi pa za obiske in turistična potovanja v zamejstvo

V ZNAMENJU ROBOTOV IN FOLKLORE: V nedeljo dopoldan so v spodnji dvorani Dolenjske galerije odprli prvo medobčinsko razstavo otroških likovnih in tehničnih izdelkov. Razstavljenih je 80 otroških risb, 20 plastik iz lesa, mavca in mila ter 85 tehničnih izdelkov, ki so jih pri tehničnem pouku v šolah naredili pionirji in pionirke osnovnih šol v občinah Črnomelj, Metlika, Trebnje in Novo mesto. Najzanimivejši so vsekakor številni roboti, ki znajo hoditi, premikati glavo in računati, najlepši pa izdelki s folklornimi motivi učencev metliške osnovne šole. Na sliki: Srečko Kumar z osnovne šole v Novem mestu pregleduje svojega »Delfina« tik pred otvoritvijo razstave. (Foto: M. Moškon)

O sobotni nesreči v Sevnici

Ponesrečenec je ležal na cesti nezavesten 40 minut brez zdravniške pomoči

4. junija se je ob 16. uri zgodila v Sevnici težka prometna nesreča, ki je vzbudila ogorčenje med prebivalci. 31-letni trgovski pomočnik Kelnerič iz Boštjanja je samovoljno vzel motor pri avtokleparju Guliču in se z njim odpeljal po Sevnici. Zalletel se je v steber ob česti in obležal v nezavesti. Ljudje, med njimi tudi miličniki, so bili takoj zraven, vendar niso mogli ponesrečencu pomagati, ker je kazal znake hudih notranjih poškodb. Dežurni zdravnik dr. Pungercič je bil na obisku pri bolnikih, telefon pri dr. Pesjaku, ki je bil tisto popoldne prost, pa se ni oglasil. En rešilni avtomobil je odpeljal v Celje, pri drugem pa je bil sofer prost in ga ni bilo mogoče dobiti. Bolniška sestra je na telefonski klic dejala, da ne sme zapustiti ambulante. Klicali so rešilni avtomobil s Senovega. Na kraju ne-

sreče se je zbralo že blizu 300 ljudi, ki so pričeli vse bolj negotovati. Hoteli so ponesrečenca prepeljati v osebni avtomobilu, vendar bi bil tak prevoz lahko usoden. Po 40 minutah je prišel s Senovega rešilni avtomobil, hkrati pa so našli tudi dr. Pesjaka, da je ponesrečencu nudil prvo pomoč.

Nezavestnega Kelneriča so odpeljali najprej v Brežice, kasneje pa v Zagreb.

OD 16. DO 26. JUNIJA

Med 20. in 24. junijem po večini oblačno s pogostnimi padavinami in nevihtami. V ostalem deloma do pretežno sončno.

Dr. V. M.

SEDANJEMU ČLOVEKU!

(Nadaljevanje s 1. str.)

nje bo zgolj formalizem, če ne bomo izpeljali reforme in razvili neposredne delitve po delu, je dejal Milentije Popović v svoji uvodni besedi k razpravi, v kateri so obravnavali osnutek resolucije o nalogah SZDL pri razvijanju samoupravljanja.

Predsednik zveznega odbora Lazer Koliševski je rekel, da mora Socialistična zveza postati še bolj odprta za vsa gledišča in mnenja. Seveda pa ne more obenem tudi vseh podpirati. Postavljala se bo po robu vsemu, kar vleče nazaj. Toda v razpravljani je treba biti strpen, saj to omogoča svobodno in ustvarjalno razpravo, ki bo peljala k skupnemu, realnemu in uresničljivemu dogovoru.

V predsednikovem referatu je bil govor tudi o kritiki, ki ne sme poudarjati le napake in težave, temveč se mora zavzemati za to, da v demokratični izmenjavi mnenj najdemo najnaprednejše rešitve. Drugače bo kritika demagoška, izgubljala bo svoj smisel.

Zelo živa, ustvarjalna je bila razprava delegatov v komisijah. Kongresa ne bi pravično sodil, kdor bi ga ocenjeval samo po razpravi na plenarnih sejah.

Komisija za razvoj demokracije družbenih odnosov v komuni in družbenih službah: Ustavno vlogo zborov volivcev, krajevne skupnosti in drugih odlik neposredne demokracije prepočasno uveljavljamo. Na zborih volivcev prevladuje funkcija informiranja; funkcija odločanja je premalo razvita.

Komisija za vlogo SZDL pri razvijanju samoupravljanja: Na področju družbenega dela je treba zagotoviti neposreden vpliv delovnih ljudi na odločitve. Oblike še niso demokracija. Poskrbeti je treba tudi in predvsem za vsebino delovanja SZDL. Brez pravega pomena so sestanki, seje in konference, ki jih ljudje čutijo kot breme.

Komisija za razvoj kmetijstva in vasi: Ni mogoče vztrajati na tih in

ozkih oblikah poslovnega sodelovanja med družbenim in zasebnim sektorjem kmetijstva. Dosedanji monopolni položaj je marsikatero zadrugo uspal in jo spreminil v čisto trgovsko organizacijo.

Komisija za sestavo statuta SZDL: Odnosi med Socialistično zvezo in Zvezo komunistov so v statusu dobro zastavljeni. Ali naj se najvišji organ Socialistične zveze imenuje »konferenca« ali »odbor« — to vprašanje ni formalno, temveč bistveno.

Komisija za mladino in izobraževanje: Razvijati je treba samoupravno delovanje mladinske organizacije in samoupravno aktivnost mladine povsod, kjer le-ta dela in živi. Problemi mladine so družbeni in jih je zato treba tako tudi reševati.

Komisija za mednarodne odnose: Le s poglobljanjem samoupravljanja oziroma socialističnih družbenih odnosov lahko zagotovimo resnično ekonomsko in politično enakopravnost narodov in narodnosti. Nezanjanje jezika ne sme biti ovira, da delovni človek ne bi mogel uresničevati svojih samoupravnih pravic. Niso dovolj samo načela, enakopravnost rabe jezikov je treba zagotoviti v praksi.

Poseben pomen je dalja kongresu navzočnost predstavnikov 52 strank in gibanj iz raznih držav. Njihovi govori so — kot je zapisala uvodničarka »Dela« Vida Hreščak — nedvomno pokazali kaj široko soglasje o načinu, kako reševati nekatere najbolj pereče mednarodne probleme. Kongres jim je odpiral možnosti, da izmenjajo z delegati svoja mnenja in izkušnje. Tako je bil kongres po svoje tudi pomembna mednarodna tribuna, tribuna odločnih zahtev po miru in odločnih obsodb razpohovalcev vojne. Najbolj odločen je bil tovariš Tito, ki je dejal, da je vojna proti vietnamskemu ljudstvu kričevna in nečloveška. O gromna večina narodov, 95 odstotkov ljudi na svetu želi mir, boljše odnose med državami in narodi. Toda nekateri zdaj še ved-

Glasi komunistične partije Kitajske je nadoknadilo tisto, kar je zamudilo v sedmih mesecih. V devetih dneh je vsak dan objavilo po en komentar o »kulturni revoluciji«, s katero obračunavajo z »buržoaznimi agenti«, »antipartijskimi« in »antisocialističnimi« elementi v gospodarstvu, v literaturi, umetnosti in kulturi, novinarstvu in zgodovini. Temu se pridružuje tudi teoretično partijsko glasilo »Rdeča zastava«, ki pravi, da to »kulturno revolucijo« neposredno vodi Mao Ce Tung in centralni komite. Po pisanju kitajskega časopisa so vsi ti elementi pripravljali javno mnenje na obnovev kapitalizma in na strmolajenje diktature proletariata na Kitajskem.

Kaj se pravzaprav res dogaja na Kitajskem, je zelo težko od daleč soditi, kajti Kitajska je še vedno obdana s kitajskim zidom, ki je zdaj veliko bolj nepropusten kot tisti, ki ga je bila v tretjem stoletju pred našim štetjem začela graditi dinastija Cen. Edini verodostojni vir je kitajsko časopisje, vse drugo so le ugibanja, ki nastanejo s primerjanjem nekaj zgodovinskih dejstev ali pa v razlaganju tistega, kar na Kitajskem objavljuje, ter na iskranju »globljega« pomena v tem ali onem članku. Zato tudi tole pisanje ne more biti nič drugega kot samo ugibanje po znanih zakonih logike.

Najprej dejstva. Odstavili so Peng Cna. On je bil prvi sekretar pekinškega mestnega komiteja, član politbiroja CK, torej eden izmed petindvajsetice najvišjih voditeljev, pekinški župan in podpredsednik vsekitajskega kongresa. Ze zadnjč pa smo povedali, da so odstavili tudi uredništva treh pekinških časopi-

sov. Zen Min Zi Bao pa je zapisal, da se je »kulturna revolucija« začela že pred sedmimi meseci.

Kaj je bilo novembra? Takrat so odstavili Lo Džui Cinga, ki je bil podpredsednik vlade in šef generalnega štaba kitajske vojske ter član sekretariata CK. Šef generalnega štaba je postal leta 1959., ko so odstranili skupino okrog Peng Te Huaja. Do takrat pa je bil Cing šef državne varnosti.

Zdaj so razglasili, da je dosegla »kulturna revolucija« vrhunec z od-

linovi liniji, razglasili za imperialističnega agenta. Tudi zdaj pišejo o zlu, ki je posebljeno v treh demonih: v imperialismu, revizionizmu in reakciji.

Ugibanja pa tečejo še v drugi smeri. Kako naj bi Peng Cen postal imperialistični agent ali revizionist, ko pa je bil prav on tisti, ki je bil začetnik kulturne revolucije, ki je zdaj njega samega pokopala? Prav on je bil najbolj goreč bojevnik proti revizionizmu in zagovornik najostrejšje politike do Sovjetske zveze in njenega »revizionizma«. Zakaj potlej ogenj in žvplo nanj? In odpira se vprašanje, se bo morda zdaj kitajska politika kaj spremenila? Zunanji minister Cen Ji zagotavlja, da se ne bo niti za las.

Potlej je vzrok najbrž drugod. Dejstvo je tudi, da je doživela kitajska zunanja politika zadnje čase nekaj hudih udarcev — zlom indonezijske komunistične partije, razcep med Pekingom in Džakarta, kar vse je povzročilo, da so morali napraviti v Pekingu križ čez načrte, da bi »vse uboge in lačne« narode zbrali okrog te osi. K temu se je pridružil še polom azijskoafriške konference. Novinarji pa ne pozabijo povedati, da je prav Peng Cen dober mesec »obdeloval« indonezijski teren, in to tik pred udarom 30. septembra. Iz tega bi se mogel roditi sklep, da je zdaj treba najti notranjega krivca za zunanjepolitične neuspehe.

In naposled še eno dejstvo: povprečna starost v politbiroju je 66 let. Ljudje ne žive večno, pa si zato nekateri vse te zadeve razlagajo kot zgolj boj za nasledstvo.

Najbrž ima vsak nekaj prava.

Kaj se dogaja na Kitajskem?

stavitvijo Peng Cna in s čistko v pekinškem partijskem komiteju. Ugibanja pa tečejo zdaj v tri smeri.

Nekateri se nagibajo k misli, da se bliža LR Kitajska časom linovih čistk, ki so notranja partijska trenja glede načelnih vprašanj, prerazla v fizični obračun z nasprotniki in je čistka postala sama sebi namen. Navajajo besede zunanjega ministra Cen Jija, da bo kulturna revolucija zajela vse pokrajine in vsako kitajsko vas in iz tega sklepajo, da gre v resnici za dokončni obračun z idejnimi nasprotniki. Samo pisanje partijskih glasil o buržoaznih agentih je dokaj podobno tistim obtožbam iz Stalinovih časov v Sovjetski zvezi, ko so vsakogar, ki se ni povsem podredil Sta-

Izglasovali bodo več odlokov

no mislijo, da je sila glavni činitelj, s katerim je treba razreševati mednarodne probleme.

In na koncu še kratka ocena kongresa. Komentatorka »Vjesnik« N. Krpotič je zapisala, da je bil kongres sestavek rezultatov večletne razprave, političnega boja za preobrazbo družbe, za njeno osvoboditev etatizma, za njen preporev in samoupravljanje. Kongres je izpričal zmago novega kurza, pokazal je vso širino vrst in impozantnost okvira močistih, ki so pod vodstvom komunistov dobili to bitko. Bilo je tudi fraz in bilo je spoznanje, da so potrebne nove oblike ne le v novem statusu, temveč tudi v življenju, da je potrebno manj takšnih kongresov, zato pa več praktičnih sestankov.

Na današnji seji občinske skupščine v Brežicah bodo poročali o delu občinske sodišče v Brežicah, medobčinsko javno tožilstvo za posavske občine in sodnik za prekrške pri občinski skupščini v Brežicah. Odborniki bodo nato seznanjeni z gibanjem gospodarstva v prvih štirih mesecih, nakar bodo sprejeli več odlokov: odlok o varstvu reke Krke, odlok o zazidalnem načrtu za Grič, odlok o urbanističnem programu turističnega in zdraviliškega kraja Čateške Toplice, odlok o zdraviliškem redu v ožjem območju Toplic, odlok o urejanju mestnega zemljišča v Brežicah, odlok o upravljanju s stanovanjskimi hišami z več lastniki in odlok o vodenju splošnega volilnega imenika.

19. junij — praznik KS Svetinje

Krajevna organizacija Zveze borcev in krajevna skupnost Svetinje bosta proslavila 19. junija prvi praznik krajevnega skupnosti, ki bo hkrati v okviru 25-letnice vstaje. Slavje bo v spomin na čas pripravljen za oboroženo vstajo na prve sestanke pod nekdanjim Krivčevim kozolcem, ki sta jih vodila Bogdan Osofnik in Mara Rupena ter drugi aktivisti. Tem shodom je prisostvovalo veliko domačinov.

Ob 13. uri bo zborovanje na Svetinjah, ob 14. uri pa odhod k spomeniku narodnega heroja domačina Jožea Slaka — Silva in drugih padlih borcev ter žrtev fašizma na Gornjih Vrhov. Po slovesnosti bo ljudsko rajanje

KRATKE IZ RAZNIH STRANI

ZASEDANJE »NATO« — Zunanji ministri držav članic Atlantiske zveze so zasedali v Bruslju in sklenili, da je treba ohraniti NATO »zdaj in vse čase«. Francija svojega sklepa o umiku iz NATO ni spremenila, glede njenih čet v Zahodni Nemčiji pa so se dogovorili, da se bodo še dogovarjali. Nekaj spodbudnih besed so povedali glede odnosov z Vzhodom. V skupnem sporočilu je rečeno, da naj tudi v prihodnje z njim navezujejo stike. Ceilo v NATO so v srbih zaradi širjenja atomskega orožja. Toda NATO ostane, čeprav niso določili datuma prihodnjega sestanka ministrov. Rumunski premier Ceausescu je te dni dejal, da sta tako NATO kot varšavski pakt naronizem, da pa morajo socialistične države poskrbeti za svojo varnost spriču obstoja NATO. Predsednik Tito pa je na kongresu SZDL dejal, da je prepričan v to, da bi se varšavski pakt razpuštil tisti hip, ko bi to storil NATO.

BUDISTIČNE DEMONSTRACIJE — V južnem Vietnamu se budistične demonstracije niso polegale. Skoraj vsak dan prihajajo poročila o nemirih v univerzitetnem središču Hue. Direktor, v katerem je zdaj tudi deset civilistov, pa je obravnaval osnutek volilnega zakona.

KOSIGIN NA FINSKEM — Sovjetski premier Aleksej Kosigin je prispel na uradni obisk na Finsko. V Moskvi pravijo, da med deloma ni spornih vprašanj, sodelovanje pa je širše.

VOLITVE V SOVJETSKI ZVEZI — V nedeljo so v Sovjetski zvezi volili poslance v enega izmed dveh domov vrhovnega sovjeta ZSSR. Voilo je 140 milijonov ljudi.

ODJUGA MED SIRIJO IN ZAR? — V Kairo je prispel posebni odposlanec sirske vlade zunanji minister dr. Ibrahim Mahos. Sprejel ga je predsednik ZAR Naser. Pričakujejo, da se bodo odnosi med obema deželama zdaj izboljšali.

POHOD AMERISKIH ČRNCV — Voditelj ameriških črncev dr. Martin Luther King je organiziral protestni pohod proti rasni diskriminaciji v ZDA. Nekeli belec je s puško streljal na Jamesa Mereditha, udeleženca protestnega pohoda in ga nevarno ranil.

DOVOLJENJE OTTONU HABSBURSKEMU — Avstrijska vlada je Ottonu Habsburškemu dovolila prihod v deželo, kar je izzvalo hude proteste v avstrijski javnosti in v parlamentu. Zvezni kancler dr. Klaus je izjavil, da vlada ni pristojna odločiti glede tega, da bi se Otto Habsburški morda vrnil na avstrijski prestol. To je po njegovih besedah stvar avstrijske zakonodaje.

TEDENSKI NOTRANJEPOLITIČNI PREGLED

DVE TEZJNI. V zvezni skupščini razpravljajo poslanci o bistvenih postavkah bodočega deviznega režima. V dosedanji razpravi sta se izoblikovali dve različni stališči. Eni menijo, da bi bilo treba povečati retencijsko kvoto, se pravi tisti del ustvarjenih deviz, ki ostanejo delovni organizaciji, drugo pa oddati poslovnim bankam. Drugi so radikalnejši: po njihovem bi morala tuja plačilna sredstva v celoti pripadati tistim, ki so jih ustvarili, se pravi gospodarskim organizacijam. Le-te bi po tem predlogu predhodno izločile del deviz za skupne potrebe federacije.

Tisti, ki zagovarjajo ohranitev sistema retencijskih kvot, menijo, da drugi predlog ni realen in da zato ni uresničljiv. Drugi menijo o prvem predlogu, da ohranja elemente administrativnega razdeljevanja deviz. Razprava se še nadaljuje.

KREDITOV MANJ, ZALOGE VEČJE. Poostreni pogoji za potrošniške kredite baje niso bistveno vplivali na promet blaga za splošno porabo. Zmanjšala se je edino prodaja tekstila in pohištva. Res pa je, da se zaloge v trgovinah zmanjšujejo, v gospodarstvu pa kopičijo. Vzrok je v tem, ker se gospodarske organizacije prepočasno prilagajajo zahtevam trga.

ALI BODO OLAJŠAVE ZA POTOVANJA NA ODDIH? Predstavnik železniško-transportnih podjetij v državi se še niso sporazumeli o olajšavah za potovanja na oddih. Obstaja predlog, po katerem bi letos

odobravali potnikom enkrat na leto popust celo do 43 odstotkov od redne cene.

VEČ ODGOVORNOSTI ZA VARNO DELO. Odbor republiškega zbora za delo in socialno zavarovanje je opozoril, da bo treba v prihodnje veliko bolj zaostriti odgovornost za varno delo. Do sedaj smo bili preveč popustljivi do pomanjkljivosti, zaradi katerih je prihajalo do nesreč. Vse

Razprava o deviznem režimu

preveč krivcev je ostalo nekaznovanih. To ni dobro. V prihodnje bo treba biti ostrejši do tistih, ki so malomarni in zaradi katerih prihaja do nesreč.

POMAGATI GLUHIM. Na občnem zboru RO zveze gluhih Slovenije so ugotovili, da je v naši republiki evidentiranih več kot 3700 gluhih in naglušnih. Mnogi med njimi so nepismeni in se slabo znajdejo na delovnih mestih. Zasluzki zaposlenih so večinoma nizki. Na občnem zboru so se zavzeli za to, da je treba gluhim bolj pomagati, izboljšati njihovo rehabilitacijo, uspo-

sabljeti jih za poklicno delo, ustanavljati klube itd.

KUPILI BOMO 195 LOKOMOTIV. Predstavnik naše države so podpisali pogodbo o nakupu 195 lokomotiv, ki jih bo dobavil mednarodni konzorcij »Traction Union«. Jugoslavija je enakopraven član tega konzorcija.

BIENALE INDUSTRIJSKEGA OBLIKOVANJA. V petek so v Moderni galeriji v Ljubljani odprli II. Bienale industrijskega oblikovanja. Mimo Jugoslavije razstavlja 11 držav, razstavljenih predmetov je več kot 700. Bienale lepo izpričuje napredek, ki smo ga dosegli na področju industrijskega oblikovanja.

PRESKRBA SE NI ZADOVOLJIVA. Beograjski dopisnik »Dela« je poročal o tem, da se je preskrba z industrijskim blagom sicer izboljšala, vendar še ni zadovoljiva. Od časa do časa zmanjka blago za moške obleke, lahke volnene in sintetične tkanine, emajlirana posoda, kovinska galanterija. Na trgu je premalo kmetijskega orodja. Zadovoljivo je preskrbljeno tržišče s pglavitnimi prehrambenimi proizvodi in mnogo boljše je tudi založenost z južnim sadjem. V prvih štirih mesecih smo uvozili za 54 odstotkov več industrijskega blaga za široko potrošnjo kot v istem času lani. Promet v trgovini na drobno je v prvih štirih mesecih letos, računano po tekočih cenah (ki so bile znatno višje od lanskih), za 37 odstotkov večji kot v istem obdobju lani.

Bodo zdravilišča ostala prazna?

Z omejevanjem potrošnje v zdravstvu in socialnem zavarovanju so bila po uveljavitvi gospodarske reforme močno prizadeta tudi domala vsa naša zdravilišča, ker je socialno zavarovanje začelo še najbolj varčevati prav pri izdajanju napotnic za zdravilišča. Kako so ti ukrepi vplivali na dolenska zdravilišča v Dolenjskih, Smarjeških in Čateških Toplicah, pa bomo skušali prikazati v naslednjih vrsticah.

Celoten promet je bil letos do konca maja kljub višjim cenam v primerjavi z istim obdobjem minulega leta

Sodelovali bodo na Dubravici

Po sklepu seje občinske gasilske zveze Brežice bodo domače gasilske enote sodelovale na veliki proslavi dneva borcev Brežic in sosednjih hrvaških občin. Proslava bo 4. julija na Dubravici, kjer bo srečanje starih borcev s tega področja. D. V.

Varčuj in vlagaj pri

DOLENJSKI BANKI IN HRANILNICE prej

Odkupna sezona gre h koncu

13. junija je bilo na novo-mestnem sejmišču naprodaj 580 prašičkov, prodali pa so jih 536. Kakor kaže, gre po mladanska odkupna sezona h koncu, manj prometa pa je bilo tudi zaradi tega, ker imajo kmetovalci prav zdaj mnogo dela na poljih in travnikih. Manjši pujski so šli v denar po 10.000 do 19.000 dinarjev, za večje pa so zahtevali 20.000 do 32.000 dinarjev.

BRATSKO SREČANJE GASILCEV

(Nadaljevanje s 1. str.)

V imenu gasilske zveze Slovenije je pozdravil jubilate z Obrežja njen predstavnik lovariš Leo Koman. Ustanovnima članoma gasilskega društva Obrežje Francu Leskovcu in Štefanu Sinkovcu je izročil priznanje gasilske zveze I. stopnje. Priznanje posavskih gasilcev je prejel sedanji komandir tov. Ivo Leskovec, sin ustanovitelja Franca Leskovca. Občinska gasilska zveza v Brežicah je odlikovala društvo z diplomom za 40-letni jubilej. Dolgoletnim članom društva je podelila priznanja za prizadevanje in nesebično delo.

PRAZNIK BRUSNIŠKIH HRUSTAVK

(Nadaljevanje s 1. str.)

množici kupcev. Na to sta mislila tudi krajevna organizacija Brusnice in Turistično društvo Novo mesto in sta ob pomoči Dolenjske turistične zveze pripravila praznik brusniških hrustavk. Ta bo v nedeljo, 19. junija. V prostorih osnovne šole v Brusnicah bo tega dne od 6. do 18. ure razstava hrustavk in drugih češenj. Češnje bodo ocenjevali obiskovalci, ki bodo v ta namen dobili bone. Trije razstavljalci najboljših češenj bodo nagrajeni. Ves dan bodo češnje v Brusnicah tudi prodajali. Razen tega sadja bodo obiskovalci

ta v Dolenjskih Toplicah za 26. odst. manjši, v Smarjeških za 22 odst. manjši in le v Čateških Toplicah beležijo letos za okoli 50 milijonov starih dinarjev ali za 65 odst. večji promet kot lani. Hkrati pa je treba še povedati, da ima zdravilišče v Čateških Toplicah letos tudi skoraj še enkrat večje zmogljivosti kot lani. Oskrbnih dni, se pravi pacientov, ki jih je pošiljalo v zdravilišča socialno zavarovanje, beležijo do konca maja v Dolenjskih Toplicah za 58 odstotkov manj kot lani, v Čateških Toplicah pa za 18. odst. več kot lani. Vseh nočnih - zdravstvenih in turističnih - je bilo do koca maja letos v Dolenjskih Toplicah 45. odst. manj kot lani, v Smarjeških 51 odst. manj, v Čateških Toplicah pa za 37 odst. več kot lani. Razveseljivo pa je, da letos v vseh treh zdraviliščih narašča število samoplačnikov povečala kar za 130 odstotkov, tujih gostov pa za 120 odst. Takšna je torej ob koncu maja slika letošnjega obiska v dolenjskih zdraviliščih.

Zaradi zmanjševanja obsega zdraviliško-zdravstvenih storitev se morajo zdravilišča v trenutni situaciji prilagoditi učinku reforme in še bolj razvijati turistično dejavnost. To letos še najbolj uspeva zdravilišču v Čateških Toplicah. Posebno ob nedeljah je na zunanem bazenu izreden navala. Predzadnje nedeljo je bilo na primer več kot dva tisoč kopalcev, večinoma izletnikov iz Zagreba. Tudi v Smarjeških Toplicah so v predsezoni zabeležili še kar ugoden turistični promet, saj je bil za 34 odst. večji kot lani v tem času. V obeh zdraviliščih beležijo izreden porast izletniškega turizma, k čemur je nemalo pripomogla tudi letošnja lepa pomlad.

In kakšni so obeti za sezono?

Napotnic od socialnega zavarovanja za sezonske mesece skorajda ni. To se pravi, da se bodo morala zdravilišča v sezoni čim bolj usmeriti v komercialni turizem. Vsa tri zdravilišča si prek raznih domačih in tujih potovalnih in turističnih agencij prizadevajo pridobiti več gostov. To jim je delno tudi že uspelo, vsaj za glavno sezono - julij in avgust - saj so v vseh treh zdraviliščih do sedaj zabeležili že precej rezervacij gostov in turistov iz raznih domačih in tujih krajev. Kar zadeva turistično dejavnost, ima najboljše pogoje zdravilišče v Čateških Toplicah, ki ima razen sodobnih objektov še izredno ugoden položaj, saj je tako rekoč na pragu Zagreba. Medtem ko so Dolenjske in Smarješke Toplice nekoliko od rok, pa tudi pogoji, zlasti za inozemski turizem niso najboljši. Tujci so namreč navajeni na precejšnje udobje, zato so v Smarjeških Toplicah že preuredili nekaj prostorov, v Dolenjskih Toplicah pa tudi pripravljajo preureditev nekaterih prostorov, predvsem kuhinje, vendar jim letos zaradi pomanjkanja sredstev načrtov verjetno še ne bo mogoče uresničiti.

Tak je torej trenutno položaj dolenjskih zdravilišč. Kljub temu da se zdravilišča skušajo bolj usmeriti v turistično dejavnost, pa seveda ne morejo menjati svoje ga statusa in morajo še nadalje razvijati tudi zdraviliško-zdravstveno dejavnost v skladu z zakonom o naravnih zdravilnih sredstvih in zdraviliščih.

Na brežiskem sejmu 11. junija so pripeljali živinorejci na brežiški sejmu 765 pujskov. Za manjše so zahtevali okoli 950 din od kilograma, za večje pa 550-600 din. Prodali so 460 prašičkov.

MLADINA, KAM PO OSEMLETKI?

Generacija pred zaprtimi vrati

Več sto mladincev in mladink pred odločilnim vprašanjem: KAM? - V delovnih organizacijah, poklicnih in srednjih šolah v petih dolenjskih občinah nekajkrat manj prostih mest kot želja - Vrsta za štipendije se podaljšuje

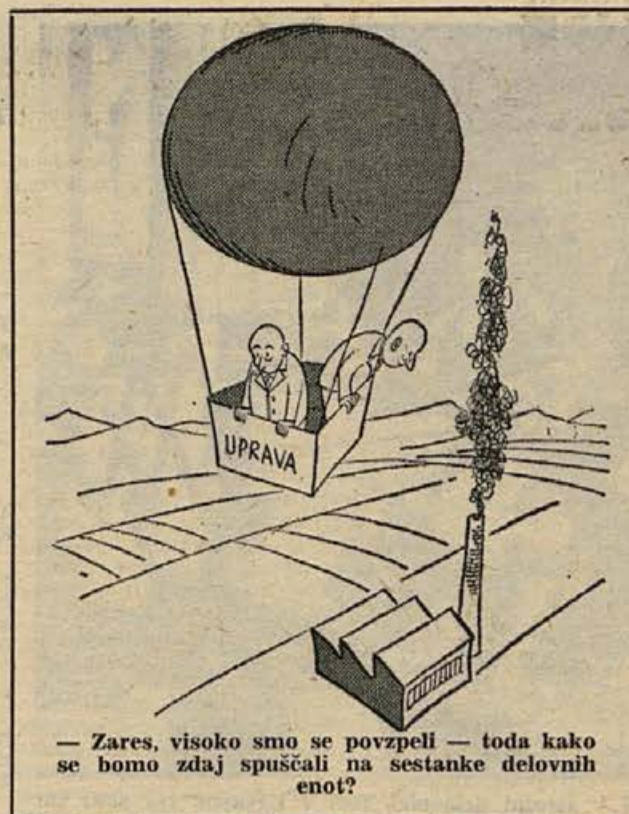
Po podatkih Zavoda za zaposlovanje delavcev v Novem mestu se želi letos zaposliti ali se izobraževati v poklicih in srednjih šolah 1342 fantov in deklet. Prostih je le 1048 mest, zato svojih želja ne bo moglo uresničiti 300 otrok. 300 se jih še ni odločilo, vendar so se tudi ti znašli pred vprašanjem: kam?

Sprašujejo se tudi, kam z mladino, ki konča obvezno šolanje prej kot v osmem razredu. Po anketi bi jih 83 želelo ostati doma, gospodarstvo pa ima po programu prostih le 21 mest. Čeprav je kmetijstvo na Dolenjskem pomembna panoga, se za delo na kmetijah mladina nerada odloča.

Nič boljše ni glede odločanja mladine za šolanje v poklicnih in srednjih šolah. Te šole bodo sprejele 944 učenc

Na brežiskem sejmu

11. junija so pripeljali živinorejci na brežiški sejmu 765 pujskov. Za manjše so zahtevali okoli 950 din od kilograma, za večje pa 550-600 din. Prodali so 460 prašičkov.

Novo mesto za mehanografski center

Društvo knjigovodij in društvo ekonomistov sta s sodelovanjem Zavoda za izobraževanje kadrov in proučevanje produktivnosti dela v Novem mestu in ustreznimi organizacijami iz Maribora pripravila informacijo o možnostih za ustanovitev skupnega mehanografskega centra v Novem mestu. Informacija bo obrazložena na posvetovanju, ki se bo začelo 26. junija ob 9. uri v prostorih Zavoda za izobraževanje kadrov in proučevanje produktivnosti dela. K posvetovanju so vabljene predstavniki vseh delovnih organizacij v novomeški občini. Hkrati se bodo udeleženci seznanili z izkušnjami mariborskega mehanografskega centra.

»POSEBEN PRIMER« - Na nedavni tiskovni konferenci je zahodnotiskovni kancler Erhard govoril tudi o odnosih s Jugoslavijo. Dejal je, da je to »poseben primer« in da bomska vlada z zanimanjem pričakuje jugoslovanski odgovor na svojo noto z dne 25. marca.

Kmetijski nasveti

PEPEL IN DRUGE NADLOGE VINSKE TRTE

Pepel ali oidij je druga najbolj razširjena bolezen vinske trte. Ime ima po pepelnatosivi prevleki, ki jo povzroča posebno na grozdcih, pa tudi na listju. Prvič so jo opazili na Angleškem. Hitro se je razširila na vse celine in je, predvsem v toplejših krajih postala celo nevarnejša od peronospore. Značilno zanjo je, da ne potrebuje kaj več vlage in je nevarnejša predvsem v sušnih letih.

Kar pomenijo bakreni pripravki za peronosporo, to je žveplo in oidij. Vinogradniki se pogosto uporabljajo drobno zmleto žveplo. Zveplati se sme samo suha trta, ker učinkuje le v toplem, sončnem vremenu. Če pa je vreme zelo vroče, je boljše, da ga posujemo kar po tlen, kjer prav tako učinkuje. Drugače bi povzročili opeklino na nežnih delih trte. Potrebujemo ga okoli 20 kg na hektar. Da bi prihranili vinogradnikom dvojno delo, so začeli proizvajati tudi žveplena škropiva. Ta lahko primešamo škropivom proti peronospori in hkrati škropimo proti obema boleznima. Takšna škropiva so sumporol, cosan in kumulul. Novejša pripravka sta oidin in karatan. Proti oidiju bi bilo treba škropiti do 6-krat: prvič že sredi maja, nato pa približno vsakih 14 dni.

Ko smo že pri žveplanju, je treba omeniti še enega škodljivca, ki se pojavlja v vinogradih Dolenjske in Bele krajine, kjer premalo žveplajo. To je trsna pršica, drobna živalca, ki povzroča na listih nabrekli ali bradavice, preraščene z belimi dlakami. Škodljivca uničujemo že s tem, če žveplamo proti oidiju, še bolj pa je, če spomlad, ko se očesca trte napenjajo, škropimo z žvepleno apnenno brozgo.

Med škodljivci, ki se na srečo ne pojavljajo večkrat v nevarnem številu, je na Dolenjskem močno razširjen črn, dober centimeter dolgo hrošček, iz rodu rilčkarjev. Ljudje so mu dali ime volček. Spomlad, ko trta odganja, obžira brste. Ponekod jih vinogradniki zgodaj zjutraj obtrajajo ali stresajo na podstavljene plachte. Drugod jih lovljo na različne vabe, najučinkoviteje pa je škropiti z arzenovimi škropivi ali zapraševati s pantakanom, brž ko se začne pojavljati hrošč. Podobno zatiramo tudi druge škodljivce: grozdne sukače, zemljemerko, trtnega zavijalca in trtnega pisarja. Trtna uš, ki je uničila vinograde naših očetov, ni več nevarna, odkar imamo trte na ameriških podlagah, oziroma odkar sadimo ameriške samorodnice.

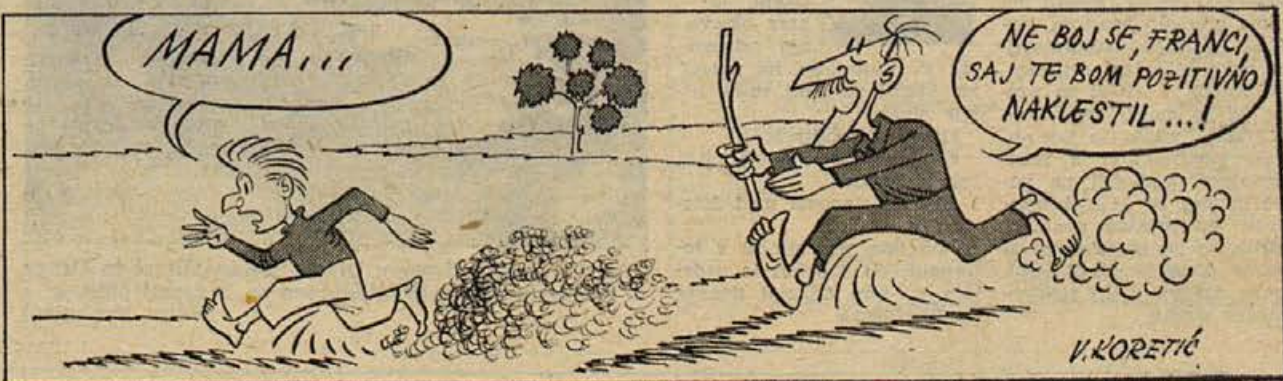
Se ena nadloga je neprijetna. Ne povzroči je niti bolezen niti škodjivec, temveč preobilje apna (apnenca) v zemlji, na kateri raste trta. Pojav imenujemo bledico ali klorozo. Večjih jo povzroči tudi prevlažna ali premalo propustna zemlja. Če vemo za vzrok, vemo za zdravlilo. Če jo povzroča prevlažna zemlja, je rešitev le drenaža. Če pa je vzrok preveč apnenčasta zemlja, zmanjšamo pogubni učinek apna, če gnojimo s kompostom ali kakšnim drugim kislim gnojilom. Od umetnih gnojil uporabljamo tista, ki so kisla (amonijev sulfat, superfosfat, kalijeva gnojila). Hitro, a ne za trajno, odpravimo bledico, če zalivamo zemljo z 10-odstotno raztopino železne galice ali če škropimo trto z 1-odstotno raztopino železne (z drugim imenom tudi zelene) galice.

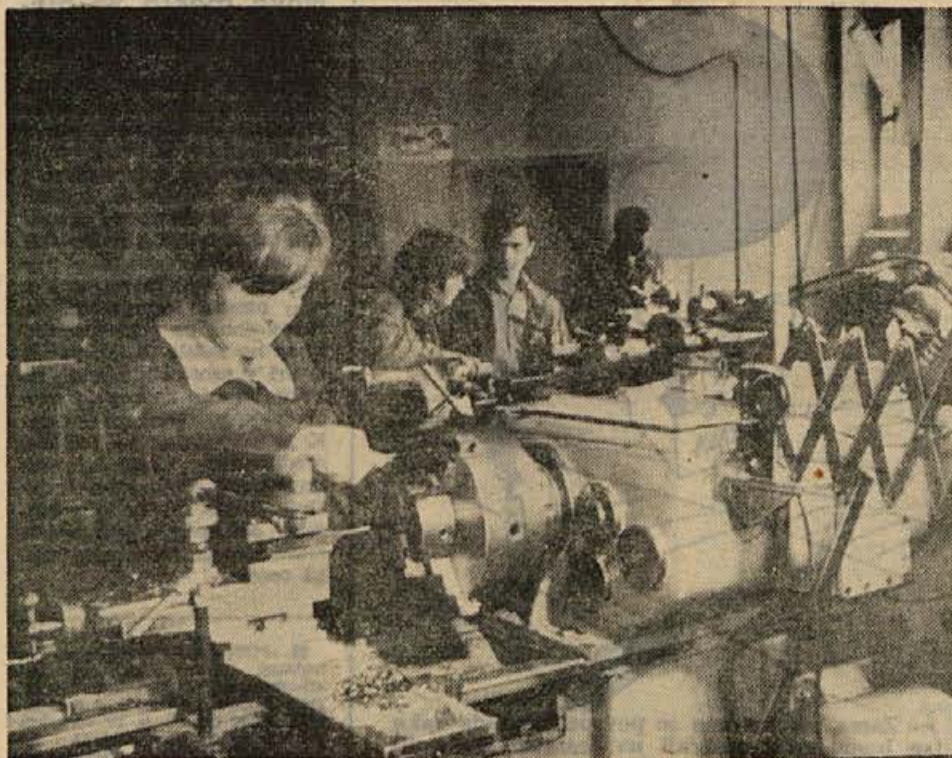
LASTNIKI GOZDOV!

Lastnike gozdov opozarjamo, da je po zakonu o gozdovih in označevanju lesa prepovedano prevažati oziroma dovažati na žage neprevzet in neoznačen les!

GOZDNO GOSPODARSTVO NOVO MESTO

KLOPOTEC

Bodoči tehnikci za strožnicami v strojni delavnici TSS v Krškem. Na sliki so: Moja Peček, Emilija Kiler, Marjan Dvornik in Mirko Lazanski (Foto: Krahulec)

MLADI TEHNIKI NA PRAGU ŽIVLJENJA

Tehniško srednjo šolo v Krškem zapuša letos šesta generacija — V četrth letnikih je 60 dijakov — Matura je tu in spoprijeli so se z učenjem — Potem se bodo njihova pota razšla: večina maturantov se namerava zaposliti, nekaj pa se jih je odločilo za študij na univerzi

Tehniško srednjo šolo v Krškem zapuša letos že šesta generacija študentov. Prvi dijaki so se vpisali vanjo jeseni 1957. Do marca letos jih je po rednem študiju diplomiralo 351, v oddelku za odrasle pa še 66 izrednih slušateljev.

Na tej šoli so zastopani pretežno dijaki iz spodnje-posavskih občin in Dolenjske. Za to pokrajino šola veliko pomeni. Predvsem je dobrodošla zaradi bližine, saj se v Ljubljani ali drugod marsikateri izmed dijakov ne bi mogel šolati. Sprejem je omejen, razen tega pa so stroški med študijem tam veliko večji. V bližini doma je to vse drugače in mnogi lahko stanujejo pri starših ter se vozijo v šolo.

Šola vzgaja strojne tehnike in elektrotehnike. V četrth letnikih je letos 60 dijakov. Ravnatelj šole tovariš Lojze Stih je povedal, da jih bo v juniju maturiralo le 35, ostale pa bodo pripustili k zaključnim izpitom šele v izrednem jesenskem roku.

Z uspehi tov. Stih ni najbolj zadovoljen. Meni, da je delni razlog za slabo napredovanje treba iskati v programu, ki ni dovolj prilagojen zmogljivostim dijakov na tej razvojni stopnji. Program je nedodelan in preveč natrpan. Obsežna je zlasti strokovna snov in za njeno utrjevanje skoraj ni časa.

Drugi razlog je po mnenju tov. Stiha pri dijakih. Tisti, ki si vseskozi prizadevajo in se redno učijo, snov obvladajo, tisti pa, ki se zanašajo na kampanjsko učenje ob koncu šolskega leta, največkrat ne morejo nadoknaditi zamujenega.

Z uspehi tudi ni povsem zadovoljen predstojnik elektro oddelka inž. Mirko Jančič, vendar je prepričan, da jeseni vse skupaj ne bo tako tragično. Slika bo po drugem maturitetnem roku precej drugačna, kajti od vseh četrtošolcev sta le dva dijaka izgubila leto. O letošnjih maturantih je povedal, da so povprečna generacija, ki se ne loči bistveno od prejšnjih.

K boljšemu uspehu bi po njegovem mnenju pripomogli ustrežnejši delovni pogoji. Šola ima premalo prostora, zlasti za praktično laboratorijsko delo, zato trpi organizacija pouka. V stiski za prostor so se znašli letos celo maturanti, vendar so jim občinski predstavniki z razumevanjem priskočili na pomoč in jim za 14 dni izposlovali lep prostor v stavbi podružnice za socialno zavarovanje. Tam so pisali seminarsko nalogo dijaki elektrotehniške stroke.

ZA VPIS NA TSS NISO VSI DOVOLJ PRIPRAVLJENI

V pogovoru o učnih uspehih je tov. inženir med drugim dejal, da se vpisujejo v šolo kandidati s pomanjkljivim osnovnošolskim znanjem. To ugotavlja pri dijakih iz istega kraja, saj jim povzročajo težave isti predmeti. Seveda pa ne bi smeli vedno dožiti šol. »Krivdo za neznanje nosijo tudi dijaki, a ti bi jo včasih radi naprtili osnovni šoli. Tako hočejo zmanjšati svojo krivdo in opravičiti lagodnost pri učenju,« je dejal tov. inženir. Dodal je še, da učenci s pridnim učenjem v drugem ali tretjem letniku že lahko dohitijo sošolce z boljše osnovnošolsko podlago.

Tehniški srednji šoli v Krškem je priključena tudi proizvodnja. Pri praktičnem pouku izdelujejo dijaki koristne naprave za prodajo in lažni so v vseh delavnicah ustvarili 600.000 N din dohodka. Med takimi izdelki so na primer tipkala s signalnimi svetilkami. Uveljavili so se predvsem s tipkali za upravljanje žerjavov. V delavnicah so nekateri stalni delavci, da se dijakom ni treba ukvarjati z deli, ki niso v učnem programu. Šola ima svojo livarsko, strojno, elektrotehniško in mizarško delavnico. V njih se štiri leta usposablja bodoči tehnikci in dopolnjujejo teoretično znanje s praktičnim delom.

»VAS ZANIMA, KAM Z DIPLOMO V ŽEPU?«

Tale sestavek je pravzaprav namenjen absolventom četrth letnikov. Le kratko dobo bodo sošolci še skupaj. Zdaj so na pragu samostojnega življenja. Njihova pota se bodo ločila po štirih letih skupnega šolskega dela. Vseposod po Sloveniji se bodo razkropili z maturitetnimi spricvali v žepu. Prepustimo jim besedo!

Marjan Mihelin z Bizeljškega je dijak elektro oddelka za šibki tok. Na vprašanje, kam po diplomni, je brez oklevanja odgovoril: »V Ljubljano, na univerzo. Študij me bolj veseli kakor služba.«
 »Imaš štipendijo?«
 »Nimam, zato je odločitev toliko lažja.«
 »Kje si stanoval med šolanjem?«
 »Tri leta sem prebil v internatu, ob sobotah in nedeljah pa sem odhajal domov na Bizeljško.«

»In kdaj bo prišel veliki dan?«
 »Okrog 20. junija. Do takrat pa me čaka še precej učenja.«

Za študij na univerzi se bo najbrž odločil tudi Saša Moljk iz Brestanice. Pravi, da sicer še nekoliko okleva, saj ga hkrati mika zaposlitev, a to predvsem iz materialnih razlogov. Zelja po študiju bo verjetno prevladala. Rad bi globlje spoznal elektro stroko, za katero se je odločil. To možnost pa ima samo na fakulteti. Tudi on ni prejel štipendije, zato ga prav nobena stvar ne veže.

NA SOLI SO TUDI DEKLETA

Med absolventi elektrotehniškega oddelka je marljiva dijakinja Anica Levičarjeva. »Kako to, da si se odločila prav za to šolo?« se njo vprašala.
 »Druge izbire nisem imela, šolati pa sem se želela blizu doma. Drugod me starši ne bi mogli vzdrževati, saj imajo komaj tri hektare zemlje.«
 »Od kod si doma?«
 »S Trške gore nad Krškim. Do šole imam tri kilometre.«

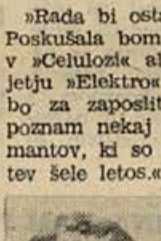

Pogled v šolsko livarno. Djaka Milan Milost in Drago Salamun popravljata šablono za bronasti odlitek (Foto: Krahulec)

»Kako si se zvela v stroko, ki si jo šla študirat brez kake posebne želje?«
 »Zelo dobro. Niti sama nisem pričakovala, da se bom tako privadila. Sošolci so me lepo sprejeli in mi pomagali, če je bilo treba.«

»Kateri predmeti so zate najtežji?«
 »Strokovni predmeti so zame zahtevnejši od splošnih, pri sošolcih je pa večkrat ravno obratno.«

»Kje se boš zaposlila po maturi?«
 »Rada bi ostala v Krškem. Poskušala bom dobiti službo v »Celulozi« ali pa pri podjetju »Elektros«. Bojim se, da bo za zaposlitev težko, saj poznam nekaj lanskih diplomantov, ki so dobili zaposlitev šele letos.«

Vlado Dirnbek iz Brezja pri Globokem je štipendist podjetja »Elektro-Krško«, pri katerem bi se sošolka Levičarjeva rada zaposlila. Dober dijak je in v prvem polletju je imel odličen uspeh. Po diplomni se ne bi rad zaposlil. Veseli ga študij na univerzi in tudi drugi mu svetujejo, naj nadaljuje. Vse je odvisno od tega, kaj bo dejal štipenditor.

Vlado stanuje v internatu in je zadovoljen. Pravi, da se je treba učiti sproti, potem šolanje ni težko. Učiti pa se je najbrž treba tudi z veseljem, kar je prav on vedno delal.

Splošno kleparsko podjetje iz Kostanjevice štipendira na tehniški srednji šoli Franca Cerneliča v Krškem. Kmalu bo prišel v kolektiv. Upa, da bo imel pri izpitih srečo in se še ta mesec za vedno poslovil od šole.

»Mislim, da bom zadovoljen z njim. Že od malega sem se dobro počutil v tej stroki. Preden sem šel v šolo, sem se izučil za kjučavničarja.«

»Kateri predmet ti povzroča največ preglavic?«
 »Slovenščina, vendar ne velja to samo zame.«

KDOR NIMA ŠTIPENDIJE, SE ZDAJ SVOBODNEJE ODLOČA

Kam pa bo tebe zanesla pot?« sem vprašala nato Borisa Rostoharja, prav tako maturanta strojnega oddelka. »Študirati nameravam na fakulteti. Zatržno sem se odločil.«

»Tovarna TOPS iz Ljubljane, že drugo leto.«

»In kaj boš napravil zdaj?«
 »Sprejel bom službo, ker sem vezan.«

»UČNI USPEHI BI BILI LAHKO BOLJŠI«

S Pavlom Gorencem iz Šmarjete pri Novem mestu sva najprej obrnila pomenek na delo mladinske organizacije na šoli. Dejaj je, da je skoraj ni čutili in da so dijaki sami krivi, če je tako. Precej se jih vozi in ti so odtrgani od dejavnosti po pouku. Drugi spet ne kažejo zanimanja zaradi tega, ker skušajo uporabiti prosti čas

Oddih med pisanjem seminarske naloge so izkoristili sošolci za pomenek na toplem majskem soncu. Od leve na desno sedijo Marjan Mihelin, Vlado Dirnbek, Anica Levičarjeva in Saša Moljk (Foto: J. Teppey)

»Si prejel morda štipendijo?«

»Ne in zaradi tega lahko zdaj svobodneje izbiram.«
 »Je bil študij doslej zelo zahteven?«

»Učenja je res precej, vendar je treba vsako snov predvsem razumeti. Največ slabih ocen je pri nas iz matematike, angleščine in slovenščine. Te predmete imamo za najtežje.«

»Imaš kaj načrtov za počitnice?«

»Vse je odvisno od diplome. Rad bi šel v hrbe in za kratek čas tudi na morje.«

Tudi Pavel Bogovič iz Dolenje vasi je eden tistih, ki jih mika študij na visoki šoli. V šolo se vozi z avtobusom. V internatu ne bi rad stanoval, ker meni, da je v tem premalo možnosti za individualno delo. To pride v poštev v vseh višjih letnikih.

za kakšno delo, pri katerem tudi kaj zaslužio.

»Ti si predsednik razreda. Kako je z učnimi uspehi?«

»Niti jaz niti sošolci niso zadovoljni z njimi. Razlog za slab uspeh je gotovo tudi v tem, da se na koncu IV. letnika nagradni preveč snovi. Bolje bi bilo, ko bi bila učna snov enakomerneje porazdeljena.«

»Si štipendist?«

»Da, štipendijo prejemam od tovarne »Tomoš« iz Koprca. Tam se bom zaposlil po diplomni.«

»Greš rad v Koper?«

»Rad. Veselim se samostojnega življenja in dela v tovarni.«

Tako torej zapuščajo šolske klopi mladi tehnikci iz Krškega. Vsi po vrsti se veselijo dneva, ko bodo napravili izpit za življenje. Ta ali oni se okleva, večina pa se je že zatržno odločila, kam po diplomni. Tisti, ki niso prejeli štipendije, so nekoliko v strahu za službo, vendar vsi po vrsti upajo, da jim ne bo treba predolgo čakati na zaposlitev.

J. TEPPEY

Vloga SZDL Slovenije v nadaljnjem razvoju družbenega samoupravljanja

Posebej bi kazalo spregovoriti še nekaj besed o ovirah, ki se pri nas sploh pojavljajo pri uveljavljanju delitve po delu. Čeprav je napredek družbe na liniji produkcije in produktivnosti, kakor vemo, pa je prav vprašanje delitve tisto, ki ga ovira. Delitev po delu je kompleksen problem, ki se lahko rešuje le z razbijanjem avtarkije, vključevanjem v mednarodno delitev dela, z uporabo znanosti in z bojem proti uravnolovki. Kljub stalnim razpravljanjem o tem vprašanju je očitno, da je stimulativnejše nagrajevanje še preamalo vključeno v vse načrte za povečanje produktivnosti dela, da iščemo le obrobne rezerve in da tu tiči vzrok zaostajanja samoupravnih odnosov v delovnih organizacijah. Na to kaže za Slovenijo izredno slaba kvalifikacijska struktura delavcev, odhajanje nekaterih strokovnjakov iz delovnih organizacij in tudi v tujino, odklanjanje mladih strokovnjakov itd. S političnim prepričevanjem očitno ne moremo premagati teh pojavov, dokler nam ne bodo strožji pogoji gospodarjenja in vpliv mednarodnega trga pokazali z vso ostrino, da brez uporabe in vrednotenja znanosti, strokovnjakov in šolanja vseh delavcev in z razvojem novih dodatnih dejavnosti ni poti naprej. Ta proces moramo s politiko nagrajevanja stimulirati.

Pri tem pa je posebno družbeno-politično vprašanje uravnolovka. Obremenjeni smo z nekaterimi pri nas še ne do kraja razčiščenimi pogledi pa tudi s prakso. Upravičena zahteva po večji udeležbi osebnih dohodkov v delitvi se je realizirala predvsem na račun zmanjševanja splošne potrošnje in uvajanja ekonomskih cen. Prav malo smo pri tem prizadeli samo ekstenzivno investicijsko potrošnjo. Pač pa smo začeli metati vse oblike splošne potrošnje v en koš. Potreba po ekonomskem obratovanju cene vsake vrste potrošnje namreč še ne pomeni, da jo je mogoče vso prevladati na posameznega potrošnika, da gre pri tem za brezdušen komercializem, ne pa za osnovno potrebo vsakega gospodarjenja, osebne in družbenega, da ve, koliko je sredstev in za kaj jih porablja.

Pri urejanju vseh teh vprašanj se zaostčujejo razlike v položaju posameznih komun in kategorij prebivalstva in često družbeno-politično blokiranje večji napredek v delitvi po delu. Morali bomo skrbneje uresničevati politiko, da se bodo skladno z rastočo produktivnostjo dela, z večjim deležem osebnih dohodkov, še bolj krepila družbena sredstva za urejanje tistih vprašanj, kjer je že doslej prihajalo in mora postopno prihajati vse bolj do izraza vzajemnost in kjer odpiramo proces delitve po potrebah.

Eno najpomembnejših takih vprašanj je družbena skrb za otroke in mladino. Odločno bi se morali usmeriti k temu, da skupno z vsemi družbenimi institucijami, delovnimi organizacijami in starši čim bolj omogočimo, da zdrav telesni in duševni razvoj in dobra osnovna izobrazba ne bosta odvisna od materialnih sredstev neposredne okolice, komune in družine, vsaj do takrat ne, ko se bo lahko nadaljnje šolanje ali delo mladih ljudi

vrednotilo že po njihovem lastnem prizadevanju, sposobnosti in učinku. Pri tem je treba opozoriti na to, da bi moralo to vprašanje postati del skupnega dogovora v republiki, del nacionalnega programa razvoja, o katerem bomo sklepali, posebno še zato, ker se v tem vprašanju na poseben način srečujejo nekateri naši žgoči družbeno-ekonomski odnosi in povzročajo tudi določeno vzdusje, ki vpliva pogosto ravno nasprotno, kakor pa bi terjala resnična korist celote in posameznikov. Vemo na primer, da ima Slovenija v Jugoslaviji in tudi med evropskimi državami najvišji odstotek zaposlenih žensk, da imamo glede na število otrok zaposlenih mater relativno najmanj otrok v varstvu in da smo po številu rojstev pri dnu statistične lestvice. Pri tem sicer ne gre prezreti dejstva, da smo dosegli enega najboljših rezultatov — zopet ne samo v Jugoslaviji, temveč v Evropi — glede zmanjševanja smrtnosti dojenčkov in mater in da smo torej dosegli kvaliteten premik v skrb za zaščiteno in zato dobro negovanega otroka. Pogosto s skrbjo za nacionalni razvoj obravnavano vprašanje natalitete ima pri nas bolj prizvok vračanja na staro kot pa resnično pomoč za razvoj tiste družbene akcije, v kateri ženska in družina nista predmet demografskih računov ali subjektivni vzrok nekega družbenega pojava, ampak kjer se živa želja ljudi po tem, da bi imeli otroke in srečno družinsko življenje, srečuje in valorizira v družbeni akciji za vse pogoje, ki to omogočajo in ki so znani.

Ob tem, ko se odločno zavzemamo za delitev po delu in izgrajujemo na tej osnovi še druga razmerja, je treba opozoriti še na nekatere politične probleme in posebej na deformacije, ki jih je razkrila reforma. V luči novih ekonomskih računov smo razkrili vse tiste senčne plati dosežanjega razvoja, ki so prizadele delovne ljudi v zaposlovanju, življenjski ravni, proračunih, toliko težje po letih, ko smo bili navajeni hitrega vzpona in rasti. Zahteva, da v vseh dosedanjih računih in razmerjih upoštevamo nova, druga merila — vse to je ob sicer veliki podpori delovnih ljudi v gospodarstvu vendar povzročilo v našem družbeno-političnem življenju celo vrsto nerazumevanj, pa tudi napačnih razlag in vse skupaj premalo usmerilo k samim vprašanjem produktivnosti dela. Težave ob zaprtih pogojih gospodarjenja, težave valutne reforme, opustitev skritih dotacij, regresiv in neekonomskih cen so ob reformi skoro zameglile njeno pravo bistvo. Ko smo delali nove račune in obračune, ko so delovni ljudje ostreje pregledovali svoje delo, poslovanje, možnosti razvoja, so odkrili tudi marsikatero tistih nepravilnosti, ki so zanje že dolgo vedeli ali smo jih celo vsi poznali, pa smo šli preko tega. Zato so ob tem, ko te stvari energično in zakonito urejajo od nas za to postavljani in poklicani organi, marsikje oživele kritike samoupravljanja, zahteve po »redu«, »močni roki«, po zakonih, ki naj napravijo ljudi pošteno in moralne. Take težnje bi nas lahko ovirale pri hitrejšem razvoju v samoupravljanju, zato jih moramo ob soodčenju z vsemi pozitivnimi dosežki samoupravljalcev odločno zavrniti.

PISMA UREDNIŠTVU

Vozniki in odnos do pešcev

Tovariš urednik!

1. maja sva bila z ženo na obisku pri znancih v St. Vidu pri Planini. Ko sva šla proti Planini in Bohorju, naju je že po nekaj korakih dohitel avtomobil. Voznik je ustavil in naju povabil, naj prisedeva. Zahvalila sva se, češ da greva za zdaj samo do Planine. »Saj je do tja še 2,5 km, kar vstopila naju je vabil voznik. Vstopila sva, in že smo bili na Planini. Preden sva z ženo izstopila, sem voznika vprašal, koliko sem dolžan. »Nič,« je rekel, »sam sem bil že na cesti, pa se mi je dobro zdelo, če je kdo ustavil in me vzel v vozilo. Komaj sva izstopila, je k vozniku prisedel nekdo, ki bi se bil rad odpeljal proti Celju. Vse spoštovanje temu vozniku!

5. maja sva šla z ženo približno ob 21.30 iz uradniške kolonije na Senovem proti stari pošti. Na mostu sva prečkala cesto in šla po desni strani. Pri stopnicah, po katerih se pride do zdravstvenega doma, sva slišala, da prihaja avto. Počakala sva, da bi šel mimo. Mimo naju je pripeljal šofer rešilne postaje ZD Senovo Franc Kopušar in obstal. Rekel je, da sva dva metra pred njim prečkala cesto. Ko sem odvrnil, da to ni res, je kričal, da ga ne bom učil zakonov, da me bo zabil v zemljo in podobno. Voznik Kopušar je o tem pričeval tudi dr. Siškoška, ki je prišel iz ZD. Zdravnik je hotel voznika pomiriti in mu svetoval, naj nadaljuje pot. Voznik pa je trdil še naprej svoje. Stal je na desni strani, da je bilo med avtom in robnikom največ 1,5 m prostora. Levo od njega je bilo prostora še toliko, da bi lahko šli vstric dve vozili. Ob tem sem si zastavil vprašanja: kako naj bi mu jaz prepredil vožnjo in ušel z razdalje dveh metrov; kako je mogoče, da je obstal na mestu, kakor trdi, čeprav ni bilo slišati zavor niti cviljenja gum na asfaltu niti na

asfaltu ni bilo sledov o zasilenem zaviranju? Razen tega voznik ni imel nujne vožnje, saj se je malo prej vrnil in je kasneje parkiral na dvorišču pred blokom, kjer stanuje. Priporočil bi mu, naj bi bolj upošteval opozorilo: »Na cesti nisi sam!« Kjer ni pločnikov ali označenih prehodov, imamo pač tudi pešci pravico hoditi. Naj ta voznik le prebere to pismo, morda se bo prihodnjič lepše vedel do pešcev, namesto da bi grozil: »Drugič bom pa drugače napravil!«

FILIP REPSE
Senovo

Tuji izrazi nam niso v čast

Tovariš urednik!

Čeprav sem Mariborčan, redno berem Dolenjski list. Zelo me zanima življenje na Dolenjskem. Danes bi rad napisal nekaj o težavi, ki muči mnoge, najbrž celo večino Slovencev. Vedno pogosteje se vprašujemo, kam pelje nova moda, ki je prinesla v časopise, radio in televizijo in na sestanke vse polno tujk. Prav, ko pišem te vrstice,

mi prihaja na misel vprašanje: kaj neki bi rekli slovenski duhovni velikani, ki jih že davno ni več med živimi, če bi imeli priložnost poslušati, kako govorimo danes? Veliko so se trudili, brez števila let so žrtvovali, da so očistili naš jezik nepotrebnih tujk, ki so se že takrat vrtvale vanj. Če bi živeli, bi se danes gotovo prijemale za glavo!

Naj vam povem, da me ne moti toliko, ko berem tuške v časopisih, ki se jim zlasti pri strokovnih izrazih včasih ne morejo izogniti, zelo grdo pa se mi zdi, ko uporabljajo tuške mnogi ljudje zelo nevesče in samo zaradi tega, ker se jim to zdi imenitno. To pismo pošiljam vašemu listu in na Dolenjsko se zlasti zato, ker so na Dolenjskem živeli in delovali mnogi slovenski duhovni velikani, ki so se trudili za čistost slovenskega jezika, in ker upam, da je pri vas še ostalo nekaj njihove krvi in duha!

IGOR PLOHL
Maribor
Koroška 15

Nova pot na Čelovnik

Tovariš urednik!

Čelovnik je gorsko naselje nad Loko, ki edino v sevniški občini nima primerne vozne

poti. Prizadeti je 15 posestnikov. Gradnja poti se vleče že tretje leto in dvakrat smo tudi že pisali o njej v našem glasilu. Največja ovira je posestnik Mekše iz občine Laško, ki ne dovoli razlastitve majhnega dela zemljišča za pot, ki je trastrana po njem. Razne komisije iz Sevnice in Laškega niso po ogledih še ničesar ukrenile, da bi zemljišče odmerili, razlastili in plačali zanj odškodnino.

Prizadevni Čelovničani so za pot prispevali že 256.000 S DIN in opravili okoli 700 ur prostovoljnega dela. Do sedaj še niso prejeli nobene dotacije. Pričujejo pomoč sevniške občinske skupščine in gozdne gospodarstva iz Sevnice. Krajevna skupnost Loka najbrž ne bo mogla iz iz svojih sredstev kaj prida pomagati.

Čelovničani so napredni gospodarji, saj so si nekateri uredili vodovod, skupno pa so v vas napeljali elektriko. Za elektrifikacijo niso dobili nobene pomoči.

Dovolj je že čakanja in obljub! Ali nimajo prebivalci hribovskega naselja pravice do poti kol drugi v dolini? Z razumevanjem in dobro voljo bi prav gotovo našli potreben denar, da bi podprli akcijo Čelovničanov.

STANKO SKOCIR
Loka pri Zid. mostu

V Kočevju je dovolj stanovanj, bi rekel vsakdo, ko bi se ozrl v krošnjo mogočne vrbe pri Domu telesne kulture v Kočevju. Na tem drevesu je prav gotovo toliko škoric kot malo kje. Otroci, posnemajte lepi zgled! (Foto: Ive Stanič, Kočevje)

Naše lanskoletno poslovanje

V zvezi z določilom 33. čl. Zakona o tisku in drugih oblikah informacij ter v zvezi z 49. čl. Temeljnega zakona o časopisnih podjetjih in časopisnih zavodih objavljamo letno poročilo za leto 1965:

v preteklem poslovnem letu je izhajal DOLENJSKI LIST kot medobčinsko glasilo SZDL naše pokrajine za občine Brežice, Črnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje. Izdal je 52 števk v skupni nakladi 1.256.210 izvodov; bilo je tiskanih 1804 strani časnika s povprečno tedensko naklado 24.158 izvodov. Najnižja tedenska naklada je znašala lani 20.570 izv., najvišja pa 32.020 izvodov.

VSEH DOHODKOV je imel lani Dolenjski list 106.535.935 dinarjev; od tega znaša naročnina 43.840.241 din, doporata 2.001.127 din, dohodek od rekl. oglasov 11.609.300 din, od malih oglasov 10.203.676 din, od naročenih reportaž 2.938.175 din, od rubrike Uradni vestnik Dolenjske 9.721.330 din, medtem ko je 9 občin sofinanciralo svoje stalne komunske strani v tedniku z zneskom 26.012.020 din. Nepredvidenih oz. drugih dohodkov je imel list lani 210.066 dinarjev.

VSEH IZDATKOV je bilo 104.438.160 din; od tega smo plačali za tisk lista, za fotografije in klišeje ter za odpremo časnika iz Ljubljane skupno 54.825.441 din. Za osebne dohodke delavcev pri Dol. listu je bilo s prispevki vred izdanih 23.288.807 din, za amortizacijo 3.000.000 din in za avtorske honorarje so delavcem 6.707.747. Krita je bila tudi izguba iz poslovnega leta 1964 v znesku 2.027.186 din, medtem ko je bilo za vse druge poslovne stroške (pošto, pisarn. material, potnine in dnevnice, reklamo, zavarovanje in drugo) izdanih 14.588.979 dinarjev.

POZITIVNA RAZLIKA v znesku 2.097.775 din je bila prenesena v neobvezni rezervni sklad Dolenjskega lista.

Zaradi podražitve papirja, poštnih in drugih stroškov se je proizvodna cena za en izvod Dolenjskega lista lani povečala na 80,73 din, medtem ko je znašala leta 1964 samo 61,62 din. S povečano naročnino, ki znaša od lanskega avgusta dalje 2000 dinarjev, je prispeval lani vsak naročnik za izvod Dol. lista 38,46 din, medtem ko smo razliko do proizvodne cene (v višini 42,27 din) še vedno pokrivali z dohodki izven naročnine ter

s sofinanciranjem ObS-solast-nic tednika.

Sestavni del tega poročila je tudi bilanca za 1965, ki jo

objavljamo hkrati s tem poročilom.

UREDNIŠTVO IN UPRAVA
DOLENJSKEGA LISTA

BILANCA DOLENJSKEGA LISTA ZA POSLOVNO LETO 1965

AKTIVA:	S dinarjev:
Osnovna sredstva:	5.439.730.—
Popravek vredn. osnov. sredstev:	— 1.526.169.—
Sedanja vrednost osn. sredstev:	3.913.561.—
Osnovna sredstva skupne porabe:	4.489.224.—
Popravek vredn. osn. sr. skup. porabe:	— 102.254.—
Sedanja vrednost sred. skup. porabe:	4.386.970.—
Banka — žiro račun:	1.783.902.—
Sredstva skupne porabe:	102.254.—
Blagajna in porto blagajna:	146.305.—
Kupci:	5.911.009.—
Kupci za osnovna sredstva:	20.000.—
Dvomiljive in sporne terjatve:	—
Obveznice pos. za Skopje:	90.000.—
Avansi za stanov. izgr.:	10.569.905.—
Preveč plačani davki:	2.450.—
Drobni inventar v uporabi:	213.386.—
SKUPAJ:	27.139.742.—

PASIVA:	S dinarjev:
Predplačila naročnikov:	435.598.—
Dobavitelji:	3.221.141.—
Ostale obveznosti:	398.251.—
Soc. dajatve — odstop. del soc. zav.:	332.743.—
Poslovni sklad:	8.593.196.—
Rezerv. sklad (za stan. izgr.):	9.669.589.—
Sklad skupne porabe:	4.489.224.—
SKUPAJ:	27.139.742.—

Upravnik lista:
JULIJ SCHMIDT, l. r.

Glavni urednik:
TONE GOSNIK, l. r.

Naši izseljenci sodelujejo z naprednimi gibanji v Franciji. Gornja slika je z obiska pri županu mesta Sallauminesa, ki je skupno še z dvema mestoma pobrateno z Zagorjem, Hrastnikom in Trbovljami. Od leve proti desni stoje: Justin Cebulj, blagajnik društva, Franc Kastelic, njegov predsednik, župan Sallauminesa in drugi (Foto: V. Lapornik, Sallaumines)

POGOVOR S FRANCEM KASTELCEM, PREDSEDNIKOM JUGOSLOVANSKEGA DRUŠTVA IZSELJENCEV V SEVERNI FRANCIJI

„Peš bi šel takrat nazaj“

Šestdeset let je, odkar mu je stekla zibelka v mali vasici – Babni gori na Dolenskem. Kot mnogi drugi je moral v tujino. Tam so vabili z denarjem in kruhom. Vse drugo takrat ni bilo važno. Odšli so. Niso pomislili na silikoza, na neprijetnosti tujine. Od onih prvih danes ni več veliko živih. Garanje jih je pobralo. Njihovi otroci se počasi pretepljajo z drugimi narodi. Starejšim je hudo za to, skušajo jim približati domovino očetov. Jemljejo jih s seboj, ko obiskujejo domače kraje.

„Dobro se spominjam, kako je bilo. Dvakrat na leto smo imeli doma kruh. Mladega so me poslali v uk za mlinarja. Dela ni bilo. Pred 36 leti sem moral v tujino, v Francijo. Rudniki in naporenejše delo so bili za nas. Prišla je gospodarska kriza. Samo dvakrat na teden smo lahko delali. Prebijali smo se, kot smo se vedeli in znali. Na povratek nisimo mislili. Grozili so nam celo z Mitrovico in Glavnjačo. Peš bi prišel takrat nazaj, če bi bilo tako, kot je danes. Mi smo tam morali ostati, če smo hoteli živeti. Imeli nisimo ničesar drugega kot svoje roke. Ko se je izboljšalo, smo dobili več dela. Toda zasluženi denar se je stekal nazaj k lastnikom rudnikov. Pustili smo ga v njihovih kantinah, stanovali smo v njihovih hišah. Nekateri so si začeli s

prihranki zidati lastne hiše, toda samo enega izmed nas starejših poznam, da jo tudi dogradil. Druge je prej pobrala silikoza.

Ko sedaj večkrat obiskujem domovino, ko srečujem ljudi, jih najprej vprašam, kako živijo. Vesei sem, da danes se zdalec ni več tistega, kar je bilo v letih mojega detinjstva.

40 let jugoslovanske kolonije v severni Franciji smo praznovali predlani. 15 let imamo tudi svoje društvo. Pobratili smo se z rudarskimi kraji Zagorjem, Trbovljami in Hrastnikom. Obiskujemo se in sodelujemo. Domovina nam je mnogo bližja. Govorili sem z mnogimi rudarji v Hrastniku in Velenju, mnogo boljši čas so danes zanje.

V naše društvo, ki ima čez 180 članov, vključujemo tudi

tiste, ki zdaj prihajajo na delo v Francijo. Tem se ni treba ničesar bati. Medsebojni dogovori naših držav jim zagotovijo tudi pokojnino in socialno zavarovanje. Imamo iste pravice kot domačini. S 55 leti moramo v pokoj, pokojnino prejmemo enkrat na tri mesece. Moram povedati, da se je v Franciji precej spremenilo, življenje se je izboljšalo. Zato zamerim takim, ki poleg lepe pokojnine v Franciji jemljejo tudi pokojnino za delo v Jugoslaviji. To predvsem zato, ker sem v vašem listu bral, kako malo dobe žene za svojimi možmi in matere za sinovi, padli mi v narodnoosvobodilni borbi.

Naše društvo ima svojo knjižnico, pevci pa so na žalost prenehali delovati. Mladine nima kdo poučevati materinih pesmi. Mi smo brez šol, poznali smo le kramp in lopato.

Mesec dni sva bila tokrat z ženo na obisku v domovini. Osvežen se vračam v Francijo, kjer imam dve hčerki, poročen s Francozi. Na vaš list sem naročen že 7 let. Rad ga imam, ker piše o krajih in ljudeh, ki jih poznam. Pridite kdaj k nam, na stečaj so vam odprta moja vrata, vesel sem domačih ljudi, je dejal ob stisku roke. Čez dan, dva ga je vlak odpeljal nazaj v njegovo drugo domovino, kjer bo zopet obujal spomine na sončne dolenske gričke, bele ceste, prijatelje in znance.

M. Legan

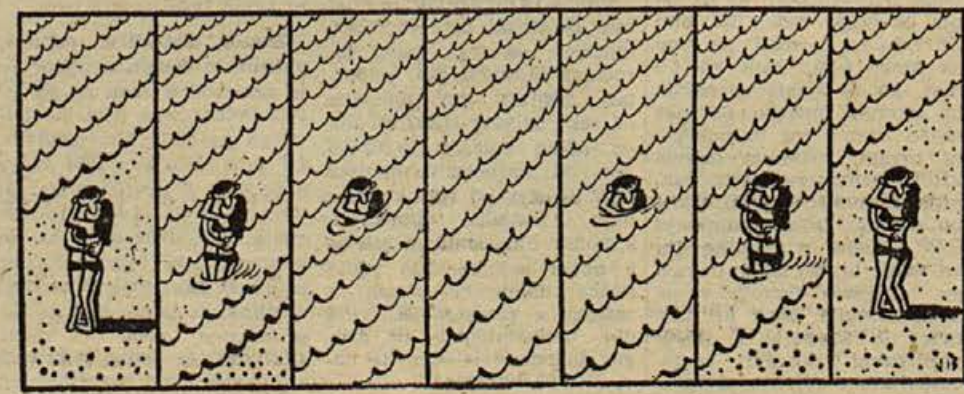
Triglavski park bo večji

Pred kratkim so odborniki občinske skupščine v Radovljici sklenili, da naj se Triglavski narodni park razširi. Vanj naj bi prišel po novem predlogu tudi Triglav (po katerem ima parz ime), dolina Voje v Bohinju z naravnimi mostovi, vodnim mlini in s planšarskimi zgradbami, Vele polje, Krma, Vrata s slapom Perčnik in svetovno znano triglavsko severno steno. V povečani triglavski park sodijo tudi po mnenju radovljiških odbornikov Martuljek, Zgornja Trenta z alpinetom „Juliana“ in s steno Mlinarice, pa še Kriški podi s Kriškimi jezeri ter Zadnji-ca.

O predlogu bosta sklepali zdaj še občinski skupščini na Jesenicah in v Toimnu, nakar bo treba ustrezno razširiti dosedanj odlok o razglasitvi Doline sedmerih jezer

za narodni park, ki je izšel leta 1961 v 18. številki Uradnega lista LRS. — Če bo predlog sprejet, bosta veljala v povečanem triglavskem parku dva režima zaščite: strožji v sedanjem parku in milejši na novo pripojenih površinah. Nadzorstvo v razširjenem narodnem parku bi opravljali uslužbenci Zavoda za gojitev divjadi „Triglav“ z Bleda, ker se območje povečanega parka v glavnem ujemata z območja lovskih okolišev tega zavoda.

Vse kaže, da bo potrebno in koristno povečanje našega pomembnega narodnega parka pod Triglavom sprejeti v vseh treh občinah, medtem ko bitka „za“ in „proti“ triglavskim žičnicam se ni dobojevana; o tem nas vedno znova prepričujejo pisma bralcev v DELU in številni glasovi v reviji TOVARIS.

Jaroslav Hašek:

Krčma pri krvavem škofu

Ker drugače nikakor nisem mogel koristiti českemu ljudstvu, sem sklenil, da ga bom poučeval. V ta namen sem potskal vrlega možaka, ki je že trikrat sedel zavoljo različnih hudodelstev, fantazijo pa je imel tako bujno, da je bilo veselje. Poiskal sem še drugega sodelavca, ki mu je sicer manjkalo izvirnih misli, je pa znal spretno in mikavno obdelati snov in skicirati dogodke.

Potem sem z obema sklenil dogovor, da mi bosta za običajni honorar od pole v petih mesecih izročila zanimiv roman, ki ga bom izdal v svoji založbi in z njim dal českemu ljudstvu v roke zanimivo branje.

In res: po petih mesecih je izšel v moji založbi prvi del Amsterdamskega trgovca ali Skrivnost uboj v Črni jami ali Krčma pri krvavem škofu. Roman je izhajal štiri leta v tedenskih zvezkih po 80 krajarjev, tako da je izšlo 208 zvezkov v skupni teži 18 kg. Kakšno popularnost je roman doživel, najbolje izpričuje slučaj trgovke z živili gospe Vozabove, kot boste sami videli.

František Holan, delavec, je imel dvanajst otrok. Čakal je ravno trinajstega, ko mu je kolporter prinesel prvi zvezek »Krvavega škofa« ali »Amsterdamskega trgovca« ali »Skrivnost uboj v Črni jami«.

V čakanju novega prirastka v družini se je Holan dolgočasil, zato je začel pohlepno brati prvi zvezek. In bral ga je s čedalje večjim zanimanjem. Saj se je tako mikavno začelo: »V amsterdamskem pristanišču, v zakotni ulici, kjer v enem letu izgine v vodi kanala sto in sto tujcev brez duha in sluha, je stala majhna krčma s tujskimi sobami. Gostom, ki so v tej krčmi prespali, so kajpak vsilili v pijačo uspavalni prašek, potem pa je postelja z gostom vred izginila skozi loputo v klet. Udarec, strahoten krik, potem pa vse tiho. Zraven krčme je bila mesnica. V nji so sekali in prodajali meso tako poceni, da je bilo zmeraj polno kupcev. Meso je imelo poseben okus, seveda, ker so prodajali človeško meso. In kako so ga dobavljali? V kletj so uspane goste pobili s sekuro, jih lepo očistili, pripravili kose in jih ponočij poslali v mesnico. Toda Robert Klega se je rešil na nenaraven način...« To je bil zadnji stavek v zvezku.

Poslej je delavec Holan kupoval Krčmo pri krvavem

škofu ali Amsterdamskega trgovca z ljudmi. Osemdeset krajarjev na teden je bilo zanj, ob trinajstih otrocih, velik strošek. Toda branju se ni mogel odreči. Užival je ob nadrobno opisovanju teh ubojev in roman je bil jako bistroumno sestavljen: vsak zvezek se je končal z ubijanjem, toda žrtev so dotokli šele v naslednjem zvezku, ko so na koncu ujeli poglavarja tolpe, ki pa se je v zadnjem stavku zvezka že po strelovodu spustil iz ječe in ušel čez zid. V tem hipu ga je zadel paznikova svinčenka, padel je, v naslednjem zvezku, v prvem stavku, pa je spet vstal, jo ucvril in se na razburkanem morju v trilem čolnu sestel s tolpo tihotapcev. Potem je na koncu zvezka srečal nekdanjo svojo ljubico, zapeljano grofico de Galais. In tako se je nadaljevalo iz zvezka v zvezek.

Dogodki v Krčmi pri krvavem škofu so se vlekli dobrega pol leta v nadaljnjih zvezkih pa sta vojska in zandamerija zaman lovili senco »krvavega škofa«.

Tako je Holan štiri leta navdušeno bral Krčmo pri krvavem škofu, jokal dolge noči nad usodo pobege princeze de Galais, preoblečene ljubice poglavarja tolpe, ki mu je vojaštvo obkolilo črno jamo, on pa je srečno preplaval slap in tako naprej.

Jugoslovani na delu v inozemstvu

NAJVEČ V ZAHOD. NEMCIJI. Kaže, da je od 150.000 Jugoslovancev v tujini največ zaposlenih v Nemčiji; sledi Francija, Avstrija in Švica.

V zadnjem času pogosto omenjajo problem zaposlovanja naših ljudi v drugih deželah. Mnogi z nevoljo gledajo nanj, saj je znano, da število naših delavcev v tujini stalno narašča. Vendar je potrebno takoj poudariti dvoje bistvenih okoliščin.

Prva: danes je delavska migracija splošno razširjena, torej Jugoslavija ni izjema. Mogli bi celo reči, da je zavzela ekonomska migracija mnogo širši razmah v drugih, posebno še v industrijsko razvitih deželah.

DRUGA: DOTOK DEVIZ. Na našo sedanjo začasno ekonomsko migracijo moramo gledati kot na normalen pojav. Dotok delovne sile (predvsem z dežele) je tako dinamičen, da je naše gospodarstvo vse ne more zaposliti. Poleg interesa vsakega posameznika, ki si z delom v tujini omogoča svojo ekstenzo, ima skupnost od tega dvojno korist: zmanjšuje se število brezposelnih, a v državo dotekajo pomembna devizna sredstva. Omeniti je treba, da so v Zahodni Nemčiji zaposleni Jugoslovani samo v prvih 10 mesecih lanskega leta poslali v domovino 22 milijonov dolarjev.

AFORIZMI

Ljudje so veliko manj sebični, kot po navadi mislimo, saj jih neskončno bolj skrbi tuje premoženje kot lastno.

Petnajst let svojega življenja lahko posvetiš otroku, da ga vzgojiš v uravnoteženo, čustveno bitje z moralnimi načeli, potem pa vam ga slab film v šestdesetih minutah lahko docela pokvari.

P. Daninos

V vsaki nesreči ti sreča odpre vrata, da se lahko izmuzneš.

Kdor hoče igrati bedaka, ne sme sam biti bedak.

Modri glavi zadostuje že eno samo oko. Močnejši je teleban na svojem kakor modrijan na tujem.

Na neumnem temelju ne boš zgradil pametne hiše.

Ni takega spomina, da ga ne bi čas izbrisal, ne take bolečine, da je smrt ne bi dokončala.

Cervantes

ODTIS SREDNJEVEŠKEGA KLJISEJA — MESTECA TUBINGEN, KJER JE TRUBARJU NATISNIL MORHART PRVI SLOVENSKE KNJIZICE

Dragoceni zakladi trohne na podstrešju

So na Dolenjskem še nezabeležene stare knjige?

Prve slovenske knjige so dragocen dokument našega kulturnega življenja. Preganjane so bile hkrati z njihovimi avtorji, uničevali so jih, sežigali na grmadah in le redke so se ohranile. Je morda časovni razmik prevelik, da bi bilo še kaj upanja na novo najdbo iz obdobja slovenskega protestantizma? So morda še kje na Dolenjskem Trubarjeve »črne bukve«? Ali morda na podstrešju kake dolenjske hiše leži prva slovenska slovnica, Bohoričeve Arctiose horulae s častitljivo letnico 1584?

Vse to nas je zanimalo, ko smo obiskali upravnikovo novomeške študijske knjižnice tovariša Komelja.

»Zadnjih sva govorila o novih pridobitvah v letu 1966. Ali bi lahko povedali, če je upanje, da je še kje na Dolenjskem kak protestantski tisk, ki še ni zabeležen?»

»Naša študijska knjižnica je stara šele dvajset let in bi na viden način praznovali ta jubilej v začetku tega leta, ko bi bili uresničeni vsi njeni načrti glede prostorov. Ker vse to še ni urejeno, smo preložili predvideno praznovanje, ki bi bilo v okviru razstav, bralnih večerov itd., na petindvajsetletnico. Reči hočem: zaradi te malenkosti naša ustanova ne more imeti kaj več protestantik, saj je začela z zbiranjem šele ob ustanovitvi.«

»Je knjižnici uspelo dobiti v last kakšno protestantsko knjigo?»

»Vsa nahajališča slovenskih protestantskih knjig je zabeležil dr. France Kidrič, izpopolnil pa je ta seznam dr. Mirko Rupel. Na Dolenjskem so bile pred letom 1941 tri Dalmatinove Biblije. Dve sta bili v Novem mestu, v lasti novomeške gimnazije oziroma dr. Josipa Režka. Tretja je bila v samostanu v Krškem. Med temi je ostala v Novem mestu le gimnazijska, ki je po predpisih o študijskih knjižnicah prešla v last

naše ustanove. To knjigo smo dobili v zelo slabem stanju in zato smo jo dali restavrirati v Narodno in univerzitetno knjižnico v Ljubljani. Sedaj je knjiga v odličnem stanju.

Izvod Biblije (samostan je imel pred prodajo dve knjigi) je prešel v knjižnico trgovca Engelsbergerja v Krškem, od tam pa v brežiški muzej.

Dr. Kidrič omenja še knjigo, ki naj bi bila v gradu Prežek pod Gorjanci, v lasti dr. Antona Schoeppla. Toda

breht te knjige iskal in jih baje tudi uničeval.«

»Ali iz vašega dolgoletnega knjižničarskega službovanja in izkušnj sklepetate, da bi bila na Dolenjskem še kakšna neevidentirana protestantska knjiga?»

»V našo knjižnico prihajajo številne ekskurzije solarjev in dijakov iz različnih krajev Slovenije. Ob razkrovanju naših knjižnih bogastev nikdar ne pozabim izrabiti priložnost, da obiskovalcev ne bi opozoril na knjige z

Spraševanje ni rodilo sadu. Če bi bila vest resnična, bi bila to najbrže knjiga s Prežeka, saj je Cerov log oddaljen od gradu samo nekaj minut. Neka protestantska knjiga je baje bila v Stranški vasi pri Ruperč vrhu. Tako je izjavil mlad učitelj in trdil, da jo je kot otrok videl na svojem domu. Na mojo prošnjo je še istega dne odšel v Stransko vas, da bi knjigo poiskal. Ko se je vrnil, je povedal, da je knjigo med vojno vzel smihelski župnik, češ da je lutrovska. Resničnosti te izjave nismo preverjali.

Ob obisku tov. Bogdana Osolnika v začetku letošnjega leta je razgovor tekkel tudi o protestantih. Tedaj mi je tov. Osolnik dejal, da je padli narodni heroj Vinko Paderšič našel na Hmeljniku Bohoričovo slovnico. Vedno jo je nosil s seboj v torbi in jo skrbno hranil, saj je bil slavist in ga je zato še posebej zanimala, hkrati pa je to neovržen dokument o kulturi slovenskega naroda, ki ga je bilo treba skriti pred okupatorji. Tovariš Osolnik ne ve, ali je Paderšič kje knjigo shranil ali pa jo je imel ob smrti še pri sebi.

KDO BI ZNAL TO POVEDATI?

V Beceletovjavi, kjer si je Paderšič sam vzel življenje, da ne bi padel Italijanom živ v roke, so lansko leto našli le nekaj njegovih predmetov. Zakaj vam vse to pripovedujem?

Morda bo najin razgovor vzbudil zanimanje in radovednost kakšnega mladega učenca ali dijaka, da bo pobeskal na podstrešju in drugih skritih prostorih in morda odkril še kak knjižni zaklad.«

PETER BRESČAK

Bralci Dolenjskega lista!

Vemo, da Dolenjski list bere skoraj sto tisoč ljudi, saj je že dlje časa vaš domači prijatelj. Študijska knjižnica Mirana Jarca v Novem mestu vas prosi, da pogledate svojo domačo knjižnico in ostale prostore v vašem domu. Morda je še kje kakšna stara slovenska knjiga, tiskana v stari pisavi in pisana v starem jeziku. Posvetite posebno pozornost tem knjigam in obvestite z dopisnico našo ustanovo ali pa prinesite knjigo na ogled. Za vaš trud vam bomo hvalečni, saj so prve slovenske knjige posebno dragocen dokument slovenskega naroda in njegove kulture.

O akciji »Stari slovenski tisk« bomo bralce Dolenjskega lista sprosti obveščali.

ŠTUDIJSKA KNJIŽNICA MIRANA JARCA, NOVO MESTO IN DOLENJSKI LIST

Schoepplovi niso nikdar imeli v lasti tega gradu in inž. Schoeppl trdi, da te knjige niso imeli.

»Ali še kdo omenja te knjige na Dolenjskem?»

»Trdina piše v svojih notesih, da je bila Biblija tudi na gradu Rakovnik pri Mokronogu. Knjigarar tov. Janez Dolžan, ki je knjižnico odkupil, mi je povedal, da ob odkupu te knjige ni bilo. Prepričan pa sem da bi stari seznam dolenjskih graščinskih knjižnic odkril še marsikateri protestantski tisk. To delo čaka raziskovalca. Znano je tudi, da je pred dobrimi sto leti novomeški prošt Al-

njihovih podstrešjih, na »bukve«, ki morda ležijo v skrinjah in kje drugje. Ob takih priložnostih so dajali dijaki zanimive izjave. Ali so resnične, je težko ugotoviti, ker ob raziskovanju ni bilo najti nobenega sledu. Tako bi na primer morala biti v hribih nad Radečami Dalmatinova knjiga, iz katere naj bi preokoval bodočnost neki starejši možak, ki ga v okolici vsi dobro poznajo. Natančne naslova dijak ni znal povedati. Ko sem sam šel v Radeče, nisem ničesar našel. Druga taka vest je, da je Dalmatinova knjiga v Cerovem logu pri Sentjernejju.

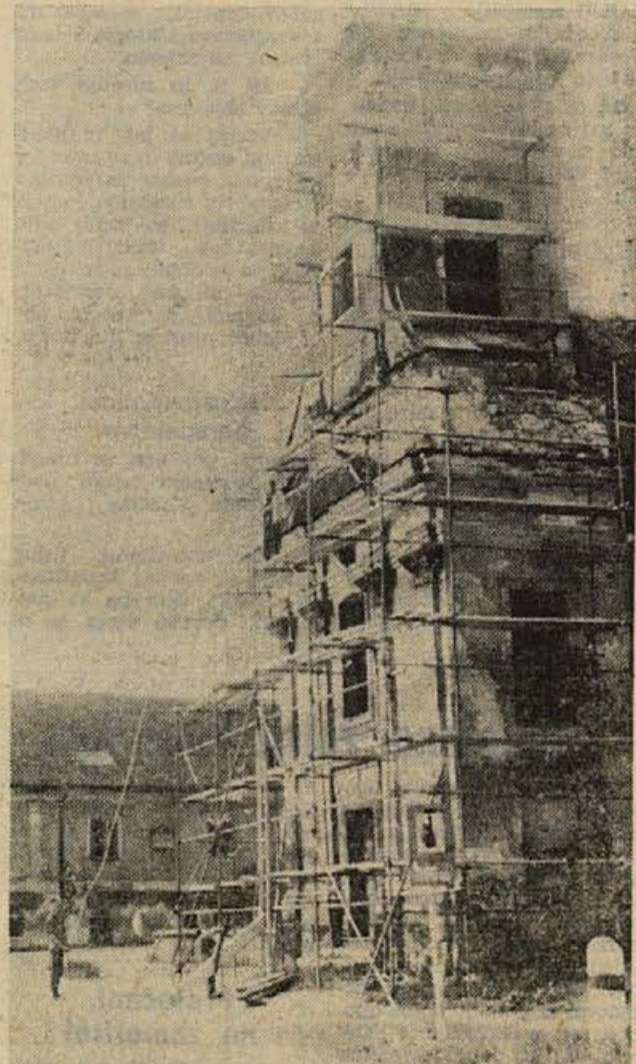
Moralni uspeh družiti tri občine

Pred kratkim so se predstavili občinski svetov ZKPO iz Krškega, Brežic in Sevnice pogovarjali o minullem »Posavskem kulturnem jubileju« in kulturnih prireditvah, ki so se v treh sedanjih občinah zvrstile v zadnjih dveh mesecih. Pohvaliti je treba odlično organizacijo prireditev in opozoriti na moralni uspeh, kar je za bodoče sodelovanje med sosednjimi občinami Spodnjega Posavja pomembna podlaga. Kulturno poslanstvo se namreč prične tam, kjer se prične kvaliteta. V prihodnje občinskih revij ne bi bilo dobro prirejati tik pred medobčinskimi srečanji. Stroške letošnjega »Posavskega kulturnega jubileja« bodo pokrili z dotacijo republiškega sklada

za pospeševanje kulturnih dejavnosti, z dotacijami občinskih svetov in vstopnino.

Zupančičeva »Meglica«

17. knjiga zbirke »Zenit« pri Mladinski knjigi prinaša prikupno povest »Meglica« enega najrazvitejših predstavnikov mlajše slovenske pisateljske generacije Bena Zupančiča. »Meglica« je mozaična zgodba o enem samem ljubljanskem dnevu leta 1962 od jutra do drugega jutra. Zupančič v njej popisuje vsakdanje življenje in vendar se v tem kratkem času spleče marsikaj, kar bo bralec moč no pritegnilo k tem novim podobam iz življenja glavnega slovenskega mesta.

Te dni je stara baročna kapela v Krškem obdana z gradbenim odrom. Obnavljajo jo pod vodstvom strokovnjakov. Po načrtu morajo biti dela opravljena do občinskega praznika. V preurejeni kapeli, ki bo posledaj umetnostna galerija, bodo v počastitev občinskega praznika odprli razstavo del akademskega kiparja Vladimira Stovička. V galeriji bo posledaj stalna razstava likovnih del (Foto: Ivan Zoran)

Glasbena šola v Zagorju in studiu 14

Glasbena šola na prijateljskem srečanju mladinskih zborov Slovenije in Avstrije ter na javnem koncertu v studiu 14 Radia Ljubljana

Na povabilo glasbene komisije pri občinskem svetu Zveze kulturnoprosvetnih organizacij v Zagorju ob Savi je v koncertnem delu prijateljskega srečanja sodeloval tudi mladinski pevski zbor glasbene šole iz Novega mesta. Naš zbor se je v nedeljo, 12. junija, srečal v Zagorju v nabitno polni dvorani kulturnega doma, z najboljšim mladinskim pomutacijskim zborom učiteljske šole iz Avstrije, najboljšim mladinskim dekliškim zborom iz Gradca, znanim mladinskim pevskim zborom »Vesna« iz Zagorja, mladinskim zborom in otroškimi zborom Pionirskega do-

ma iz Ljubljane, mladinskim pevskim zborom iz Dola nad Hrastnikom, dvema mladinskima zboroma osnovne šole Hrastnik, mladinskim pevskim zborom osnovne šole Ljubljana-Polje in s centralnim mladinskim zborom iz Maribora. V programu je vsak zbor odpel dve ali tri pesmi po lastni izbiri. Novomeški zbor je interpretiral Luigija Cherubinija. Na pevski uri in E. Adamiča Belokranjsko kolo. Pri klavirju je zbor spremljal tovariš Stane Fink. Zbor, ki šteje 50 članov, se je po enoletnem sistematičnem delu dostojno predstavil javnosti in svojim pevskim prijateljem iz Avstrije in Slovenije, zato je požel burno odobravanje. Lepo pogosto, s poklonjenim ovetjem smo se srečali in razpoloženi vračali v Novo mesto.

Istega dne dopoldan ob 10. uri pa sta nastopila na jav-

nem koncertu v Radia Ljubljana učenca glasbene šole Albin Mervar, ki je na trobentno izvajal Selahova: Malega kavalerista in Zdravko Budna s Popatenkovim Scherzom. Povabljen je bil tudi učenec violoncella Franc Može, ki pa zaradi mature ni mogel sodelovati. Nedeljski koncert je bil koncert najboljših točk, izbranih iz glasbenih oddaj, ki so vsako soboto na programu Radia Ljubljana pod naslovom »Glasbene šole pred mikrofonom.« Naša oddaja je bila 22. decembra in je imela naslov »Veseli potepuhi.« Tudi v Ljubljani sta naša učenca dostojno predstavljala šolo. Pri klavirju ju je spremljala tovarišica Agnes Gminski. Javni koncert je bil posnet in bo predvajan v programu Radia Ljubljana v soboto, 18. junija, ob 9.20.

ERNEST JAZBEC

Naročite DOLENJSKI LIST sorodnikom v tujini in hvaležni vam bodo za pozornost!

SLOVENSKE PEVSKI ZBOR »ZARJA« IZ CLEVELANDA SLAVI

Zlati jubilej v stari domovini

Slovenski pevski zbor Glasbena matiča iz Clevelanda, ki gostuje letos prvič v Sloveniji in naši državi sploh, bo 21. junija nastopil tudi v Novem mestu

»Zarja« je najstarejši slovenski pevski zbor na ameriških tleh. Njegovi pevci so prvi v Združenih državah zapeli slovensko partizansko pesem. Duša zbora je poirtvovalni kulturni delavec Leonard Poljšak, ki je bil tudi prvi predsednik društva, izvoljen leta 1916. »Zarja« so ustanovili člani kluba št. 27 Jugoslovanske socialistične zveze.

V 50 letih obstoja so Zarjani priredili nešteto koncertov in imeli veliko nastopov za sorojake in ljubitelje slovenske pesmi onstran Atlantika. Osrednji namen delova-

nja tega društva je bil gojiti lastno kulturo med delavstvom.

Pevce »Zarje« in njihove prijatelje — okoli 85 je vseh — bo stara domovina Slovenija pozdravila 29. junija, 4. julija pa bodo nastopili v Hlirski Bistrici, na letošnjem izseljenskem pikniku in tam proslavili zlati jubilej. Gostovali bodo še v nekaterih drugih krajih Slovenije.

Na povabilo Slovenske izseljenske matice v Ljubljani je v Slovenijo prvič prispel tudi slovenski pevski zbor Glasbena matiča iz Clevelanda. Od 9. do 22. junija bo pri-

redil 10 koncertov. 21. junija zvečer ga bomo poslušali tudi v Novem mestu. Prireditelj bo v Domu kulture. Novomeščani se pripravljajo, da bi goste in naše rojake kar najtopleje pozdravili.

Pevci clevelandske »Glasbene matice« so za koncertno turnejo po Sloveniji pripravili obširen spored slovenskih narodnih in umetnih pesmi, ameriških narodnih in črnskih duhovnih pesmi ter več odlomkov iz znanih oper. Zboru bo dirigirala Valentina Fillingner, pri klavirju pa bo (kot gost) Lojze Lebič.

KOVINAR: danes gre, toda kaj bo jutri?

»Nima smisla, da si trije kovinarski kolektivi gledajo drug drugemu v lonec, pravijo občinski možje in se zavzemajo zlasti za združitev Belta in Kovinarja, medtem ko kovinarji o združitvi nočejo nič slišati

Letos spomladi, ko je med odborniki občinske skupščine v Črnomlju tekla beseda o gospodarstvu in njegovem perspektivnem razvoju v zvezi z reformo, so bili mnenja, naj zlasti manjša podjetja razmislijo o svoji bodočnosti ter sestavijo perspektivni razvojni načrt. Tako so obravnavali tudi kadrovske in poslovne težave v KOVINARJU, in ker niso videli nobenih možnosti za zagotovljeno bodočnost tega kolektiva, so sprejeli priporočilo, naj pri KOVINARJU razmislijo o združitvi s sosednjim podjetjem iste stroke BELTOM, s katerim že tako in tako sodelujejo.

Od tedaj so minili meseci. In kaj se je v tem času zgodilo s občinskimi priporočilom? Pri KOVINARJU so rekli:

»Upirali se bomo, dokler se bo dalo!«

Iz podjetja s 33 zaposlenimi je direktor odšel že ob novem letu, vršilec dolžnosti direktorja se pripravila na odhod iz kolektiva, medtem ko na razpis za to vodilno mesto še niso nikogar dobili.

Na pogovor je prišel Jože Stepan, predsednik delavskega sveta, ki je v navzočnosti računovodkinje povedal:

— O razvoju našega kolektiva smo že ničkolikokrat razpravljali. Takoj po občinskem priporočilu smo začeli pogo-

vore z BELTOM. Pred meseci, ko ni bilo dela, smo tudi mi mislili na združitev, a zdaj je drugače. Dela imamo dovolj, dolgotrajno so v glavnem plačani, z dohodi smo zadovoljni, zato kolektiv ne vidi razloga, da bi prenehal s samostojnim poslovanjem.

Nekateri naši so že delali v BELTU. Poznamo tamkajšnje razmere, zato se združitvi upirajo. Računamo pa tudi na potrebe strank. Kdo bo popravil kosilnice, gumi vozove in delal strankam usluge? V Črnomlju se samo mi v družbenem sektorju s temi stvarmi ukvarjamo.

— Ali je to mnenje vseh članov kolektiva?

— Včeraj so bili tu predstavniki občine in so prav tako hoteli zvedeti za splošno mnenje. Na vprašanje, kdo je za združitev, so samo trije dvignili roko. Taki, najslabši, ki so že dobili opomine... Zapišite: mi smo prepričani, da bo podjetje uspevalo, če bi dobili pravega direktorja.

»Kovinar nima perspektive«

Je samo pol ure za tovarišem Stepanom izjavil podpredsednik občine Anton Dvojmoč.

— Za upravljanje uslug imajo prevelike kapacitete, za serijska dela pa so premajhni, povrhu vsega še ni

naročil. Imeli so že ugodne priložnosti za večja dela, a ker se je mudilo zaradi dogovorjenih rokov, bi morali delati v treh izmenah. Kolektiv ni bil voljan, zato je naročilo propadlo. To pa ni bil edini primer! Po mojem nisoo zainteresirani za večji dohodek podjetja, ker precej zaslužijo v popoldanskih urah s sušmarstvom, vendar v delavnici podjetja. Razen tega je tudi redni osebni dohodek pri kovinarjih med najboljšimi v občini.

BELT in občina sta zainteresirana za združitev, ker vemo, da se bo majhnim kolektivom kmalu zamajalo. Če ne danes, pa jutri! Poleg tega ima pri nas v kovinski industriji perspektive samo BELT, ki precej izvaja, za razširitev proizvodnje pa potrebuje več prostorov. KOVINARJEVA hala bi jim zelo prav prišla. Ne glede na vse to, je prav smešno, da v tako majhnem kraju, na površini enega kv. kilometra, obstaja jo tri kovinska podjetja.

Mislím, da daljnosežnih posledic reforme pri KOVINARJU še ne vidijo, toda kaj bo čez čas, ko se bo izkazalo, da imamo prav? Pove dalj smo, naj kolektiv ne računa na sanacijske kredite.

— Spet je podoben položaj

- kot pred meseci v Belsadu,
- Dobronamernih nasvetov tovarišev, ki malo bolj poznajo gospodarstvo naš sploh, kovinarji nočejo upoštevati, misleč, da jih silijo v nekaj, kar bo za kolektiv slabše. Gre mor - da za nasprotovanje iz tr - me? Vsak preprosti Črno - malčan lahko vidi, da so - trije kovinarski kolektivi, - tako blizu eden drugega, - da si lahko gledajo v lonec, - da so tam trije direktorji, - tri upravne in administrativne službe... vse to pa - je daleč od smotrne go - spodarstva.

Dom JLA bo odprl javno knjižnico

Te dni bo v črnomaljskem Domu JLA odprta javna knjižnica, v kateri bo bralcem na razpolago okoli 2000 knjig ter več revij in časopisov. V stavbi doma, kjer je bila včasih trafika, so prostor lepo uredili za knjižnico, predvsem zato, da bi prišlo do tesnejšega sodelovanja med pripadniki garnizije in domačim prebivalstvom.

Uprava Doma JLA zaradi tesnih prostorov ne more organizirati večjih prireditev. V knjižnico, ki bo imela predvsem srbohrvaško literaturo, pa bodo nedvomno radi zahajali odrasli in mladina.

KMETIJSKA ZADRUGA ČRNomeLJ

opravlja v svoji servisni delavnici v ČRNomeLJU

- redne servisne preglede motornih kosilnic BCS in »Alpina«,
- popravila kosilnic vseh vrst,
- popravila traktorjev in ostalih kmetijskih strojev.

Redne servisne preglede opravljamo po naročilu tudi na domu.

Flekova jama Breznik pri Dragatušu je ena izmed 42 jam, ki so jih prizadevni črnomaljski jamarji že obiskali. Pred kratkim so pripravili tudi slikovito razstavo z vsemi pomembnimi podatki o dosedanjem delu sekcije v izložbi črnomaljske zadruge. Stevilne lepe fotografije iz belokranjskega podzemlja so razstavili zato, da bi občani spoznali delo jamarske sekcije in naravne lepote, skrite pod belokranjskim kamenjem.

Zveze in zvezice bodo odpadle?

Občinska blagajna ni v nedogled raztegljiv meh, zato v Črnomlju zmanjkuje sredstev za priznavalnine borcem - Ker se prijavljajo vedno novi in novi proslinci, so predlagali nov občinski odlok o priznavalninah, v katerem je točno določeno, kdo je upravičen do take družbene pomoči

Prav gotovo, da so materialne koristi vabljive za vsakogar, in vsak si skuša pomagati kakor ve in zna, zato ni čudno, da je pred 10 leti na vaške stesnike Zveze borcev prihajalo 10 do 15 članov organizacije, zadnje čase pa je tudi po 100 udeležencev. Včasih so obravnavali samo organizacijske zadeve in delo, danes pa se razprave sukajo največ okoli materialnih dobrin in pomoči družbe. Ceravno je bil prav zadnji dve leti dosežen velik napredek glede življenjskih razmer borcev na črnomaljskem področju, kjer odmerja občinska skupščina dobršen del proračunskih sredstev za te namene, se pojavljajo vedno novi in novi proslinci za priznavalnine. V nedogled pa ni mogoče raztegniti občinske blagajne, zato komisija za zadeve borcev in občinski odbor ZZB že dalj časa razmišljata, kako določiti, kdo je sploh do priznavalnine upravičen.

Po dosedanjem odloku ni omejitev

Po dosedanjem odloku o priznavalninah skoroda niso mogli zavriniti proslilca, ki ima priznano delovanje v NOB pred kapitulacijo Italije, ne glede na to, ali je družbene pomoči potreben. Prav zato, ker doslej ni bilo v paragrafi nobene omejitve, sredstva pa so omejena, je komisija predlagala sprejetje novega odloka o priznavalninah. Po njenem predlogu naj bi priznavalnino dobili le tisti udeleženci NOB, ki izpolnjujejo tri pogoje: 1. da ima priznano dvojno delovno dobo pred 9. septembrom 1943; 2. da je pridobitno nesposoben; 3. da nima premoženja (kmetije), ki bi ob dobrem gospodarjenju zagotavljala dohodek za preživljanje. Bistvo spremembe je v tem, da bi po novem priznavalnino dobivali le družbene pomoči potrebni borci, bodisi da se zaradi slabega zdravja ali ostarelosti ne morejo več sami preživljati. Po drugi strani pa ne bi dajali več potuhe tistim, ki imajo kmeti-

je, a se zanje kaj malo zmejnjo, ker dobivajo od družbe dovolj, da skromno živijo. Seveda bi z novim odlokom prišlo do nekaterih sprememb, gotovo neprijetnih za posameznike, ki so doslej dobivali priznavalnine, v bodoče pa je ne bi več prejemale. Jasno pa je, da je treba potegniti mejo in z odlokom določiti, komu pripada družbena pomoč in komu ne, da bi bila razen vsega izključena tudi vsaka osebna simpatija do proslincev. Kdor ne

Pomanjkljiva prehrana in učenje

Iz ankete, ki so jo pred kratkim izvedli na osnovni šoli Črnomelj, je razvidno, da se skoro polovico vseh šolarjev učni manj kot dve uri na dan, mnogi predvsem zjutraj in zvečer. Za učni uspeh svojih otrok se zanima le 94 odstotkov mater, medtem ko je za očete ugotovljeno še 10 odstotkov nižja številka.

Dobili so tudi podatke, da kar 32 odstotkov otrok sploh ne zajtrkuje. Če upoštevamo, da je za šolsko malico prijavljenih le 60 odstotkov otrok, je jasno, da je njihova prehrana pomanjkljiva. Vse to prispeva k ugotovitvi, zakaj so učni uspehi slabi.

Preurejeno gostišče v Semiču

Semičani si že dalj časa želijo novega in večjega gostišča, a zaenkrat je ta želja neuresničljiva, ker gostinstvo v družbenem sektorju ne zmore toliko investicijskih sredstev, da bi se lahko lotilo nove gradnje. Občani pa so veseli tudi prenovitve dosedanjega gostišča, opravljene konec maja. Gostinsko podjetje iz Črnomlja je v lokalu montiral nova okna in nov pod. Gostilna je mnogo lepša, kot je bila prej.

Upokojenci želijo svoj dom

15. maja je imela redni občini zbor podružnice Društva upokojencev v Črnomlju. Lepo število članov je z zanimanjem sledilo poročilom, nato pa so z nekaj spremembami ponovno izvolili prejšnji upravni odbor. Kot je bilo sklenjeno, si bo upravni odbor v bodoče predvsem prizadeval za gradnjo doma upokojencev v Ornomlju, v katerem naj bi dobili primerna enosobna stanovanja za služiščne člani podružnice, predvsem pa bivši borci NOB in vsi drugi člani, ki še živijo v slabih stanovanjih. V domu naj bi bila tudi dvorana za kulturno življenje upokojencev. Razen tega so sprejeli sklep, da bodo 26. junija priredili izlet v Dravograd. Člani podružnice upokojencev iz Črnomlja bodo šli na pot ob

5. zjutraj preko Kumrovc, Rogaške Slatine, Celja, Velenja, Slovenj Gradca v Dravograd, kjer bo kosilo. Vrnili se bodo istega dne po Dravski dolini skozi Maribor. Za izlet je že zdaj veliko zanimanja.

Preločani, ne zamerite!

V 22. številki našega lista smo na prvi strani objavili fotografijo z jurjevanja v Črnomlju. V podpisu pa je pomotoma navedeno, da plešejo Ačlesčani, v resnici so na sliki Preločani. Ker je prav preloška folklorna skupina ena najbolj delavnih in najboljših v vsej občini. prosimo njene člane, da nam nje ljubimo pomoto oprostijo.

ČRNomeLJSKI DROBIR

VIDEVI JE, da je bila letos tudi poprireditna organizacija jurjevanja mnogo boljša kot prejšnja leta, saj je bil prireditveni prostor pod železniško postajo že drugi dan očistjen vseh papirkov in smeti, ki so jih tam pustili gledalci.

PRED KRATKIM je neki občinski uslužbenec šel iz bifeja v trafiko po cigarete, ko mu je nenadoma priletel na glavo kos ometa iz Stoničeve hiše. Nesreče ni bilo, pač pa je to opozorilo, da bi morali napuše popraviti, ker se lahko kaj podobnega še komu primeri. Tudi tistemu, ki je za popravilo hiše odgovoren...

RIBISKA DRUŽINA je v izložbi poleg turističnega biroja razstavila fotografije kolpskih lepote, te dni pa bodo oskrbeli bogato opravljen album s fotografijami primernih lovščob Kolpi. Album bo v pisarni turističnega biroja na razpolago gostom, ki prihajajo v Belo krajino na ribolov. Tam prodajajo tudi vse vrste ribolovnic.

OKOLJE STANOVANJSKIH blokov Pod smreko je zadnje dni dobilo povsem drugo podobo: komunalno podjetje je po naročilu občine navozilo na pota drobna

pesek in uredilo zelenice. Z gramozom so močno posuli tudi pot od blokov do samopostrežne trgovine, kjer je bilo ob deževju precej blata.

PRETEKLI TEDEN so začeli v Loki graditi vrstne hišice. Gradnjo je prevzelo kot najugodnejši ponudnik domače podjetje BEGRAD, investitor pa sta občinska skupščina in Stanovanjsko podjetje. Vsa zemljišča v Loki so že razparcelirana, v kratkem bo razpisana tudi natečaj za oddajo zemljišče zasebnim interesom. **1. JUNIJA SE JE ZACEL** nov tečaj za voznike amaterje; obiskuje ga 37 prijavitelcev. Teoretični in praktični del pouka bo sta julija končana, nato bodo izpiti. Zaradi vedno gostejšega cestnega prometa izpitna komisija ni voljna nikomur več pogledati skozi prste. Izkušnje iz letošnjih in lanskih izpitov kažejo, da navadno le dve tretjini kandidatov dobijo vozniško dovoljenje. **TE DNI JE DOBILA** streho nova osnovna šola v Loki. Odkar stavba stoji, ima vedno več obdudovalcev. Obrtniki vgrajujejo še instalacije, okna in vrata. Gradnja prehaja v zaključno fazo.

Reforma zaradi reforme?

Starotrščani smo 1. junija zagledali na vratih poštnega urada listek, kjer je pisalo, da uvajajo nov delovni čas samo od 8. do 12. ure. Najprej so nekateri mislili, da gre za šalo, saj posluje ves dan že izza ranjke Avstrije. Ko pa se je v vasi razvedelo, da je to bridka resnica in posledica ukrepov, ki jih je PTT podjetje storilo zaradi reforme, so ljudje močno negodovali.

Torej po 12. uri tudi telefonski pogovori niso možni in ne bo delala brzojavna služba! Ljudem že to ni bilo prav, da so marca ukinili eno delovno mesto pismonoše. Zdaj imamo samo enega in naše vasi imajo pošto dostavo samo vsak drugi dan. Ali je mogoče po vsem tem govoriti o napredku, izboljšanju PTT uslug in o obveščanju občanov? Ali uvajajo reformo samo zaradi reforme?

Od starotrške pošte je odvisnih 28 vasi na naši in 4 na hrvaški strani, zato poslovanje na nov način nikakor ne bo zadovoljilo občanov. R. K.

Stari trg ne bo brez avtobusa!

Veliko jeze je med prebivalci starotrškega konca sprožila nedavna odločitev avtobusnega podjetja SAP Ljubljana, da bo ukinilo avtobusno progjo do Črnomlja, ker ni rentabilna. Ker bi tako občani s tega že tako odročnega predela občine ostali brez vsakršne javne prometne zveze z občinskimi središčem, so posredovali predstavniki občinske skupščine.

Domenjeno je, da bo avtobus še nadalje vozil do konca šolskega leta, ker so nanj vezani vsi šolarji, nato pa bodo skušali doseči nadaljnji sporazum. Verjetno bo občinska skupščina glede na želje in potrebe prebivalcev prispevala nekaj sredstev, da bo SAP obdržal avtobusno progjo tudi vnaprej.

NOVICE
črnomaljske romune

Nič več odpora, kmetje so si premislili

Pred štirimi leti je občinski ljudski odbor Metlika sprejel odlok o agrominimumu v kmetijstvu. Po štirih letih je pač čas pregledati, kakšen uspeh je doživel odlok in kaj je prinesel novega v metliško kmetijstvo. Direktor zadruga inž. Janez Gačnik je glede porabe umetnih gnojil povedal takole:

— Brez dvoma se je poraba umetnih gnojil zelo povečala. Vzrok ni bil toliko odlok o agrominimumu, kot spodbudne cene in pa to, da so se kmetje sami prepričali, da je pridelek večji, če gnojila uporabljajo. Odlok se ni nikdar v celoti izvajal, ker ga ni nihče kontroliral. Po njem bi morali gnojiti na njivah s 450 kg umetnih gnojil na 1 ha, na travnikih pa s 300 kg na hektar.

Najprej so začeli dobri kmetje. V začetku so uporabljali predvsem žlindro in dušična gnojila. Pri žlindri ni bilo posebnih napak, ker je to gnojilo vsestransko, pri uporabi dušičnih gnojil pa so kmetje delali napake. Preveč so gnojili z njimi pšenico, ki je nato polegala, in tudi za deteljo so jih uporabljali, čeprav tam niso potrebna. Zadnje čase uporabljajo vedno več tako imenovanih kompleksnih gnojil, kot so nitrofoskali, ali pa enostavna gnojila v razmerjih (superfosfat s kalijevo soljo in dodatkom dušičnih gnojil, čilski soliter in nitromonkal itd.). V primerjavi z začetki agrominimuma se je poraba umetnih gnojil povečala vsaj 2 do 3-krat, tako da skupno porabljene količine gnojil danes že dosegajo količine, ki so potrebne v odloku o agrominimumu (okoli 800 ton gnojil na leto).

— Kako pa je z uporabo zaščitnih sredstev?

— Tu je skok še večji, predvsem pri herbicidih, to je sredstvih za uničevanje plevela. Prej so jih ljudje uporabljali samo pri žitih, dru-

go pa so okopavali. Zavojlo pomanjkanja delavcev so začeli zadnje čase uporabljati herbicide tudi v vinogradih in pri vseh poljskih okopavinah. Prav tako so začeli škropiti krompir proti plesni fitoftori. Vse premalo pa je zaščitnega škropljenja sadnega drevja. Zimskega škropljenja je še nekaj, letnega škropljenja pa pri nas skoro ne poznamo. 1964. l. je zadruga poškropila na zimo vse sadovnjake ne glede na lastništvo, pa imamo še danes polovico te storitve neplačane.

Odlok je predvideval tudi uporabo sortnih semen, povejte, prosim, še kaj o tem!

— Pri uporabi sortnih semen je največ težav s cenami semen, zlasti pšenice in krompirja. Naš kmet še ne

zna računati, zato raje menjuje semena s sosedom, kot pa da bi jih kupoval pri nas. Semenski krompir, ki ga naročimo pri semenarju, pošljemo skoraj vsako leto v škrobarno. Letos smo ga naročili 10 ton, prodali pa samo nekaj sto kil. S pšenico je nekoliko laže, ker ponujamo kmetom za seme pšenico našega pridelka. Lani smo je prodali 8 ton. Hibridna krompirja se šele uveljavlja. Sicer pa je naše področje predvsem vinogradniško in žitno, torej je razumljivo, da se sorta semena za druge pridelke uveljavljajo počasneje. Kljub vsemu pa je odlok o agrominimumu uspel, ker je poteklo od sprejema že nekaj časa in ker smo počasi, toda vztrajno ustvarjali pogoje zanj.

Šest kombajnov bo želo

Kmetijska zadruga Metlika ima že sklenjene pogodbe za najem kombajnov. Letos bo na metliškem koncu želo 6

kombajnov: 3 veliki in 3 majhni. Kmetovalci naj upoštevajo, da bo moralo 6 kombajnov, ne upoštevaje premike, požeti okoli 180 ha posevka! Da bi nalogo zmogli, je v načrtu takšen raspored: en kombajn bo začel žeti od Krasinca proti Podzemlju, eden od Gradca proti Podzemlju, eden pa od Primostka proti Podzemlju (ti kombajni bodo veliki). Trije mali kombajni pa bodo želi na področju Metlike, Suhorja, Rosalnic in Dobravic. Kmetijske zadruga Novo mesto, Metlika in Črnomelj so se dogovorile za enotno ceno žetvenih storitev. Kombajni bodo začeli žeti vsak na svojem koncu in bodo nato želi v svoji smeri vse do konca, zato naj kmetje kombajnistov ne vznemirjajo s posebnimi željami.

2 milijona 250 tisoč za varstvo otrok

Pri referatu za socialno varstvo Obs Metlika imajo evidentirane: 2 rejččka, 5 otrok v posebnih šolah in 2 mladoletnika, ki sta pod strožjim nadzorom skrbstvenega organa. Občinska skupščina je namenila letos 2000 Ndin za rejčine, 3000 Ndin za kategorizacijo otrok, 1000 Ndin za počitniške kolonije, 7500 Ndin za oskrbnine defektne mladine v posebnih šolah in na rehabilitaciji, 8000 Ndin za šolske mlečne kuhinje in 1000 Ndin za podporo učencem, ki se šolajo. Vsega bo torej šlo letos iz proračuna za potrebe varstva otrok 22.500 Ndin, kar je enako kot 2 milijona 250 tisoč starih dinarjev.

Avtobusov za izlete primanjkuje

Na metliški osnovni šoli so že pred 10 leti izdelali načrt šolskih izletov, ki je uskladen z učnim načrtom. Učenci, ki se udeležijo šolskih izletov, spoznava od 3. pa do 8. razreda na izletih bližnje in daljne okolice Metlike, Slovenije in del Jugoslavije, zemljepisne pojme in pojave ter si ogledajo razna proizvodna podjetja in tovarne. Izleti z avtobusi so najbolj vabljivi, ker si lahko otroci veliko več ogledajo. Sol in otrok pa je na žalost več kot avtobusov, vsi bi radi šli na izlete v maju in juniju, zato so z najemanjem avtobusov velike težave.

RAZGOVOR O METLIŠKEM GOSTINSTVU

Na jančka, cviček in dobro postrežbo

Odkar je zgrajena gorjanska magistrala, se belokranjski turizem krepko uveljavlja. V metliški občini bo odigral odločilno vlogo v gostinstvu in turizmu prav gotovo hotel Bela krajina s svojimi obrati. Novega direktorja tega hotela, tov. Jožefa Klajdermana smo povprašali o načrtih za letošnje in prihodnje sezono in o tem, kakšni so njegovi prvi vtisi v Beli krajini.

— Tako gostje kot domačini so prijetni. Hotel Bela krajina je v redu, Veselica tudi, Vinomer pa smo pravkar prevzeli. V družbenem gostinstvu manjka strokovno usposobljenih delavcev, saj doslej nekatera delovna mesta niso bila zasedena z ustreznimi kvalificiranimi ljudmi. Drugače pa je Bela krajina prijetna deželica, ki ima v turizmu še veliko bodočnost. Zelo sem vesel velike skrbi, ki jo posvečata tej pomembni panogi občinska skupščina in tov. predsednik Vrviščar. Začete-

»Mojster, ali se šalite?«

Franc Graf dela cvetlične lončke že od 1902. leta, ko so bili po 5 krajcarjev

Verjetno bi vsak tako vprašal Franca Grafa v Gradcu, ko bi iz njegovih ust poprej slišal, da se že 64 let ukvarja z lončarstvom. Prsti se mu še vedno zelo naglo sukajo okoli gline na kolovratu, zato ne bi možaku nihče prisodil osmega križa, ki si ga je letos nadel na rame. Pa ni zmešal letnic in tudi zlagal se ni, saj je izjavo potrdil njegov nečak, ki mu pri delu pomaga.

— Ali se je postopek pri delu kaj spremenil od takrat, ko ste začeli z obrt-

je najbolj ostalo v spominu, to, da nas je pozimi od sile zeblo.

— Ali še hodite po sejmih?

— Nič več. Delamo samo po naročilu, sredstvom ploščice za keramične peči, cvetlične lončke, vrče in drugo.

Ko je videl, da z zanimanjem opazujem že izgotovljene predmete, mi je pokazal še peč. Videti je kakor soba ali skladišče, v katerem so naloženi izdelki, samo vrata

jo? sva nadaljevala pogovor.

— Lončarji še vedno delamo na kolovratu, prav tako kot nekdaj, le postopek za pripravo gline je zdaj drugačen. Nič več ne gnetemo zemlje z rokami. To opravlja mator.

Možak s prijaznim obrazom in navzgor zavihanimi brki se je razgovoril ob obujanju spominov na minula leta, ko je naredil tudi po 150 cvetličnih lončkov na dan.

— Včasih smo svoje blago naložili na voz, pa hajd na semenj. Po vsej Beli krajini, pa tudi drugod, sem hodil, marsikaj videl in doživel. Zdaj mi

ima drugačna in stene bolj debele ter urne. V tej peči, ki se segreje do 900 stopinj, kurijo 28 do 30 ur nepretrgoma, da se glina izžge. Za enkratno žganje izdelkov porabijo 5 metrov drv. Prav kurjava povzroča lončarjem največ težav. Drva se težko dobe, pa tudi cena ni več normalna, kot je dejal mojster Graf.

— Cvetlični lončki so bili ob začetku stoletja po 5 krajcarjev, pred vojno od 5 do 30 din, zdaj pa jih prodajamo po 200 do 1000 din. Danes je cena tako visoka največ zaradi dragih drv.

R. BAČER

Sadna letina slabo kaže

Letošnji pridelek sliv je napadla v metliški občini rožičavost, jabolane so imele slab cvetni nastavek, nato pa ga je precej uničil še ovetžer, češenj je bolj malo, nastavek v starih vinogradih pa je bolj slab. Po vsem tem lahko rečemo, da sadje v Beli krajini letos ne kaže posebno dobro. Lani je KZ Metlika zabeležila precejšen odkup industrijskega sadja. Letos pa odkup ne bo posebno velik.

Učni uspeh ne bo razveseljiv

Na metliški osnovni šoli je 79 otrok v osmih razredih, okoli 40 pa je takšnih, ki se jim bo letos izteklo obvezno šolanje v 5., 6. ali 7. razredu. Starši so že spoznali, da je 8-letka pogoj za kakršnokoli zaposlitev, zato večina staršev pošilja tiste, ki so zaostali v 7. razredu, še naprej v šolo. Teže pa je z otroci, ki se jim konča šolska obveznost v 5 ali v 6. razredu. Učni uspeh letos ne bo razveseljiv, saj bo na vsej šoli izdelalo le okoli 75 odst. učencev.

Vsak dan obiski

Bela krajina si vse bolj pridobiva ime v turizmu, kar dokazujejo tudi vedno pogostejši obiski šolarjev iz raznih krajev države. Letos prihaja v Metliko tudi po več posebnih avtobusov na dan, ki na majski izlet pripeljejo otroke in dijake srednjih šol. Navadno se gostje ustavijo v hotelu ob kokti, si ogledajo muzej, mesto in Kolpo.

Mladoletni prestopniki

Pri referatu za socialno varstvo Obs Metlika so letos registrirali 26 mladoletnih prestopnikov. Med njimi je največ takih, ki so storiili prometne prekrške ali pa zakrivil manjše tatvine. Samo dva prestopnika sta bila obsojena na strožji nadzor po skrbstvenem organu. Vzroke za prestopke mladoletnikov je tudi v metliški občini iskati največkrat v neurejenih družinskih razmerah, precej prestopnikov pa je iz družin, katerih poglavarji so na sezonskem delu v tujini.

Edina neasfaltirana cesta I. reda

V Sloveniji so asfaltirane že vse ceste I. reda, svojevrsten muzejski primerek pa je odcep ceste I. reda v Metliki od gostilne Car do mostu čez Kolpo. Ta je še vedno neasfaltirana, čeprav je dolg samo 400 m! V Metliki razmišljajo, če ga ne bi morda proglasili za turistično zanimivost. To bi se dalo, ko bi taka cesta privlačila turiste, toda žal jih odvraca... Denar za asfaltiranje bi se prav lahko našel, posebno še, ker je Obs Metlika pripravljena sodelovati pri tej prepotrebni investiciji!

20-stanovanjski stolpič v Metliki

Gradbeno podjetje BEGRAD iz Črnomlja pripravlja v Metliki gradnjo 20-stanovanjskega stolpiča za trg. Stolpič bodo začeli graditi še letos, vseljiv pa bo v drugi polovici prihodnjega leta. BEGRAD bo vsa stanovanja prodal, ponudbe pa bodo te dni razpisali po metliških podjetjih.

CENJENE POTROŠNIKE

obveščamo,

da imamo stalno na zalogi v naših skladiščih v NOVO MESTU (BRSLJINU), STRAZI, ČRNOMLJU in TREBNJEM

DRVA ZA KURJAVO

raznih vrst, ki jih prodajamo po naslednjih cenah:
— drva trdih listavcev I. vrste — prn 69 NDIN
— drva trdih listavcev II. vrste — prn 62 NDIN
— drva trdih listavcev III. vrste — prn 52 NDIN
— drva trdih listavcev IV. sekanice — prn 37 NDIN

Z majhnim doplačilom dostavimo strankam drva tudi na dom.

GOZDNO GOSPODARSTVO — NOVO MESTO

KMETIJSKA ZADRUGA »KRKA« — Novo mesto

razglaš

dve prosti delovni mesti

POSLOVODIJ TRGOVIN

v SKOCJANU in BRUSNICAH

Nastop službe 1. julija 1966.

Pogoj: visokokvalificiran ali kvalificiran delavec trgovske stroke.

Prosto delovno mesto

OBRATOVNEGA KNJIGOVODJE

na EE TRSKA GORA

Nastop službe takoj ali po dogovoru.

Pogoj: srednja ekonomska šola s 3-letno prakso v finančni stroki.

REFERENTA

za nabavo in prodajo živine na upravi KZ

Nastop službe 1. julija 1966.

Pogoj: agronom; kmetijski ali veterinarski tehnik, ki ima veselje do nabavno-prodajnih poslov.

Za vsa prosta delovna mesta so osebni dohodki zagotovljeni po pravilniku.

Razglas velja do zasedbe delovnega mesta.

metliški tednik

Socialno varstvo najmanj razvito

Tudi ostale družbene službe šepajo, kjer se njihovo delo stika s socialnim varstvom. V novi šoli tudi varstvo za mladoletnike, ki jim je izrečen vzgojni ukrep. Kmete-borce mučijo leta, bolezen in divjad. Štirje novi odloki.

Socialno varstvo je med vsemi družbenimi službami najslabše razvito, je ugotovljalo poročilo na seji občinske skupščine. Vzroki za tak položaj so predvsem: da imajo vse ostale družbene službe (zdravstvo, šolstvo, sodstvo, kultura in tako dalje) boljše kadre; da so za razvoj te službe zainteresirani le ljudje z nizkim standardom, medtem, ko so za razvoj ostalih služb zainteresirani vsi občani, in ker splošni standard (servisi, otroško varstvo, razni domovi in tako dalje) zaostaja za osebnim. Dokazano pa je, da tudi delo sicer dobro razvitih služb šepa prav tam, kjer sega na področje socialnega varstva (zdravstvo; zdravljenje posledic slabega socialnega stanja, šolstvo; posebno šolstvo, sodstvo; oddaja v domove, disciplinske centre, strožji nadzor in tako dalje).

Poročilo je podrobneje obravnavalo družbeno pomoč starim in onemoglim, mladinsko varstvo, skrbništvo in nadaljnjo družbeno skrb za

borce NOV. Pri pomoči starim in onemoglim bo potrebno ugotoviti, če so posebej proučiti problem ostarelih kmetov, paterno službo za nego bolnikov in starčkov na domu ter stanovanjske razmere in alkoholizem.

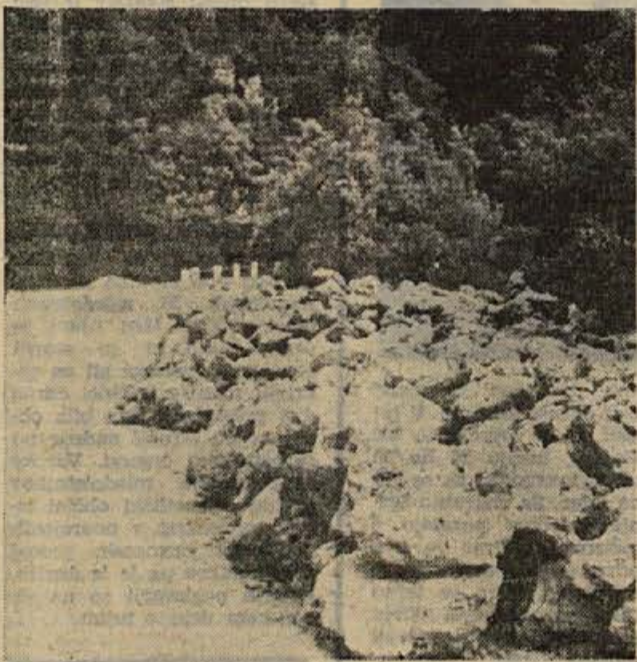
Pri mladinskem varstvu bo potrebno ugotoviti, če so sredstva zanj kar najbolj porabljena, in proučiti, če ne bi del teh sredstev namenili našemu šolstvu, ki bi v novi šoli organiziralo celodnevno varstvo, hkrati pa skrbelo za mladoletnike, ki jim je izrečen vzgojni ukrep.

Veliko zadev borcev, ki zahtevajo socialno in standard, je rešenih že s prepisi, zato na tem področju vsaj pri zaposlenih in upokojenih borcih ni posebnih problemov. S socialnega gledišča pa so najbolj problematični borci kmetje, ki jih je v občini 225. Od njih jih je kar 161 starih nad 50 let, največ (87) pa celo čez 60 let. Kritični primeri so predvsem na odročnih kmetijah. Zaradi starosti in raznih bolezni zemlje ne mo-

rejo dobro obdelati, velikokrat pa uničuje pridelke divjad. Število uvažalcev priznavalnin iz meseca v mesec narasča. Tako je dobivalo priznavalnine januarja lani 61 uvažalcev, decembra pa že 106. Novi zahtevki za priznavalnine še vedno prihajajo in je tudi v bodoče pričakovati njihov porast. V zadnjem času vlagajo zahtevke za priznavalnine tudi upokojeni borci, ki imajo številnejše družine in bi otroke radi šolali. Vsem tem in tudi zaposlenim borcem, ki šolajo otroke, bo treba pomagati.

Skupščina je sprejela tudi štiri odloke, ki zadevajo področje socialnega varstva:

Odlok o družbeni pomoči predvideva stalno, začasno in enkratno pomoč občanom, ki niso zmožni za delo in nimajo sredstev za preživljanje. **Odlok o določitvi višine denarne pomoči ZFT in njihovim družinam** predvideva, katera žrtev fašističnega nasilja lahko dobi podporo in v kakšni višini. **Odlok o priznavalninah** predvideva, kdo lahko dobi priznavalnino in v kakšni višini. **Odlok o pogojih, ob katerih so zdravstveno nezavarovane osebe v celoti ali delno oproščene plačila stroškov za zdravstveno varstvo**, določa, kdaj so te osebe delno ali v celoti oproščene plačila zdravstvenega varstva. Razdeljene so na več skupin: nezaposleni; kmečki zavarovanci; osebe, ki so ostale brez zdravstvenega varstva, ker so njihovi hranilci na delu v tujini; zaposleni pri zasebnikih, ki pa jih delodajalci niso zavarovali; zdravstveno nezavarovani in rejenčki, ki jih je dal skrbstveni organ v oskrbo drugim družinam.

Nad slapom Nežica pri Vas-Fari kopljejo posamezni občani lahki kamen, ki je zelo primeren za gradnjo, saj nadomešča opeko vseh vrst. Občani plačujejo za kubični meter tega kamna krajevni skupnosti 500 Sdin. Zanimanje za kamen je veliko, žal pa izkoriščanje kamnoloma ni smotno in nevarno. V kamnolomu namreč minirajo, zaradi česar gre veliko kamna v odpadke. Več koristi bi bilo, če bi ga rezali na bloke. Razumno bi bilo, da bi kamnolom načrtno odpirali. Nekateri predlagajo, naj bi v kamnolomu stalno delalo nekaj ljudi. To bi sicer kamen nekoliko podražilo, vendar bi bil še vedno za polovico cenejši, kot je opeka. Tako naravno bogastvo je redko, zato bi ga bilo treba tudi razumno izkoriščati. (Foto: J. Prime)

Komisija za sprejem na delo in za prenehanje dela pri

Kmetijsko gozdarskem posestvu KOČEVJE - obrat LIVOLD

razglašala
prosti delovni mesti za

DVA ŽIVINOREJCA
na kmetijskem obratu Livold.

V poštev prihaja samo zakonski par. Prednost imajo kandidati z dokončano osnovno šolo in nekajletno prakso pri delu z živino.

Družinsko stanovanje je zagotovljeno in tako vseljivo. Razglas velja do zasedbe delovnih mest.

Kandidati naj pošljejo pismene prijave s kratkim opisom dosedanjega dela na naslov: Kmetijsko gozdarsko posestvo Kočevje - obrat Livold, p. Kočevje.

Mrtvi še vedno čakajo

Za ureditev pokopališča v Fari imajo vaščani že tri leta zbranih 120.000 starih dinarjev. Denar je med tem časom izgubil precej vrednosti, ker se je podražil material. Za ureditev pokopališča se v zadnjem času nihče ne zmejni, niti izvoljeni pokopališki odbor. Na pokopališču bi bilo treba urediti tudi odlaganje smeti, saj jih ljudje mečejo zdaj kar ob glavnem vhodu na pokopališče, kar občutno kvari podobo zadnjega doma umrlih.

HTV komisija pri KGP Kočevje

Delavski svet KGP Kočevje je ustanovil posebno HTV komisijo, ki bo nenehno skrbela za upoštevanje varnostnih predpisov. Prvi pregledi na posameznih obratih so pokazali, da na nekaterih obratih zelo skrbijo za higiensko in delovno varnost, na nekaterih pa veliko manj. Komisija je posameznim obratom že izrekla opomine. D. V.

Pred kratkim so pri stari klavnici v Kočevju zakoličili prostor, kjer bo stala prva kočevska samopostrežna trgovina. Za začetek gradnje je že vse pripravljeno (načrti, sredstva itd.). Graditi bodo začeli takoj, ko se bo preselila sedanja klavnica v nove prostore. (To bo 1. julija letos). Pred začetkom gradnje bodo porušili staro klavnico. Računajo, da bodo vsaj gradbena dela za prvo samopostrežno trgovino končana že letos. (Foto: J. Prime).

Ob ukinitvi osebne vlaka do Kočevja

Z novim voznim redom, ki velja od 22. maja, je bil ukinit potniški vlak iz Ljubljane do Kočevja, tako da na tej progi ni več železniškega osebne prometa. Pri ukinitvi železnice, ki je bila pred stari kolodvorom 28. septembra 1893, je bilo veliko slavnostnih govorov, v katerih so poudarjali politični pomen železnice za germanski pritisk proti Jadranu in gospodarsko korist proge. Oboje je že po 73 letih zbledelo. Politični pomen je za vselej zgrubila že leta 1945 z osvoboditvijo. Gospodarsko stran pa bodo pokazali ekonomski računi direkcije železnice.

tem povečal avtobusni promet in uvedel nov, razširjen voznik red. Tako vozijo sedaj iz Kočevja avtobusi vsako uro, prvi že ob 5.15 in zadnji ob 18.15. Kar 13 se jih zvrsti v obe smeri. Ljudje so s tem zadovoljni. Vendar nastajajo druge težave: ob cesti ni ustreznih čakalnic, avtobusna postaja v Kočevju pa ni primerna čakalnica, sanitarij in prostora za garderobo. Težave se bodo z nastopom slabega vremena in zime še povečale.

Tudi v prevozu je nekaj bistvenih razlik. Invalidom se, kadar je gneča v avtobusu, nihče noče oziroma ne more umakniti. Podobno je z materami, ki potujejo z nedoraslimi otroki. Treba bi bilo nekaj ukreniti. Na vlakih je bilo to bolj urejeno. Verjetno se bo pokazalo še marsikaj, kar pa se bo lahko uredilo le z dobro voljo uprave podjetja in disciplinirano stjo potnikov.

A. ARKO

DROBNE IZ KOČEVJA

CEBELARJI SO OPAZILI, da v kočevski okolici letos zelo lepo medu hoja. Močnejše družine so nanesle te dni tudi do 1 kg hojčeca na dan. V Dolu pri Kolpi je z medenjem nekoliko slabše. Opazovalna postaja javlja, da tam nanesajo čebelnice le nekaj več kot 10 dkg na dan. Čebelarji bodo medenje hoje čim bolj izkoristili, ker je bila čebelnja paša na travniškem cvetju dokaj skromna.

LONGENO ROBO je pripeljana pretekli teden na mestno tržnico nekaj ženska. Ljudje so po lončevini pridno posegali, tako da so posamezni izdelki takoj pošli. Največ so kupovali cvetlične lončke s podstavki, sklede in latvice ter trebušaste majolike. Kupci so lahko dobili tudi razne lončene igračke. Nепrodani so ostali samo lonci za v kmečko peč. Prodajalca je bila iz Sentjerneja pri Novem mestu in je povedala, da bo za voljo dobre kupčije kmalu spet prišla. Razno lončevino, ki jo navadno kupujemo kot spominke, je prodajala tudi za pol ceneje, kot jo sicer plačujemo v spominkarskih trgovinah.

MOPEDISTI IN KOLESARJI, ki se vozijo po športnih igriščih,

so bili že večkrat opozorjeni od uprave športnih objektov, naj tega ne počno. Najbolj vztrajni in trdovratni so ribiči, ki zatrjujejo, da jih vodi tam mimo pot k ribolovni vodi. O tem ne dvomimo, vendar menimo, da je na voljo še več drugih poti, in opozarjamo, naj s tem prenehajo. Športni delavci so z velikim trudom zgradili športna igrišča in jih tudi sami vzdržujejo. Športna igrišča so zaščitena z zakonom, in kot vse kaže, se bo treba te zakonske zaščite poslužiti.

RAZSTRELEJEVANJE KAMENJA v kamnolomu ob vznožju Mestnega vrha moti prebivalce Podgorške ulice, ker v kamnolomu razstreljujejo kamene vse jutro in vse dopoldne. Neprijetno pokanje moti prebivalce, manjši otroci pa se budijo in ne morejo spati. Prav bi bilo, ko bi se v kamnolomu odločili za določen čas, v katerem bi razstreljevali, in prebivalce o tem obvestili. Najbrž so tudi kakšni predpisi, ki ne dovoljujejo, da bi bil kamnolom tik ob cesti. Brez dvoma gre delovni skupini v kamnolomu za zaslužek, vendar je potreben tudi obzir do okoliških prebivalcev.

ZAPIS O LIKOVNI RAZSTAVI V BREŽICAH

Ne kaj rad, vendar je skoroda moja dolžnost, še posebno, ker sem vprašan, povedati svoje mišljenje o razstavi, ki so jo priredili likovni klubi dolnjeposavskih kulturno-prosvetnih društev ob 20-letnici delovanja. Kadar koli o čem razmišljamo, hkrati tudi vrednotimo. Zapis vrednotenja v časopisu je javno odobravanje ali pa odklanjanje. Ocenjevanje je pravilno, kadar je strokovno utemeljeno. Utemeljen, kritičen zapis, četudi oster, je nepristranski.

V Brežicah vabi na razstavo likovno brezmišelnost, surovo uničena lepota beline. Razstava dobrih filmskih plakatov v Krškem in Brežicah se ni dotaknila likovne senzibilnosti inž. Jurečiča. Vsakega visokošolsko izobraženega mladega intelektualca bi taki plakati morali vznemiriti, v ljubiteju (amaterju) pa nujno aktivirati vprašanje plakata za likovno razstavo. Razmišljali bomo najprej o nekajih spominkih (suvenirjih) inž. Jurečiča, ki zavzemajo častno začetno mesto. Tako pravi v svojem zapisu spoštovana novinarka Stanka Godnič:

»... Med razstavnimi predmeti izstopa predvsem kolekcija dekorativnih

izdelkov... Do tu me nič v njenem zapisu ne moti. Nadaljevanje: »mladega inž. Jurečiča, ki kot likovni amater izbira najbolj zanesljivo pot nastopitve na ljudsko ornamentalnost, okusno krasi les, glino in platno. Iz prvih ljudskih ornamentov so stekli tudi poskusi njegovega intimnega likovnega izpovedovanja...»

Spoštovana tovarišica, vem, da gorje ni likovna ocena, temveč le del reporterskega zapisa. Vendar bo v pokrajini (tudi v Ljubljani bi) tak zapis zaradi toplega pozitivnega zvoka prenekaterega zavedel: v »Delu« je pisalo, da je to okusna, zanesljivo ljudska ornamentalnost. V petek, 3. junija, smo na 3. strani »Delu« v članku »Drzni začetki v Ohridu« čitali:

»... Nekaj deklet - (Nizozemk) - je na mestnem bazarju raje snelo nekaj tkanih pregrinjal kar s košev s prvo zelenjavo in jih dobro plačalo...» Pred tremi leti je radio Brežice posredoval niz likovnovzgojnih predavanj, »Dolenjski lista« pa objavil lepo število člankov iste vsebine. Ob razstavi ljudskih ročnih izdelkov so ugledni, znani likovniki in posredno arhitekti, ki so

opremili novi hotel v Čateških Toplicah, nedvoumno in nazorno povedali, kaj in kakšni morajo biti suvenirji našega področja. Prav to, kar je na sedanjih jubilejnih razstavah zastavljeno na prvem mestu, smo takrat ostro obsodili! (»Sto« pomeni likovno kakovost). Ostrina zavračanja mora biti zdaj še bolj ostra, saj je izdelovalec mlad izobraženec. Kupljene, strojno izdelane lesene krožnike, krpice cenene imitacije tankega platna (lesketajoče niti) in pri lončarju naročene glinene krožnike elektrorizarsko spretno, pedantno porisati s šestili in ravnili (kot »pomembna« pravi izdelovalec: »s posebnimi ameriškim barvnimi delami«), ni amaterizem! Doslovno kopiranje Siceršvih ornamentov, spletnje elementov le-teh z elementi klasicističnega in dekadentnega neobaročnega izvora - (srca v... »Iz prvih ljudskih ornamentov so stekli tudi poskusi njegovega intimnega likovnega izpovedovanja...«) - v Nedokončane pravljice je klasičen primer biznismenskega kiča. O grboslovju (heraldiki) je treba vedeti več, mladi amater biznisa. Brežice so postale mesto leta 1322 in če ne prej kot

Iz sveta fantazije v realnost

Hitri razvoj poraja vedno več socialnih problemov – Nekateri mladi skrbje predvsem za svoj standard, manj pa za starše – Razočarana mladina hitro zaide na stranpota.

Na naša vprašanja sta odgovarjala Maks Nosan, načelnik oddelka za družbene službe pri občinski skupščini Ribnica, in Stanko Rus, referent za socialno in invalidsko varstvo.

V: Kako je razvila služba socialnega varstva v vaši občini in kako dela?

O: V okviru materialnih in kadrovskih možnosti naša služba pri občinski skupščini (referat in svet za socialno varstvo in varstvo družine) dobro dela. Res pa je, da materialne možnosti niso rožnate, razen tega pa bi pri skupščini potrebovali še enega socialnega delavca, ki bi delal več na terenu in sodeloval z ostalimi družbenimi organi in podjetji, ki se tudi ukvarjajo s socialnim varstvom oziroma socialnimi problemi. Občinski organi, ki delajo na področju socialnega varstva, so pri delu tudi preveč osamljeni. Povezava z ostalimi organizacijami in podjetji je na področju socialnega varstva slaba, čeprav socialnih problemov tudi v podjetjih ne manjka. Zaskrbljujoče je, da niti eno podjetje v občini nima socialnega delavca, čeprav je od počutja delavca odvisna tudi njegova storilnost. Pri dodeljevanju stanovanj je na primer skrb podjetij usmerjena le na strokovni kader, vse preostalno pa dobe stanovanj neposredni proizvajalci. Socialne (kadrovske) službe

v podjetjih v glavnem zbirajo podatke le za bolniške, predvsem, če morda delavec med boleznijo ne dela doma itd., vse preostalno pa vedo, kako člani njihovih kolektivov živijo doma, kaj delajo v prostem času, kakšne so socialne razmere v posameznih družinah itd.

V: Kateri občani so socialno najbolj ogroženi?

O: To so starejši ljudje, ki nimajo pokojnine ali drugih dohodkov. Običajno imajo košček zemlje, vendar ga zaradi starosti in bolezni ne morejo dobro obdelati. Stevilo socialnih podpirancev iz meseca v mesec narašča. Zanimivo in žalostno je, da mladi ljudje pogosto skrbje le za svoje ugodje (zaposleni so v mestih in domovini ali inozemstvu), na starše pa pozabljajo in jih pustijo v breme domači občini.

V: Kako je v občini z mladinskimi prestopniki?

O: Mladinsko prestopništvo je letos izredno naraslo, predvsem na ožjem območju Ribnice, deloma pa tudi v Grčaricah in na območju Dolnje vasi. Mladi prestopniki ustanavljajo družbe in predvsem kradejo. Pojav je zaskrbljujoč. Vzroki, da mladoletniki zaide na slabo pot, so različni, potrebno jih je odkriti in odpraviti.

Pogosto starši niso dorasli, da bi lahko dobro vzgojili

svoje otroke, še preden pridejo pod kakšno drugo vplivo. Otrok, ko konča osemletko ali kakšno drugo šolo, pade iz sanjarjenj o kavbojkih, princezah, denarnikih, junakih v realnost oziroma drugo skrajnost, ko ostane brez denarja na cesti ker ne dobi službe. Na trdo življenje nepripravljen otrok se hitro znajde na slabi poti. Starši pogosto iščejo vzroke za prestopništvo svojih otrok izven svoje družine, v slabih družbah, žal pa so pogost vzrok, da otrok postane prestopnik, razen pomanjkjive vzgoje samih staršev tudi neurejeni odnosi v družini, alkohol, premajhna skrb za otroke, nezdravi družinski odnosi, nizka morala staršev.

V: Kako je v občini poskrbljeno za mlajše invalide in njihovo zaposlitev?

O: Mlajši invalidi so druga socialno najbolj ogrožena skupina občanov. Občina je industrijsko in gospodarsko slabo razvita, zato ne dobe zaposlitve niti vsi zdravi ljudje, ki pridejo iz šol. Zavrzanje prošelj za zaposlitev vpliva slabo že na zdrave ljudi, še slabše pa na invalide. Zaradi velike ponudbe zdravih delavcev zasedejo ti tudi delovna mesta, ki bi morala biti rezervirana za invalide. Delovne organizacije nimajo razumevanja za zaposlitev invalidov in jih pogosto zavračajo tudi z neutemeljenimi izgovori.

Maks Nosan in Stanko Rus sta odgovarjala na naša vprašanja

Pripravljajo suhorobarski sejem

Turistično društvo Sodražica namerava organizirati suhorobarski sejem, ki naj bi bil vsako leto. Na semnju bi ljudje izdelovali in prodajali suho robo. Seveda bi bil tega dne v Sodražici tudi ples in razne druge prireditve. Društvo pa išče še človeka, ki bi znal pripraviti program suhorobarskega sejma.

Moped in tovornjak trčila

11. junija ob 8.25 sta trčila v Rajndolu moped in tovornjak. Mopedist Viktor Sterk iz Čepelja je vozil preveč po sredini ceste. Ko je zagledal pred seboj tovornjak podjetja »Tekstilana« iz Kočevja, ki ga je upravljal Jože Zajc iz Zeljn, je zaviral, vendar je začelo moped zanašati. Tik pred trčenjem je mopedistu uspelo odskočiti s vozila (kar mu je verjetno rešilo življenje), moped pa se je zaletel v prednji del tovornjaka. Na vozilih je škoda za 2000 novih din, mopedist pa si je zlomil nogo.

TURISTIČNO DRUŠTVO SODRAŽICA

Letošnje investicije za Travno goro

Centralna kurjava za zimske turiste, paviljon za letne. Penzion le 20 novih dinarjev. Krožna cesta bi koristila Travnici gori

Turistično društvo Sodražica namerava letos na Travnici gori postaviti nekaj brunaric in letni paviljon pri Domu, razen tega pa v Domu urediti tudi centralno kurjavo. Material za centralno kurjavo, ki bo na olje, so že kupili. Investicija bo veljala 6 do 7 milijonov starih dinarjev.

V letnem paviljonu bodo prodajali pijače, čevapčice, spominke in drugo ter s tem občutno razbremenili Dom.

Nekaj brunaric nameravajo napraviti iz lesa, ki ga je lani podrl vihar. Brunarice bodo enosobne.

Gostišče Dom na Travnici gori ima sedaj 5 sob in 23 postelj ter 57 skupnih ležišč. Penzion v Domu je 20 novih dinarjev na dan. Obisk Doma na Travnici gori je že sedaj dovolj, najbolj pa je ob sobotah in nedeljah.

Letni turizem bo s postavit-

vijo paviljona in brunaric precej pridobil. Za to postojanko pa je zelo zanimiv zimski turizem, saj je Dom skoraj vso zimo zaseden z mladimi in odraslimi smučarji. Za večje udobje smučarjev bo zelo koristna centralna kurjava, brunarice pa bodo omogočile, da bo lahko Travnica goro obiskalo več turistov.

Za investicije bo porabilo Turistično društvo predvsem lastna sredstva, ki jih je ustvaril njihov Dom na Travnici gori, razen tega pa tudi del podrtega lesa.

Dostop z osebnimi avtomobili na Travnico goro je s sodražske strani nekoliko težak, z ribniške pa je dober. Zato se Turistično društvo, volivci

in nekateri posamezniki prizadevajo že pet let, da bi zgradili s te strani na Travnico goro novo cesto, ki bi bila dolga približno 2 kilometra. Predlagajo, da bi to cesto gradilo oziroma pomagalo graditi KGP Kočevje, ki bi bil tudi njen glavni uporabnik. Za gradnjo ceste so pripravljani prispevati v lesu tudi lastniki gozdov ob tej cesti. Ta cesta (projekt zanjo je že narejen in trasa zakoličena) bi bila zelo pomembna za razvoj turizma na Travnici gori, saj bi bil potem mogoč dostop z dveh strani, hkrati pa bi Travnico goro krožno povezala z Ribnico in Sodražico (Ribnica-Travnica gora-Sodražica-Ribnica).

Tudi v Ribnici mladoletni prestopniki

Svet za socialno varstvo je izdelal predlog odloka o priznavalninah udeležencem NOB — Mladinskih prestopnikov je vedno več, zato so predlagali, naj bi ObS nastavila socialnega delavca, ki se bi ukvarjal samo s tem problemom

V Ribnici je bila 3. junija seja sveta za socialno varstvo pri občinski skupščini. Na seji so razpravljali o pravilniku in odloku o dodeljevanju priznavalnin udelež, NOB. Po predlogu odloka, ki ga mora potrditi še občinska skupščina bo najvišja priznavalnina 25.000 S din, najnižja pa 5000 S din. Z odlokom so določene tudi meje osebnih dohodkov, ki vplivajo na upravičenost prejemanja priznavalnine. Edino nosilci spomenice 1941 so upravičeni do priznavalnine ne glede na svoje osebne dohodke.

V predlogu odloka so določili tudi zneske priznavalnin po letih sodelovanja v NOB.

Tako je določeno, da udeleženci NOV od 1941 pa do konca vojne lahko prejmejo zdaj 25.000 S din, udeleženci od 1942 po 18.000 S din, udeleženci od 1943 (pred 8. 9. 1943) po 12.000 S din, udeleženci od 1943 (po 8. 9. 1943) po 10.000 S din, udeleženci po 1. 1. 1944 po 7000 S din priznavalnine na mesec.

Na seji so razpravljali tudi o socialni problematiki nasploh. Ugotovili so, da so socialno najbolj ogroženi ostareli kmečki ljudje, ki niso upravičeni do pokojnin, zemlje, ki jo imajo, pa niso zmogli obdelovati. Pereče postaja tudi vprašanje mlajših invalidov, ki so še sposobni

za delo, pa ga ne morejo najti v domači občini.

Člani sveta so veliko razpravljali o problemih, ki se porajajo pri vzgojno zane-marjenj mladini. Vedno več je mladinskih prestopnikov, vzrokov za to pa je več. Največ jih je brez dvoma v družinah, iz katerih so mladinski prestopniki. Svet je dal občinski skupščini priporočilo, naj nastavi socialnega delavca, ki se bo ukvarjal samo s tem. Govorili so še o zaposlovanju mladine, ki bo letos končala osemletko. Letos bo namreč zapustilo ribniško osemletko 140 otrok, na voljo pa je samo 47 učnih mest za vajence.

Suha roba po črni poti

Obrat ljubljanskega podjetja Dom v Sodražici odkupuje suho robo. Vendar to ni edini odkupovalec. Zaradi raznih dejstev in marž se namreč suha roba na poti od izdelovalca do kupca za polovico in več podraži. Prav zato nekateri zasebni izdelovalci suhe robe prodajajo svoje izdelke tudi zasebnikom, ki kupujejo suho robo po vaseh kar z avtomobili in jo potem drugod drago prodajajo.

Sodražica je v glavnem lepo urejena. Prebivalci so ponosni na svoje parke in lepe hiše. Pročelja nekaterih hiš bi bilo potrebno še urediti, pa tudi parke bi lahko še polepšali. Upajo, da jim bo pri obojem pomagalo novo Stanovanjsko podjetje v Ribnici. Predlagali so, da bi Stanovanjsko podjetje imelo v Sodražici stalno zaposlenega delavca, ki bi urejal razne komunalne zadeve, med drugim tudi parke (sadike bi prispevalo Turistično društvo). Turistični delavci so tudi potožili, da se žal v Sodražici še najdejo ljudje, ki preradi souščajo kure v parke, kjer delajo škodo (Foto: J. Primc)

Razpisna komisija za imenovanje direktorja DELAVSKE UNIVERZE V RIBNICI razpisuje delovno mesto

DIREKTORJA

Splošni pogoji: srednja, višja, visoka izobrazba s prakso.

Posebni pogoji: pedagoško-andragoška izobrazba, sposobnost za organizacijo izobraževalnega dela z odraslimi.

Ponudbe s kratkim življenjepisom in dokazili o izobrazbi pošljite razpisni komisiji Delavske univerze v 30 dneh po objavi razpisa.

trg so one prav gotovo tedaj dobile svoj grb. Nastal je v tako imenovanem razdobju žive heraldike, ko so veljala stroga heraldična oblikovalna pravila. Oblika je bila praviloma kinasta, liki v grbu enostavni, ploskoviti. Okolje grba ni bilo okrašeno z ornamenta. Tako izdelan grb govori o starosti mesta, na avtomobilski zastavici je obeleževalno nadvse funkcionalen. Enako preraščanju sloga v nov slog so se spremenjale heraldične oblike itd.

Javno vprašam uglednega amaterja krškega likovnega kluba, tov. direktorja Zavoda za prosvetno pedagoško službo Otona Mikuliča, čemu trud okoli likovne vzgoje? Ni sancta simplicitas slike Fazan: en sam naboj in padel je... — »Brinovka obleži, obleži... Kosovel — vzrok mojega odklanjanja. Slabemu pevcu se namuznemo. Naj mu plača, kdor mu hoče. Peti učiti pa mu ne smemo pustiti. Javna, jubijena razstava je prepričljiv pouk.

Dovolite, tovariš urednik, da povem še naslednje. Na otvoritvi je nekaj uglednih obiskovalcev čulo moje malo hudomušne pripombe avtorju vsele More, kateri pristoji zaradi lahkotnega, dinamičnega barvnega skladja prej naziv: Olajsanje, morda malo daljši: Rešil se je Ksantipe. Oprostite, o veliki Monet, ne spleča se obrniti v grobu,

ANTON REPNIK: Pri malici, olje, 1965. Anton Repnik je slikar samouk. Kot slikar je izrazil največ, odklikuje pa ga samoniklost

Nedvoumno je na razstavi marsikaj, kar je za interno študijsko klubsko razstavo. Izvirnosti mojstra samouka Antona Repnika, izučnega čevljarja, sedaj priučnega kovača v tovarni poljedelskega orodja v Muti, ki te dni razstavlja v okrilju našega celjskega odbora DSLU v foyeru SLG v Celju, na razstavi ni zaslediti. Vsi amaterji našega področja imajo isto ponujeno. Kdorkoli misli, da je toliko dozorel, naj predloži svoja dela.

Dragi največ Bojan, kot berete, se nisem prav nič ustrašil Vašega nasveta glede vsebine tega zapisa, češ delate pri Zavodu za prosvetno-pedagoško službo v Krškem, da me že bo tovariš Vahen itd. To je tako rekoč izsiljevanje slavospeva. Nisem cenzor. Kogar zanima moje mišljenje, ga zve. O Vašem slikanju ponavljam to, kar sem rekel Vam osebno. Neverjetno iskrena ekspresija Vašega psihičnega stanja je. V njem ni hotenja po likovnem izpopolnjevanju. Ne samo Vam, še temu in onemu sem rekel: Pridite, risanje je osnova, obiščite kako razstavo, pojdite v muzej, prečitajte kako knjigo likovne vsebine itd. Ne, Vi hočete le dobro oceno.

Prof. MIRO KUGLER, akad. slikar

V toplicah več osebja kakor gostov

Dotok zavarovancev močno upada – Zanimive primerjave med letošnjim in lanskim majem – Nedeljski turizem ne more nadomestiti izgube zaradi nezasedenih postelj – Zdravilišče bremenijo obresti in krediti

Julija bo minilo leto, odkar je bil odprt novi zdraviliški objekt v Čateških Toplicah. Začetek je mnogo obetal in nihče ni predvideval, da bo že po tako kratkem obdobju nastopila kriza. Toplice so težje predvsem za tem, da bi se uveljavile kot rehabilitacijska ustanova in pridobile stalen dotok zavarovancev socialnega zavarovanja. Razvile so tudi izletniški turizem in postale privlačna rekreacijski center za prebivalce hrvaškega glavnega mesta.

Z gospodarsko reformo so nastopile za zdravilišče teža-

ve, kajti zavodji za socialno zavarovanje so pričeli omejevat zdraviliško zdravljenje in dotok zavarovancev je bil vedno manjši. Zmogljivosti Toplice so bile nenadoma prevelike za domače potrebe, v tujini pa se kot turistični objekt niti niso poskušale resneje uveljaviti. Obisk prehodnih gostov ob sobotah in nedeljah se je sicer močno povečal, vendar ne more nadoknaditi primanjkljaja zaradi nezasedenih postelj. Kakšno je stanje, zelo nazorno pove primerjava nočitev v lanskem in letošnjem maju.

Maja 1965 so zabeležili v zdravilišču 3617 nočitev zavarovancev socialnega zavarovanja, letos pa le 2391. Bralce opozarjam, da tedaj novi hotel še ni bil odprt. Zanimivi so tudi podatki o številu predlogov za zdravljenje, ki jih je lani in letos prejelo zdravilišče od posameznih zavodov za socialno zavarovanje. Maja 1965 so dobili v Čateških Toplicah iz Celja 42 predlogov, iz Krškega 53, iz Raven 7, iz Trbovelj 29, iz Kranja 27, iz Maribora 29 in iz Nove Gorice 11. Vseh skupaj je bilo 227.

Letos maja se je skupno število zmanjšalo na 96. Iz Celja so dobili le 13 predlogov, iz Raven 7, iz Trbovelj 9, iz Kranja 14, iz Maribora 6, iz Nove Gorice 4, iz sosednje krške občine pa niti enega. Na odločitve Krškega je seveda vplivala priključitev k dolenski regiji, obenem pa ta odločitev opozarja, da so najbrž tudi druga zdravilišča v krizi.

Čateške Toplice imajo v sta-

rem in novem delu 225 postelj; ob sedanjih zasedenosti so kar ob 15 milijonov SDIN mesečno. Perspektive ne obetajo bistvenih izboljšav, kajti novih rezervacij ni niti iz Slovenije niti iz Hrvaške. Trenutno je osebja v Toplicah celo več kot pacientov.

Svet republiškega zdravstvenega centra v Ljubljani je 25. maja že drugič odložil razpravo o zahtevi kolektivna po preimenovanju Toplic v Zavod za zdravstveno rehabilitacijo. V odgovoru omenjajo, da bi bilo treba najprej določiti, za katero vrsto bolnikov je zdravilišče primerno, in v skladu s tem določiti specializiran kader. V Čatežu vztrajajo pri svoji zahtevi in menijo, da imajo pogoje za rehabilitacijski zavod. Turizmu se kljub temu ne nameravajo odreči, vendar se zavedajo, da jih samo to ne more rešiti. Za odplačilo kreditov in obresti morajo letos ustvariti 45 milijonov starih dinarjev donodka prihodnje leto pa še več. Zagata je torej velika, zato bo pot iz krize težka.

J. T.

Preusmerjen promet na Bizeljsko

6. junija so preusmerili ves promet proti Bizeljskem iz Brežic do Župelevca skozi Dobravo. Zaradi ozke ceste, po kateri morajo zdaj voziti vsa motorna vozila, pa bi bilo potrebno, da bi kmetje malo manj na široko nalagali vozove s senom. Potrebne so tudi omejitve hitrosti, ker so nekateri ovinki nepregledni.

D. V.

Piščancev bo kmalu dovolj

Ob sobotah na brežiškem trgu gospodinje že nekaj časa pogrešajo piščance s pitališča kmetijske zadruge v Mokricah. Te dni smo zvedeli, da bo treba počakati še približno mesec dni, potem pa bo kuretine spet dovolj. Pitališče polnijo in 5.000 malih piščancev že redijo. Nekaj časa je bilo res prazno, ker nikakor niso mogli dobiti enodnevnih piščancev. Upajo, da bo šlo poslej laže.

Takole je v Čateških Toplicah med tednom. Posnetek je bil napravljen dopoldne, toda gostov je kljub temu premalo, saj je zasedeno eno samo omizje. (Foto: J. Teppey)

Kateri pedagoški zavod v prihodnje?

Solski upravitelji brežiške občine predlagajo, naj bi krškega Zavoda za prosvetno in pedagoško službo ne ukinjali, ker jim je blizu in imajo s Krškim ugodne prometne zveze. Če pa bi ta zavod ukinili, bi se odločili za zavod v Novem mestu

Na seji 4. junija so se upravitelji šol v brežiški občini pogovarjali največ o organizaciji pedagoške službe. Ob predlogu republiškega sekretariata za šolstvo, naj bi se število prosvetno-pedagoških zavodov v Sloveniji zmanjšalo od 13 na 8, so menili, naj bi tak zavod v Krškem še ostal (predvsem zaradi neposrednejših stikov z njim, večje bližine in ugodnejših prometnih zvez), vendar samo, če bo nastavljen redne sodelavce za predmetni pouk. Če bi morali v brežiški občini izbrati med celjskim in novomeškim zavodom, bi se odločili

za novomeškega, ker ima boljši kadrovski sestav. Upravitelji so se zatem seznanili s plačevanjem šolstva iz sklada za šolstvo. Pedagoški svetovalec tov. Pohar pa je dal strokovno analizo dela in uspehov v šolah. Zmenili so se tudi, da bodo združili sredstva in kupili letoviško hišico za Savudrijo, kjer bodo lahko prosvetni delavci poslej letovali v svojem. V razpravi so se tudi odločili, da bodo združili sredstva nekdanjega stanovanjskega sklada.

Letos bo končalo študij 14 študentov občinske skupščine: 5 na pedagoški akademiji, 5 na učiteljski šoli, 2 na srednji šoli za telesno vzgojo in po eden na srednji glasbeni in vzgojiteljski šoli. Absolvenci višjih šol bodo poslali v centralne osnovne šole. Ne vedo pa še, kam bi s tistimi, ki končujejo učiteljske študijske študente višjih šol

Preurejena trgovina v Pišcakah

Za turistično sezono so Piščani spet olepšali svoj kraj. Izletniki jih obiskujejo vsako nedeljo in med njimi je veliko Brežičanov. Pred kratkim so dobili novo gostilno, kjer vsakogar postrežejo z domačimi jedili in dobrim piščakim vinom.

Trgovsko podjetje Krka je poskrbelo za obnovu zastarele trgovine. V lokalu so položili nova tla, obnovili inventar, izboljšali električno napeljavno in prepletkali izlozbe. Domačini so veseli, da so pri »Krkici« pokazali toliko uvidnosti in se spomnili podeželske poslovalnice.

»Miklove Zale« niso uprizorili

V Artičah je bila za minulo nedeljo napovedana predstava »Miklove Zale«, vendar je na žalost zaradi bolezni v igralskem ansamblu niso mogli uprizoriti. Predstava je bila preložena, in občinstvo bo pravočasno obveščeno, kdaj bodo Kostonjevičani lahko izpolnili obljubo.

BREŽIŠKA KRONIKA NESREČ

V preteklih štirinajstih dneh so se ponesrečili in iskali pomoči v brežiški bolnišnici: Budimir Krezovič, uslužbenec iz Kumrovc, si je pri igranju odbojke poškodoval desno nogo; Miha Tomažič, šofer iz Cerine, se je s kolesom zletel v avtomobil in dobil poškodbe po levi nogi, glavi in levi roki; Anton Zigante, gradbeni tehnik iz Krškega je padel in si zlomil desno nogo pod kolonom; Albin Zierer, avtomehanič iz Krškega, je padel z motorjem in si poškodoval glavo in desno roko; Jože Arh, sin mizarja iz Leskoveca, je padel z drevesa in si poškodoval levo nogo; Karel Dohm, sin mehanika iz Cerkele, je padel s kolesca in si poškodoval levo roko; Stanislav Šturbelj, voj. inv. iz Stranja, je padel in si poškodoval desno roko; Gilka Avgoštinčič, kmetica iz Kunšperk, je padla na poti in si poškodovala desno nogo; Marija Baškovič, žena kmeta iz Zelnoga, je padla na dvorišču in si poškodovala rebra; Rozalija Fabjančič, gosp. pom. iz Krškega, je padla na vrtu in si poškodovala desno nogo; Janec Radanovič, kmet iz Krškega, je padel v kleti ter dobil poškodbe po glavi; Anton Kelhar, delavec iz Sentlenarta, je padel z motorjem in si poškodoval glavo; Kata Vlahovič, mati kmeta iz Grede, se je nabodla na vilo v desno nogo; Ana Uršič, žena kmeta iz Crenševca, je padla s kolesom in si poškodovala glavo in levo ramo; Leopold Zibert, upokojenec iz Reštanja, je padel s kolesca in si poškodoval rebra; Karel Maizer, sin delavca iz Krškega je padel z garaže in si poškodoval glavo.

»Traktor mi pomeni toliko kot življenje.« je dejal kmet Franc Cetin z Mosteca, ko je sam obračal seno namesto najetih težakov. (Foto: J. Teppey)

NOVO V BREŽICAH

POSLOVALNICA SAP JE ZAČELA PRODAJATI turistične spominke, ker izletniki pogosto sprašujejo zanje. Na zalogi ima v glavnem industrijske izdelke, take, kot jih lahko dobi. Sproda, da se ne more postaviti s pristnim izborom izdelkov domače obrti, kakršne smo pred dvema letoma videli na razstavi v Brežicah.

SOLSKO LETO BO SKORAJ KONČANO. To je čas, ko zavrete trgovina z nageljni, saj jih naračajo maturanti raznih šol zase in za svoje profesorje. Z njimi se učenci povsod simbolično oddoljujejo za trud svojim učiteljem. Na vrtnarji na Čatežu so te dni prodali izredno veliko nageljkov, vendar samo rdečih. Greda s prekrasnimi belimi in rumenimi cvetovi je ostala malone nedotaknjena. Čateški nageljčki so zdaj po 100 din.

KOTICEK ZA BRANJE ČASOPISOV IN REVIJ v turistični poslovalnici je vsak dan bolj obiskani. Mnogi bralci sprašujejo, če so revije napredaj, posebno ženske obiskovalke, ker jih zanima moda v svetu. Za sedaj lahko kupijo le domače revije, tuje pa si ob vsakem času lahko ogledajo v poslovalnici. Morda bo turistični urad kdaj pozneje tudi ustregel njihovim željam.

KMETIJSKA ZADRUGA ima v trgovini s sadjem in zelenjavo na prodaj vse zgodnje vrste sadnja: češnje, jagode, breskve in razen tega še južno sadje, s katerim je založena vse leto. Cena za kilo češenj je zdaj že padla na 200 N din. Najdražje so breskve (5,60 N din). Jagode so napredaj že ves čas po 5,00 N din, banane prav tako po 5,00 N din, pomaranče po 4,90 N din.

Z OBISKA V SRBIJI

V skupini 50-članske delegacije, ki je pred kratkim obiskala okraja Kraljevo in Titovo Užice v Srbiji (oba kraja imata skupaj milijon prebivalcev!), je bil tudi predsednik ObO SZDL Krško tov. Peter Markovič. Namea »ekskurzije bratstva« je bil predvsem v tem, da bi v živih medsebojnih stikih predstavniki občin bivšega okraja Celje in Maribor izmenjali v Srbiji delovne izkušnje in proučili možnosti za tesnejše sodelovanje tako na gospodarskem področju, kakor tudi pri izmenjavi delovnih metod v družbenem razvoju občin Srbije in Slovenije. — Po vrnitvi smo tov. Petra Markoviča prosili, da bi za bralce Dolenjskega lista povedal o tem obisku kaj več, na kar nam je ljubezljivo poslal daljši odgovor na naša vprašanja.

— Tovariš predsednik, kaj je bil po Tvojem mnenju glavni namen tokratnega obiska predstavnikov naših občin v bratski Srbiji?

— Tradicije prijateljstva med slovenskim in srbskim ljudstvom, predvsem pa ljudi iz okrajev Kraljevo in Titovo Užice in bivšima okrajema Maribor in Celje, izhaja še iz časov druge svetovne vojne. Preko 3600 izseljenih Slovencev z območja Stajerske in Zasavja so leta 1941 srbske družine sprejele z velikim čutom humanosti in tovarštvu. Naš obisk v okrajih Kraljevo in Titovo Užice je nadaljnji prispevek k zblizovanju in sodelovanju na vseh področjih našega življenja. Obiski predstavnikov omenjenih okrajev v Sloveniji leta 1964 in lanski vlak bratstva in enotnosti so manifestacije pravega prijateljstva. Namen našega obiska je bil tudi želja po tesnejšem sodelovanju na gospodarskem in kulturnem področju, kjer so izredne možnosti.

— O tem, kaj vse ste videli tokrat v dveh srbskih okrajih, smo nekaj že brali v dnevnem tisku, zanima pa nas predvsem, kaj je

napravilo največji vtis po večdnevnem ogledovanju napredka občin v bratski Srbiji?

— Največji in najgloblji vtis je name napravil brez dvoma nagel gospodarski razvoj in izreden čut za razvoj kulture in zaščito oz. restavriranje kulturnih spomenikov. Moderne prometne zveze so odprle možnost za intenziven razvoj turiz-

Piše Peter Markovič

ma v izredno lepih krajih in z zelo bogatimi srednjeveškimi zgodovinskimi spomeniki. Gostoljubje srbskih ljudi je znano, toda to, kar smo mi doživeli, človek zelo težko izrazi dovolj nazorno.

— Ali nas industrija v republikah Srbiji dohitava in prehiteva ali pa morda še močno zaostaja za našim dosežanim razvojem?

— V Jugoslaviji veliko govorimo o razvitih in nerazvitih področjih. Velikokrat pa se po mojem mnenju predvsem mi Slovenci zelo motimo. Obiskali smo več podjetij, ki so nam znana mogoče le bolj po ime-

nu ali pa le ožjemu krogu poslovnih ljudi. »14 oktober« v Kruševcu, ki proizvaja težko mehanizacijo za gradbeništvo in kmetijstvo, »Prva petoletka« (Trstenik), industrija za hidravliko in pnevmatiko, »Magnohrom« Kraljevo, »Sloboda« v Čaku itd. so izredno moderna podjetja z zelo visoko produktivnostjo. Ti kolektivi imajo povprečno preko dva tisoč zaposlenih in ustvarjajo povprečno 20 milijard starih dinarjev brutoproducta.

Novi moderni stroji in moderen tehnološki proces nudi vse možnosti za izreden gospodarski vzpon v teh krajih. Tega se tudi proizvajalci zavedajo, saj vsak dan proizvajajo več in boljše. Ker približno poznam slovensko industrijo, se po vsem tem, kar sem videl, sprašujem, kdo je razvit in kdo nerazvit ...

— Kako je z razvojem kmetijstva, s kooperacijo, s strokovnimi kadri v kmetijstvu in česa se lahko naučimo iz srbskih izkušenj pri razvijanju kmetijstva?

— Ze v avtobusu si ugodno presenečen, ko ti pogled uide na prostora in izredno skrbno obdelana polja Sumadije. Ker sem bil že pred dvema letoma v teh krajih, sem si tokrat zelo podrobno ogledal več kmetijskih zadrug in njihov način kooperacije in sodelovanja z zasebnimi kmeti. Lahko rečem, da smo v Sloveniji na tem področju zelo zaostali in velikokrat togi. Visoka stopnja kooperacije omogoča tudi vključevanje velikega števila kmetov v družbeno proizvodnjo. Ko sem pred dvema letoma govoril z direktorjem kmetijske zadruge Gornji Milanovac o kmetijski politiki in kooperaciji, mi je dejal: »Ne

BOGAT SPORED ZA TROJNI PRAZNIK

V krški občini se bo od 25. junija do 4. julija zvrstilo niz proslav in prireditve v počastitev občinskega praznika, dneva borca ter 25-letnice trpljenja prvih izseljencev in internirancev — Kostanjevičani vabijo k 25. predstavi »Miklove Zale«

V občini Krško bodo združili občinski praznik s praznovanjem dneva borca in počastitvijo spomina na 25. obletnico trpljenja prvih izseljencev in internirancev na brestaniškem gradu.

Prireditve se bodo začele v nedeljo, 25. maja, s slavnostno sejo občinske skupščine in občinskega odbora SZDL. Seja bo ob 17. uri, po seji pa bodo odkrili spomenik Janezu Vajkardu Valvasorju pred njegovo hišo v Krškem. Isti dan bo tudi otvoritev galerije

je v preurejeni baročni kapele, v kateri bo razstavljal svoja dela akademski kipar Vladimir Štoviček.

30. junija zvečer se bodo občani zbrali ob bazenu poleg Celuloze, kjer je napovedan koncert Partizanskega invalidskega pevskega zbora. Pেসmi iz revolucionarnih dni naših narodov bodo slovit pevci zapeli pod vodstvom dirigenta prof. Radovana Gobca. Če bo vreme nagažalo, bo koncert v domu Svobode.

Naslednji dan se bodo prebivalci krške občine spomnili Maksa Stermeckega, ustrelenega v skupini prvih talcev v Dobravi pri Brežicah. Na pročelju trgovine v železino mu bodo odkrili spominsko ploščo in se tako oddolžili spominu padlega revolucionarja.

Praznične prireditve bodo dopolnili tudi gasilci, ki napovedujejo otvoritev gasilskih garaž 2. julija popoldne. Občinska gasilska zveza bo imela ob tej priložnosti slavnostno sejo.

Isti večer bodo prizadevni amaterji iz Kostanjevice uprizorili 25. predstavo »Miklove Zale« na kostanjeviškem odru. K jubilejni predstavi vabijo domačni prebivalci iz vse občine. Dober obisk bo vsem sodelujočim ponovno v veliko zadoščenje in priznanje za ves dosednji trud in uspehe.

Prireditve v počastitev praznika krške občine bodo na sporedu tudi 3. in 4. julija. Bralce bomo o njih podrobneje obvestili v prihodnji številki lista.

Na Zdolah spet štirje sejmi

Kmetje iz Zdol in okoliških vasi so že večkrat predlagali, naj bi občinska skupščina dovolila v tem kraju štiri sejme na leto. Sedaj sta le dva, vendar ne zadoščata veliki potrebi po izmenjavi živine. Svet za kmetijstvo je njihovo željo upošteval in predlog je potrdila tudi skupščina.

Na isti seji se je skupščina odločila za splošni živinski sejem v Krškem vsako prvo sredo v mesecu. S tem sklepom je skupščina ugodila željam številnih živinorejcev, ki ni imel pravice nastopati, ni prodajati živino na sejmih v sosednjih občinah.

Mleko se bo v Krškem podražilo

Ljubljanska mlekarna se je dogovorila z Agrokombinatom v Krškem, da bo odkupoval od njega vse presežke mleka, ki ga dajejo molznice v njegovih hlevih. Z njim bo zalagala tudi trgovino v Krškem in ji dostavljala pasteurizirano mleko. Cena bo nekoliko višja od dosedanje. Potrošniki bodo dobili odslje mleko po 1,35 N-DIN, dosežanja cena za liter pa je bila 1,25 N-DIN. Mleko seveda ni bilo pasteurizirano, ker Agrokombinat nima za to potrebnih naprav.

Nočevarjev mavzolej obnovljen

Mavzolej, v katerem leže posmrtni ostanki ustanovitelja prve krške šole Martina Hočevarja in njegove žene, so dijaki tehniške srednje šole v Krškem obnovili in mu vrnili prvotno podobo. Več skupin dijakov je ure in ure več dni nenehno odstranjevalo rjo z okovja, vrat in železne ograje, očistilo streho in druge dele ter vse zavarovalo pred propadanjem. Na okna so namestili nove mreže, šip

pa se ne, ker ne morejo nikjer kupiti barvnega stekla. Če bi to delo opravilo podjetje, bi šli stroški v milijone, dijaki pa so naredili največ prostovoljno. Prihodnje leto bodo uredili tudi okolico mavzoleja, vanjo prenesli nagrobnike zaslužnih krških mož in jo ogradjili. Prav gotovo so si krški dijaki s tem posnemanjem vrednim delom zaslužili priznanje.

Innsbručanov ni bilo

Plavalni klub »Celulozar« iz Krškega je nekaj dni pred napovedanim dvobojem v plavanju in waterpolu prejel iz Innsbrucka obvestilo, da plavalni klub iz Tirolske, ne more sodelovati na srečanju. Osrednja avstrijska plavalna zveza jim je prepovedala nastop v Jugoslaviji, ker so lani pozimi nastopili na zimskem plavalnem prvenstvu Avstrije z enim tekmovalcem, ki ni imel pravice nastopati. Zagotovili so, da bodo gotovo prišli v Krško septembra, povratni dvoboj pa naj bi bil sredi oktobra v Innsbrucku, v.n.

Vzhodni Nemci v Krškem

On 3. do 9. junija je na krškem stadionu trenirala skupina vzhodnonemških speedwayistov. Stanovali so v hotelu »SREMICA«. Popoldanski počitek so preživljali ob bazenu in se kopal. V nedeljo je 5 odličnih vzhodnonemških vozačev sodelovalo na mednarodnih dirkah v Krškem. V četrtek so že odpotovali v Bjelovar, kjer so se udeležili mednarodnih speedway dirk.

glede na to, na katerem sektorju, zasebnem ali družbenem, se ustvarjajo tržni presežki, da za nas strokovnjake važno, da naše področje dá letno toliko in toliko kmetijskih pridelkov. Kako bomo ustvarili te tržne presežke, ali na družbeni zemlji ali s kooperacijo, ni važno; važno je le, da zemljo intenzivno izkoriščamo in da je skoraj vsak kmet kooperant in blagovni proizvajalec.

Cela vrsta oblik kooperacij zahteva tudi kvaliteten strokovni kader, kar jim je s pametno politiko stipendiranja in s skrbjo za strokovnjake veliko bolj uspelo kot nam v Sloveniji. Smatram, da je kooperacijsko sodelovanje v teh krajih Srbije zelo razvito, bolj enostavno in pravično in da se mi pri njih lahko veliko naučimo.

Kakšne so zveze med gospodarskimi in drugimi delovnimi organizacijami ter občinami v Srbiji? Ali je res, da tudi tu naše razmere zaostajajo za tem, kar so že dosegli v mnogih občinah Srbije?

Sodelovanje med gospodarskimi organizacijami in občinsko skupščino je zelo razvito. Dosedanji pogoji gospodarjenja, kjer ima važno vlogo dogovarjanje vseh delovnih organizacij pri reševanju skupnih občinskih potreb, nimajo v skupščinah nobenih težav, ker vedno skupno rešujejo te probleme. Če sem malo bolj kritičen, lahko povem, da pri njih v veliko primerih odpade prosjačenje po delovnih organizacijah.

Včasih slišimo pri nas tarnjanje, da »na jugu nič ne delajo«, da je sterilnost majhna

itd., nizki OD in podobno — kaj nam lahko poveš o tem?

Ko smo v mnogih kolektivih prišli v stik z neposrednimi proizvajalci, sem imel občutek, da Slovenci včasih delamo z raznimi pripombami na račun »juga« tem ljudem krivico. Ne bom razglabljal o tradicijah delovnih navad in stopnje produktivnosti, nekaj pa je, kar nas lahko Slovence skrbi: čeprav je na kakšnem delov. mestu trenutno še preveč neizkoriščene delovne sile, lahko to delovno silo jutri popolnoma aktivirajo in intenzivno vključijo v delovni proces na novih sodobnih strojih, ki bodo ustvarjali verjetno več kot slovenski proizvajalec z dolgoletnimi delovnimi izkušnjami na starem, amortiziranem stroju.

Nagla rast osebnih dohodkov, ki so v nekaterih kolektivih večji kot pri nas, saj znašajo celo nad 70.000 S din mesečno, omogoča hitro rast življenjske ravni in hkrati ustvarja spodbudo za pridobivanje strokovnih kadrov.

Kako lahko ocenjuješ življenjsko raven v mestih in na vasi, seveda v okvirju tega, kar ste videli in slišali od tamkajšnjih ljudi?

Naši ljudje veliko govorijo, kako so na jugu nizki življenjski stroški. Brez dvoma so cene industrijskim izdelkom približno enake našim. Vendar so občutne razlike v ceni živil oziroma v cenah na živilskih trgih. V vsakem kraju, kamor smo prišli, smo videli veliko novih gradenj. Stari deli Kruševca, Kraljeva in Čačka se umikajo modernim mestnim naseljem s kulturnimi zgradbami, s parki itd. Izredno lepo urejene in založene trgovine na

redijo na tujca zelo lep vtis. Lahko rečem, da je življenje teh ljudi v nekaterih ozirih boljše kot pri nas, ker smatram, da se standard ne meri po številu osebnih avtomobilov in televizijskih anten na strehah kot to nekateri mislijo. Moderne mesta z urbanističnimi ureditvami, izredno impozantnimi kulturnimi domovi in muzeji, s športnimi objekti, z gostinskimi lokali, rekreacijskimi centri in s sodobnimi cestami omogočajo prebivalcu ne samo uživanje kulturnih dobrin, ampak tudi razvedrilo in zabavo po delu.

Kaj ste opazili v kadrovske politiki v krajih, ki ste jih obiskali? Ali vlada tudi v tamkajšnjih tovarnah »mojstrska miselnost« in zapostavljanje visoko kvalificiranih kadrov? Ali jim še zelo primanjkuje visokih strokovnih kadrov?

Spodbudni sistem nagrajevanja po delu je brez dvoma povzročil spremembe v kadrovske politiki in v šolanju na strokovnih šolah. V vseh večjih kolektivih, ki smo jih obiskali, kjer imajo povprečno preko 2000 zaposlenih, imajo izreden smisel za kadrovske politiko in izobraževanje. Kvalifičijski sestav zaposlenih je veliko boljše kot pri nas. Šolanje strokovnih kadrov, predvsem tistih z nižjo izobrazbo, poteka v posameznih podjetjih ali pa v podjetjih za po več sorodnih podjetij skupaj. So primeri, ko imajo v delovni organizaciji, ki zaposluje nad 2500 ljudi, samo okrog 5 odstotkov nekvalificiranih delavcev. Razponi osebnih dohodkov so dobra spodbuda za pridobitev strokovnosti, s tem v zvezi na večjih osebnih dohodkov. (Konec prihodnjic)

V Krškem nastaja baročna galerija

V počastitev občinskega praznika bo v umetnostni galeriji, nastali iz baročne kapele, razstavljal svoja dela akademski kipar Vladimir Štoviček — Občina bo umetniku ob njegovi 70-letnici podelila najvišje priznanje »Valvasorjevo plaketo« — Pred Valvasorjevo hišo bodo odkrili Valvasorjev kip, ki ga je izdelal akademski kipar Štoviček — 30. junija bo v Krškem pel Partizanski invalidski pevski zbor pod vodstvom Radovana Gobca

Zamisli, da bi nad 550 let staro baročno kapelo v Krškem obnovili in tako ta svojevrstni kulturnozgodovinski spomenik oteli propadanju, je stara. Več let pa se je moralo zvrstiti, preden so dokončno dozoreli načrti za obnovo in preden so strokovnjaki ugotovili, da bi bila preurejena baročna kapela še najbolj primerna za umetnostno galerijo. Tako so že v spored letošnjega praznika občinskega praznika vnesli tudi otvoritev baročne galerije in v njej razstave del akademskega kiparja, umetnika iz krške občine Vladimira Štovička.

Kapelo so začeli obnavljati prejšnji teden pod nadzorstvom umetnostnih zgodovinarjev in drugih strokovnjakov. Urediti oziroma obnoviti jo morajo od tal do vrha zvonika. Skupina delavcev je marljivo prekrivala streho, popravljala pročelje in notranjost. Najzahtevnejša dela je seveda treba opraviti v notranjosti kapele. Le-ta je dobro ohranjena. Kapnica, ki je prebila strop, je le mestoma poškodovala baročni obok, medtem ko je izrezljani pas nad okni odlično kljuboval zbu časa. Ko bodo namestili luč in prebellili stene, bodo sledovi časa povsem izginili, ime baročna kapela pa bo izpodrinil napis: Umetnostna galerija. Krčani bodo galerijo ponosno imenovali tudi baročna, saj take ne bo daleč naokrog.

Obdobje novega življenja bo nekdanja kapela začela z razstavo Štovičkovih del. To bo lepo priznanje umetniku, ki živi in dela v krški občini, tem bolj, ker bo Štoviček prav v dneh praznovanja občinskega praznika slavil 70-letnico življenja. Ob tej priložnosti mu bodo podelili najvišje občinsko priznanje »Valvasorjevo plaketo«.

Letošnji praznik krške občine bo dal tudi zgodovinarju in piscu »Slave vojvodine kranske«, baronu Janezu Vajkardu Valvasorju, dosto-

jen spomenik. Kip, s katerim je kipar Štoviček upodobil velikega zgodovinarja, bodo odkrili pred hišo, v kateri je Valvasor zadnja leta živel in umrl. Valvasorjeva hiša danes seveda še ni taka, da bi bila vredna spomina na slavnega barona. Hočejo jo obnoviti in v njej naj bi sčasoma nastal muzej slovenske

ga protestantizma. Kulturni del slavja v počastitev občinskega praznika bo zaključen z nastopom Partizanskega invalidskega pevskega zbora pod vodstvom Radovana Gobca. Zbor bo pel na prostem pri športnem bazenu na Vidmu. Pričakujemo, da ga bo poslušalo več tisoč obiskovalcev.

I. Z.

Večina glasov za KGP Brežice

Z gozdovi v občini Krško bo gospodarilo kmetijsko gozdarsko podjetje v Brežicah — Nezaupanje do bodočega upravljanja z gozdnim bogastvom ima korenine v preteklosti

Gozdni predeli krške občine sodijo k devetemu gozdnemu gospodarskemu območju v Sloveniji, na katerem gospodarja KGP Brežice. Po zakonu o gozdovih je bila občinska skupščina dolžna glasovati o izročitvi zasebnih in družbenih gozdov v upravljanje gospodarski organizaciji. V pošteb je prišlo le kmetijsko gospodarsko podjetje iz Brežic, ker sega krški okoliš v njegovo regionalno območje. Odborniki so to potrdili z glasovanjem, čeprav tega niso sklenili soglasno. Predvsem tisti iz kmečkih vrst s gledali na predlog z nezaupanjem. Slišati je bilo precej pikrih pripomb glede dosedanjega gospodarjenja z gozdovi, čeprav so bili krivci drugi gospodarji.

gospodarstva Brežice je posledaj skrb za gojitev gozdov, skrb za pravilno izkoriščanje gozdnega bogastva, prodaja lesa ter urejanje in vzdrževanje gozdnih cest za normalen transport.

Kmet bo ostal lastnik gozda še naprej. Ima tudi pravico do poseka lesa za svoje gospodarstvo in gospodinjstvo. V gozdu še vedno lahko pase živino, grabi steljo in ima pravico do cene lesa na panju. Lastnik ima nadalje prednost pri opravljanju gozdarskih del v svojem gozdu, če to želi. Pravice lastnika gozda natančneje določa statut gozdnogospodarske organizacije. Količino in vrsto lesa za domačo porabo pa določa tista občinska skupščina, kateri gozd pripada.

KRŠKE NOVICE

TURISTICNO POSTOJANKO AGROKOMBINATA na Sremici obišče še dalje več ljudi, ob nedeljah tudi precej izletnikov z avtomobili iz Zagreba.

CEZ STIRINAJST DNI bo končan tudi drugi opornik novega krškega mostu. Dela v vodi potekajo ugodno, ker je gladina Save pod normalo.

VATERPOLISTI PK Celulozar bodo v kratkem dobili trenerja. To bo Rudar Iskra, nekdanji od-

lični vaterpolist domačega moštva, plavalec in vzoren športnik. Iskra je končal I. stopnjo višje šole za telesno kulturo v Ljubljani in je predavatelj telesne kulture na TSS v Krškem.

SPORTNO ŽIVLJENJE je še dva meseca precej živahno, najbolj zaradi delavskih športnih iger, ki jih je organiziral ObSS. Tekmovali so v raznih disciplinah, prireditve pa so bile dobro obiskane.

DROBNE S SENOVEGA

PRECEJ MANJ PIVA prodajo letos v senovskih gostilnah kot pa lani. Eden izmed vzrokov je prav gotovo previsoka cena, ki so jo določile pivovarne za to priljubljeno osvežilo pijačo. Potrošniki menijo, da bi bilo pivo lahko cenejše.

RUDNISKA PROIZVODNJA se je v zadnjih dveh mesecih zmanjšala. Vse kaže, da bodo manjši tudi osebni dohodki, saj so odvisni od proizvodnje. Vzroke je iskati v slabših odkopnih pogojih na prehodu skozi ozorja. Skupna proizvodnja v prvih petih mesecih je sicer še vedno nekoliko nad planom, kajti plan je bil v februarju in marcu znatno presežen.

CESTNA RAZSVETLJAVNA na spodnjem Senovem je po daljšem času spet obnovljena. Na obnovo razsvetljave pa še vedno čaka sevrni del Senovega. Prebivalci pravijo, da bi moralo komunalno podjetje te čimprej urediti, saj je asfaltna cesta ponoči zelo temna in vidljivost zelo slaba. Ljudi je na cesti vedno dovolj, prenet pa je tudi v nočnih urah precej živahna.

DVAKRATNI ZMAGOVALEC je postal TVD »Partizana Senovo«, ki je igral z NK Polzela. 12. junija so igrali na domačem igrišču in zmagali 4:1. 4. junija pa so Polzela premagali v Polzeli s 5:1.

PODJETJA — ZASEBNIKI!

SGP PIONIR — Novo mesto

OBRAT CEMENTNINE

TELEFON 21-060

vam opravi na stavbah vsa teracerska dela, po naročilu pa vam izdela montažne police, stopnice iz umetnega kamna, betonska okna, robnike itd.

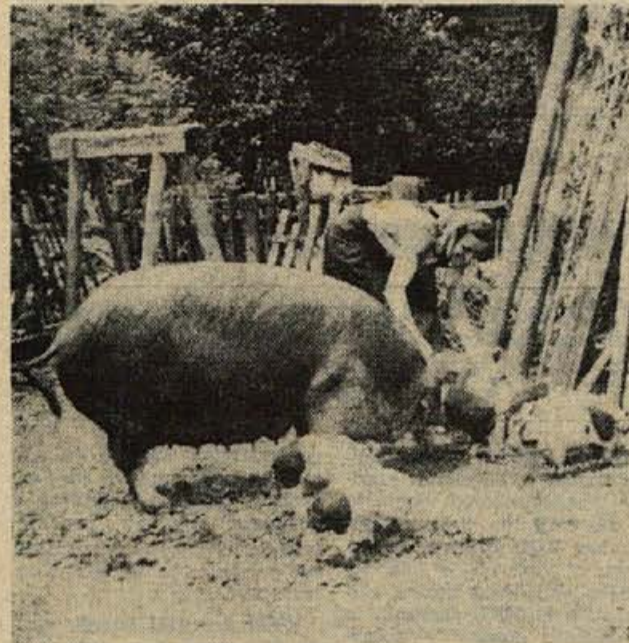
STALNO IMAMO NA ZALOGI BETONSKE CEVI Ø 10—50 cm.

»Za zrejo pujskov je treba ljubeznik«

Angela Levstik iz Studenca pri Sevnici, ki se že 20 let ukvarja z rejo pujskov krškopoljske pasme, je zelo zadovoljna s križanci med domačo in uvoženo pasmo.

Na dolenskih sejnih se in ji popravili lastosti, bi bi že desetletja gnetejo kupci lo treba pripeljati sorodnega okoli črnopasastih prašičev z belim pasom okrog prsi. Vela, mlahava ušesa, kratka glava in močne šapaste noge so značilni znaki krškopolj-

Angela Levstik med svojimi varovanci, križanci krškopoljske in nemške sedlaste pasme. (Posnetek: M. Legan)

skega prašiča. Domača, ne preveč razširjena pasma je to. Središče reje je okolica Sentjerneja. Skromnost v prehrani je odlika teh prašičev. Poleti jedo deteljo, solato, pesno listje, v jeseni repo, kolerabo in korenje, na zimo pa še krompir in koruzo in dajo ob zakolu toliko masti kot mesa. Svinja stori 9 do 11 prašičkov; prvič jo pripušča jo že po osmih mesecih. Za rejo so to same lepe lastnosti, vendar so začele njihove odlike počasi pešati. Razmeroma majhna razširjenost je kriva, da se prašiči pariyo v sorodstvu, posledica tega pa je stalno slabšanje lastnosti živali. Da bi oplemenitili pasmo

jo prašičerejem. Toda ljudje so nezaupljivi do vsega, kar je novega, in še danes z nezaupanjem gledajo v potomce tega križanja.

Obiskal sem Angelo Levstik na Studencu pri Sevnici, ki že dolgo živi od reje pujskov.

»20 let če redim pujske in sama ne vem, kolikšno število jih je šlo skozi moje roke. Ljubezen mora imeti človek za ta posel, ljubezen. Tisto noč in še katero, ko mi pri njih prihajajo na svet, kar pri njih predremijem. Vedno sem imela po tri plemenske svinje in jih oskrbovala. Sosedje mi pravijo, da mi prašički vedno »ratajo«, toda v resnici je treba znati. Preberem vse, kar dobim v roke napisanega o prašičkih. Stalno je treba uporabljati tudi rudninsko in kostno moko. Sedaj se to izplača: 14 tisočakov dobimo za enega. Lani je bilo mnogo slabše.«

Ko se je zapodilo skoz odprta vrata lesenega svinjaka 10 živahnih prašičkov, je bilo takoj videti, da so drugačni od krškopoljskih. Svetlejši in daljši so, imajo višje noge.

»To so križanci,« je hitela razlagati. »Dolga leta smo se ukvarjali s čistimi krškopoljci, vendar sem opažala, da so slabši in manjši, že ko so

se rojevali. Ko sem slišala za novo pasmo, s katero naj bi križali domače prašiče, smo odpeljali svinje v Zavratac, kjer imata Bi jak in Rupar te nove vrste prašičev. Nad vse sem zadovoljna. Prašički so zopet večji in zelo ješčji. Kupci so še sedaj včasih nezaupljivi, pravijo, da ti prašiči niso lepi, ker nimajo kratkega rilca in nizkih nog. Toda ko se prepričajo o njihovih lastnostih, jih še kako radi vzamejo. Tudi priraščajo dobro. Pri moji sestri je imel lani eden prej kot v letu dni 200 kg.«

Ob lesenih hlevih rastejo novi, iz kvadrov in z opeko na strehi.

»To je vse od prašičkov. Najprej bomo uredili hlev, šele nato bo na vrsti hiša. Tudi to, upamo, bo, seveda če bo cena, čunkom' še naprej dobra.«

M. LEGAN

Zbori volivcev po potrebi

Na zadnji seji občinske skupščine, kjer so obravnavali poročilo o delu zborov volivcev spomladanskega sklica, je prevladalo mnenje, da bi opustili dosedanje prakso, ko so redno sklicevali dva zbora volivcev na leto. Od slej jih bodo po potrebi. Krajevne skupnosti bodo opozorile, kdaj in o čem naj bori volivcev razpravljajo. Smatrajo, da bodo zbori tako bolj obiskani in aktualnejši, pa tudi lažje jih bo pripraviti, ker ne bodo vsi naenkrat. V sami Sevnici od slej ne bodo več sklicevali zbora na enem, temveč na več mestih.

PECELJ: priprave za elektrifikacijo

Pecelj, vasica z okoli 30 hišami, je ena redkih vasi v občini, kjer ji še ne sveti električna žarnica. Zadnje čase pa so se začeli vaščani močneje prizadevati, da bi k njih napeljali elektriko. Imajo že izbran odbor, ki bo vodil delo, les pa bodo prispevali sami. Opravili bodo tudi večino težjih del. Največ preglavic bo s transformatorjem in drugo opremo. Ker občina ne more prevzeti kreditov, bodo skušali to doseči pri elektro podjetju.

Proslava na gradu

Krajevna organizacija ZB Sevnica bo priredila v čast dneva borca 3. julija na sevniskem gradu proslavo s programom in srečelovom. Prav zdaj se organizatorji pogajajo s Kostanjevičani, da bi prišli na grajsko dvorišče igrat Miklovo Zalo. Če jim ne bo uspelo pridobiti jih za ta dan, jih bodo posilili za nastop na dan vstaje, 22. julija.

LOŠKI VESTI

■ Loka je bila od januarja brez frizerja, čeprav so ga občani in občanke zelo pogrešali. 1. junija pa je odprl brijsko delavnico Rajko Kuranov v prostorih, kjer je bila delavnica že prej. Frizira vsak dan od 7. do 12. ure dopoldne in od 14. do 19. ure popoldne. V nedeljo je delavnica odprta od 7. do 10. ure, v ponedeljek pa je ves dan zaprta.

■ Z UVEDBO NOVEGA VOZNEGA REDA, se je spremenil tudi prihod poštnih pošilk v Loko. Pripelje jih celjski avtobus iz Brežic ob 7.20. Do Sevnice jih pripelje kombi iz Brežic. Če odpelje avtobus proti Loki prezdodaj, se zgodi, da ostanemo Ločani brez pošte. Zato prosimo poštno podjetje iz Novega mesta in upravo v Brežicah, naj poskrbe, da bo kombi zanesljivo ujel avtobus v Sevnici. S. Sk.

MPZ: je bila odločitev preiščljena?

Na referendumu so bili člani delovnega kolektiva proti prispevku - Povprečni zaslužki so bili v prvih treh mesecih letošnjega leta 59.872 din

Sevnica ima šolo, ki bi bila ponos vsakega kraja. Da so jo lahko zgradili, so se morali zanjo zadolžiti. Sedaj je treba obveznosti postopoma vračati. Proračunski dohodki občine so se z reformo skrčili, tako da je denarja le za osnovne naloge družbenih služb. Za odplačevanje kreditov ni denarja, zato so se s podjetji dogovorili, da bodo ta pomagala premostiti težave.

Člani delovnega kolektiva Mizarško produktivne zadruge so z referendumom odklonili prispevek. Začele so celo krožiti nepreiščljene govorice, češ da za plače učiteljev ne bodo delali. Prosvetni delavci so bili upravičeno nejevoljni, saj jim tak odnos jemlje veselje do dela, ker zmanjšuje resnost pri izobraževanju mladine. Osebnih dohodkov učite-

ljev so zagotovljeni iz proračuna občine, podjetja bodo pomagala le odplačevati kredite nove šole.

Otroci so šole v tej šoli dobili primerne prostore. V njih so tudi tisti, katerih starši delajo v Mizarški zadrugi, vendar so le ti odklonili plačilo in skupen dogovor, čeprav je na dlani, da bodo le na ta način s skupnimi močmi lahko plačali dolgove.

Poklicna šola ima bodočnost

Za stavbo šole bodo zgradili svojo delavnico za praktični pouk - V prihodnjem šolskem letu bo verjetno prost vpis učencev

Ze je kazalo, da poklicna šola za lesno stroko v Sevnici ne bo več dolgo obstajala. V času prvih reformnih ukrepov je začelo prevladovati mnenje, da zadostujejo v Sloveniji 3 poklicne šole, ki bodo usposabljevale kvalificirane delavce vseh profilov za delo v obrti in polobrti. Tako si na primer v Mizarški produktivni zadrugi v Sevnici, kjer delajo stilno pohištvo, z industrijskimi mizarji, ki so jih dobili iz šole v Novi Gorici, niso mogli kaj prida pomagati.

Tako je šola v Sevnici ostala. 60 učencev lahko sprejme v prvi letnik, vendar se jih je lani vpisalo le 34, kar je za polovico manj kot eno leto prej. Na šoli je občutiti, da je pre malo opremljena za praktični pouk. Zato so ga imeli le v prvem letniku. Zaveščice zanj so si našli v Mizarški zadrugi, kjer pa je delavnica za pouk v vseh treh letnikih pre malo in pre malo opremljena. Imeti lastno, sodobno delavnico je njihova največja želja. Načrti že imajo. Veljala bi 13 milijonov. Sami bi delali, da bi zmanjšali stroške. Lani so prihranili že milijon zanj, računajo pa tudi na pomoč republiškega sklada za šolstvo, podjetij lesne stroke in občine.

Na vprašanje, kako je z vpisom šolarjev in kakšne posledice ima podaljšanje teoretičnega pouka, je upravitelj Tone Zgonc dejal: »Mojstri so takoj negodovali, ker se je pouk po novem

BLANCA: do praznika urejen prosvetni dom

Razen novega bloka v Tržišču in šolske telovadnice v Sevnici bodo do 4. julija tudi na Blanci opešali prosvetni dom, ki je bil do sedaj neometan. Zeleti je še, da bi krajevna skupnost uredila okolico doma, ker kazi podobno kraja.

učnem programu podaljšal v prvem letniku na 6 mesecev, v drugem in tretjem pa na 4 mesece. Grozijo, da se jih v bodoče ne bo nič vpisalo. Napredek tehnike in tehnologije pa zahtevata vedno več teoretičnega znanja in temu se ni moč upirati. Zadržujejo je, da ni v letošnjem prvem letniku niti enega študenta iz Mizarške zadruge. Odkar smo se preselili v nove prostore, imamo boljše delovne pogoje. Preko 40 učencev lahko sprejmemo v internat. Letos bomo lahko uvedli tudi prost vpis. Do sedaj smo učence vpisovali samo na osnovi njihovih pogodb s podjetji. Rad bi čimprej svojo delavnico, da ne bo treba razpravljati o ukinitvi, temveč o načrtih za delo v prihodnosti.«

Delovna skupnost

OTROŠKEGA VRTCA BREŽICE

razpisuje delovno mesto

otroške negovalke

POGOJI: dokončana srednja šola za otroške negovalke.

Ponudbe pošljite delovni skupnosti otroškega vrtca Brežice do vključno 25. junija 1966.

GRADBENO PODJETJE

»TEHNOGRAD« — Ljubljana obrat OPEKARNA DRAGA - IG

nudi

KVALITETNE ZIDAKE

po ugodni ceni.

Količine so neomejene, nudi lahko tudi lasten prevoz.

Pred osnovno šolo na Bučki je ob lepih dnevih vedno živahno. Pri pouku telesne vzgoje se mladi najbolj navdušujejo za igre z žogo. (Foto: J. Teppey)

SEVNIŠKE VESTI

■ PROTI PRICA KOVANJU je bila polna dvorana Partizana ob gostovanju SLG iz Celja s satiričnim kabaretom »Inventura 65«. Člani ansambla so podajali sodobno satiro v besedi in pesmi tako odlično, da jim je hvaležno občinstvo med izvajanjem močno pritrjevalo. Na koncu so morali priti celo večkrat na oder.

■ SEVNISKA GLEDALISKA PUBLIKA se zahvaljuje predsedniku GU tov. Tomšiču za organizacijo uspešnih go-

stovanj. Zvedeli smo, da bo prišlo gostovat tudi PD »Hinko Košak« iz Kostanjevice z »Miklovo Zalo«. Igrali bodo na prostem na sevniskem gradu, kar bo za Sevničane in okoličane res velik užitek.

■ NASE NAJBOLJSE PODJETJE konfekcija LISCA se vedno bolj uveljavlja na tržišču. Dobro skrbi tudi za reklamo, saj je med drugim na poslopju delavskega doma v Ljubljani montiralo velik in okusen svetlobni napis.

S 1. julijem začnemo zbirati denar

Krajevni samoprispevek za novo šolo na Mirni in za preureditev šol v Mokronogu in Velikem Gabru je sprejet — Od 1. julija letos pa do začetka 1969. leta bodo vsi, ki živijo na območju trebanjske občine, prispevali 1 in pol odst. od čistih osebnih dohodkov, dohodkov od kmetijstva, obrti in drugih dejavnosti — Nekateri skupine ljudi, ki zaradi majhnih dohodkov ne bi zogle plačila, so prispevka oproščene

Izvršni odbor SZDL v Trebnjem je na seji 10. junija proučil potek in rezultate zborov volivcev, na katerih so občani odločali, ali sprejmejo dodatno obremenitev za svoje zasluzke. Na nekaj zborih so prispevek odklonili, vendar so ga vse krajevne skupnosti kot celote sprejele. V mokronoški krajevni skupnosti je bilo sprva nekaj neuspešnih sklicev, ker ni prišlo dovolj ljudi, vendar so bili ponovni zbori dobro obiskani. Povprečno se je udeležilo 13,7 odst. vseh občanov, kar je po določilih sicer dovolj, da se sme odločati, vendar smatra odbor Socialistične zveze, da bi bila v takih primerih potrebna najmanj 30-odst. udeležba. Po mnenju vodstva pa bi bilo v takih primerih najbolje uporabljati referendum.

V splošnem je bila akcija dobra. Premalo pa so sodelovali krajevne politične organizacije, ki bi morale zagotoviti večjo udeležbo. Prav tako bi se morali prosvetni delavci bolj zavzeti, čeprav ta ugotovitev ne velja za vse. O pripravah in namenu samoprispevka so bili občani dobro obveščeni.

Izvršni odbor smatra, naj ostanejo samoprispevki krajevni, ker bodo le tako ljudje lahko vedeli, da zbirajo denar za svoje skupne potrebe. Obremenitve naj bodo na krajše roke, da bo učinek čimprej viden. Na seji so udeleženci tudi zahtevali, naj odbor, ki bo gospodaril z zbranim denarjem, z njim kar najskrbneje ravna. Občani bodo nanj posebno pozorni, saj ga ob razmeroma nizki življenjski ravni ne bodo tako lahko pogrešali.

Izvršni odbor smatra, naj ostanejo samoprispevki krajevni, ker bodo le tako ljudje lahko vedeli, da zbirajo denar za svoje skupne potrebe. Obremenitve naj bodo na krajše roke, da bo učinek čimprej viden. Na seji so udeleženci tudi zahtevali, naj odbor, ki bo gospodaril z zbranim denarjem, z njim kar najskrbneje ravna. Občani bodo nanj posebno pozorni, saj ga ob razmeroma nizki življenjski ravni ne bodo tako lahko pogrešali.

Dobri obeti ISKRE

Milijardo dinarjev bi stala po prvotnih načrtih rekonstrukcija Iskrinega obrata v Mokronogu, s katero naj bi izboljšali kvaliteto in povečali serije izdelkov. Isti rezultat, seveda v skromnejših razmerah, bodo dosegli po novem načrtu, ki pa zahteva desetkrat manj denarja. Pri tem načrtovanju so jim pomagali strokovnjaki inozemske firme, s katero poslovno sodelujejo. Prostore so že preuredili, uvoženo opremo pa pričakujejo v kratkem. Naročili so delo imajo dovolj in začeli bodo na novo zaposlovali ljudi, najprej tiste, ki so jih morali zaradi lanskih težav odpustiti.

PRICA NASE NEIZNAJDLJIVOSTI. Ze dve desetletji stoji dober streljaj od Mokronoga opuščena čudovita izletniška točka z imenom Priča. Pred vojno je bila last takratnega tovarnarja usnja Kalina, po vojni pa jo ima TNZ. Med vojno je bila osrednja stavba požarana, vendar je deloma še uporabljiva. Okolica pa je ostala urejena kot nekdanj, le plevel jo je začel prerasčati. Lepi so iz kamna in opeke narejeni vhodi, ograje ter terase in parkirišče. V sredi je borov gozdiček. Štranske stavbe (na sliki so še popolnoma ohranjene) kot nema priča naše neiznajdljivosti (Foto: M. Legan)

10:7 za »prizadevnejše«

Sest in pol milijona dinarjev imajo zagotovljenih v letošnjem proračunu trebanjske občine krajevne skupnosti. Ni posebno veliko glede na potrebe, bi dejal, vendar se tudi za ta denar nekaterim skupnostim prav nič ne mudi. Ko so na skupščini razpravljali, kakšen naj bi bil ključ za delitev, se je vsem mudilo, sedaj pa teče že drugi mesec, odkar je bil denar razdeljen, pa sedem krajevnih skupnosti še ni odprlo svojih računov na banki, da bi jim lahko denar nakazali. Vse so dobile potrebne tiskovine in navodila, tako da tega ni kriva nevednost. Med 17 krajevnimi skupnostmi, ki niso odprle svojih računov na banki, so: Stefan, Svetinje, Dobrič, Dol. Nemška vas, Vel. Gaber, Vel. Loka in Catež.

3. julija patrolni orientacijski pohod

V čast dneva borcev bo Združenje borcev Trebnje priredilo 3. julija patrolni orientacijski pohod. Za rezervne oficirje, invalide in borce NOB bo start na Veliki Loki, za pripadnike družbeno-političnih organizacij pa v Velikem Gabru. Tekmovanje bo ekipno. Vsaka ekipa bo štela 5 članov, ki bodo dobili zapečaten naloge pet minut pred odhodom.

Ekipe se lahko prijavijo do 1. julija opoldne.

NOV SLOJ ASFALTA NA CESTI. 7. junija so začeli na cesti, ki pelje skozi Trebnje in Stari trg, polagati sloj zaščitnega asfalta, ker je staro cestišče kazalo že mnogo jam. Denar je prispeval republiški cestni sklad, novomeško cestno podjetje in krajevna skupnost Trebnje. Kvadratni meter asfaltne prevleke je stal okoli 700 SDIN, novo prevleko pa so položili tudi na priključku do avtomobilske ceste (Foto: V. Juvanc)

324 ljudi je dalo kri

V krvodajalski akciji, ki je bila proti koncu prejšnjega meseca v trebanjski občini, je 324 ljudi darovalo kri. To je sicer nekaj manj kot prejšnje leto, vendar je razveseljivo to, da je bilo med njimi več mlajših ljudi. Od skupnega števila udeležencev, je dalo kri 146 ljudi v Trebnjem, 102 v Mokronogu in 76 na Mirni. Od podjetij so samo v Litostroju in Toplovo. du dali delavcem tisti dan prosto.

Razstave ni bilo!

V predzadnji številki Dolenjskega lista ste objavili sestanek »Razstava na Trebnju«. Žal so vse navedbe o tej razstavi neresnične, ker je ostala samo na plakatih in pa v mislih pisca. Prav bi bilo, ko bi novomeški muzej dal pojasnilo, zakaj napovedane razstave ni bilo. Marsikdo je bil užaljen, ko je čakal na otvoritev in odšel praznih rok.

FRANCI DRAGAN
Roje 9, Mokronog

TREBANJSKE NOVICE

uspeh!

i zborov

Je med njima kaj razlike?

Obrnite ju kakorkoli, uspeh je vedno uspeh, če zaupate vaš oglas

DOLENJSKEMU LISTU

Tedenska naklada 24.700 izvodov — 100.000 bralcev doma in po svetu

Vsak četrtek: DOLENJSKI LIST! — Novo mesto, p. p. 33

VELETRGOVINA

mercator

obveščaja cenjene potrošnike, da je odprta

25. samopostrežna prodajalna podjetja na Mirni na Dolenjskem

BOGATA IZBIRA

PREHRAMBENEGA IN GALANTERIJSKEGA BLAGA, MANUFAKTURNIH IZDELKOV IN POHIŠTVA

BO LAHKO ZADOVOLJILA VSAKEGA POTROŠNIKA.

Za nakup se priporoča

VELETRGOVINA

mercator

LJUBLJANA

ODLOČITE SE ZA POROD BREZ BOLEČIN

Po vsem svetu znano Readovo metodo, po kateri poteka porod brez bolečin, uveljavljamo pri nas že kakih 10 let - V Ljubljani so nosečnice že dalj časa na posebnih tečajih pripravljali na tak porod, v kratkem pa se bodo tečaji za porod brez bolečin začeli tudi v novomeški porodnišnici

Odkar obstaja človeštvo, so otroci na enak način prihajali na svet, ne glede na barvo kože, poreklo svojih staršev ter njihovo bogastvo ali revščino - v potu in bolečinah svoje matere. V tem ni bilo nikoli razlik, pač pa so žene že od nekdaj na različne načine prenašale porodno bolečino. Nekaterim odleže, če medtem vpijejo in mahajo okoli sebe, druge si ob močnem popadku molče do krvi zgrizejo ustnice. Namesto da bi žene štedile z močmi, jih razdajajo po nepotrebnem ter tako škodijo sebi, otroku in babici, ki v takih okoliščinah mnogo teže opravlja svoje delo.

Vse je odvisno le od pravičnega dihanja

Angleški in ruski zdravniki so že pred vojno začeli razmišljati o porodu na nov na-

čin. Ne da bi skušali s drugačnimi posegi ali medicinskimi pripomočki kakorkoli spremeniti naravni potek rojstva, so ugotovili, da rodijo žene mnogo mirneje in z mnogo manj bolečinami, če natančno poučene o vsem poteku poroda in če pred popadki in med njimi pravilno dihanje, s pomočjo katerega povsem izginejo bolečine nam vse do zadnjih trenutkov, ko mora žena z vsemi močmi pripomoči, da se novorojenček loči od njenega telesa. Tudi zadnji, najhujši trenutki so mnogo manj boleči, če zna nosečnica pravilno uporabljati svoje moči in sodelovati z babico. Razen vsega tega je tak porod mnogo hitrejši in z manj verjetnosti za zaplete.

Tako imenovana Readova metoda ali porod brez bole-

čin je vzbudila med porodničarji vseh dežel mnogo prahu, vendar pa se je začela vedno bolj uveljavljati in danes jo uporabljajo že v vseh naprednejših državah.

Tečaji za nosečnice

K nam je zašla ta novost pred približno 10 leti. V Ljubljani imajo že nekaj let tečaje za žene v zadnjih dveh mesecih nosečnosti, kjer jih seznanjajo s potekom poroda, s pravnimi dihanjem in gibli, potrebnimi tik pred rojstvom otroka.

Tudi domače izkušnje so potrdile sloves Readove metode, zato si jo prizadevajo uvesti tudi v drugih, podeželskih bolnišnicah. Na porodniškem in ginekološkem oddelku novomeške bolnišnice zaradi pomanjkanja prostora vse do nedavnega niso imeli možnosti, da bi se ukvarjali s pripravo nosečnic za tak porod, pred kratkim pa so se razmere vsaj delno uredile, zato bodo s tečaji za nosečnice takoj pričeli.

Prvi tečaj za bodoče mamice se začne 15. junija v prostorih ambulante za ginekologijo in porodništvo v novomeški bolnišnici. Tečaj bo ob sredah in petkih popoldne od 16. do 17. ure in bo brezplačen. Vodila ga bosta dr. Zeljko Šrihar in babica Tončka Kolenc. Vse nosečnice iz Novega mesta, kakor tudi bodoče mamice iz bližnje in daljnje okolice, ki lahko pridejo na tečaj, imajo torej možnost roditi na nov način brez strahu in bolečin.

Se bo suhokranjski zobobol zmanjšal?

Odkar je ta prelepi suhokranjski svet naseljen, se marsikaj niti za pedenji ni premaknilo. Po vojni smo na Prevolah dobili reprezentančno, vendar nedograjeno šolo, v Hinjah pa kmetijsko zadrugo, ki se ukvarja predvsem s trgovino.

Majski dnevi so nam na Prevolah odprli tako težko pričakovano ambulanto. Zal se je vse ustavilo pri nabavi naprave za popravilo zob. S tem se je zaprla tudi pot zobozdravniku. Vendar Suhokranjčani tudi to uspešno rešujejo, saj je prevolska krajevna skupnost za opremo

ambulante odobrila 1.000.000 Sdin. Računamo, da bodo pomagali še Zavod za socialno zavarovanje, novomeški zdravstveni dom in drugi u. ravniki in politični organi. Vemo, da Suhokranjčani na to najbolj pereče vprašanje čakajo že desetletja. Nabaviti je torej treba napravo a popravljalne zob. da bo lahko prišel zobozdravnik vsaj dvakrat na teden v ta kraj.

Nekaj je skozi stoletja le ostalo Suhokranjcem: prevolska fara s cerkvico nad vasjo, ki nas občasno tolaži tudi ob najhujšem zobobolu. R.

Na območju KZ Novo mesto se je lani in letos močno razmahnilo sodelovanje med kmeti in zadrugo. Nekateri redijo v kooperaciji živino, drugi piščance, pridružili pa so se jim še svinjerejci, ki samo na šentjernejskem območju redijo nekaj sto svinj. Na sliki: takole preprosto krmilnico je napravil Jože Jarkovič iz Drame, ki redi kar 54 prašičev. (Foto: Polde Miklič)

Na Prevolah potrebujejo igrišče

V počastitev dneva mladosti je bilo na Prevolah športno tekmovanje med osnovnimi šolami Struge, Prevole in

Pedagoška akademija premalo zanimiva

Pri Zavodu za izobraževanje kadrov in proučevanje produktivnosti dela v Novem mestu teče tudi izredni študij v oddelkih pedagoške akademije. Največ slušateljev ima skupina za razredni pouk. Studentje, pretežno učitelji s končanim učiteljskim, izpite dokaj hitro opravijo. Jeseni bi lahko organizirali še študij za druge predmete, ki jih pedagoška akademija zdaj nima na urniku. Do 1. julija bo zavod zbiral prijave kandidatov, ki bi želeli študirati te predmete na pedagoški akademiji. Če bo dovolj prijaviteljev, bodo nove oddelke gotovo odprli.

podružnico Sela - Hinje. Ker je kazalo, da bo vreme slabo, se tekmovalci nista udeležili šoli Polom in Stari Log

Tekmovalo je veliko učencev. Skoraj v vseh disciplinah so zmagali prevolski tekmovalci. Pokazalo se je, da imajo tudi suhokranjski otroci smisel za šport. Zato je nujno dokončati igrišče na Prevolah. Zdej pri pouku telesne vzgoje uporabljajo nogometno igrišče mladincev iz Ratja. Igrišče ne ustreza, ker je preveč oddaljeno od šole. Razen tega se mladinci iz Ratja ne strinjajo s tem, da njihovo igrišče uporabljajo prevolska šola, saj za to ne dobe odškodnine. To igrišče so si mladinci iz Ratja sami uredili in ob nedeljah trenirajo. Nimajo pa še vseh rekvizitov. Prav bi bilo, ko bi jim občinska zveza za telesno kulturo primaknila v ta namen kakšen tisočak. H

Na lepi slavnosti so v Gabrju razvili 5. junija prapor krajevene organizacije ZB. Na sliki: pogled na množico domačinov in mladine med govorom tov. Jožeta Rakošeta. (Foto: France Cvenkel)

V Gaberju so razvili prapor ZB

Krajevna skupnost Brusnice in krajevna organizacija Zveze borcev Gabrje sta na krajevni praznik Gabrja razvili prapor Zveze borcev. Lepo organizirano prireditev so obiskali prvoborci Martin Bajc, Karel Štrban, Franc Dragan, Jože Rakoše in učitelj organizatorja narodnoosvobodilnega gibanja v Gabrju dr. Miloš Setina in Franc Cvenkel, zastopnika občinskega odbora SZDL in občinskega odbora Združenja borcev ter člani ZB iz Orehovice, Otočca in Brusnic.

Na svečani prireditvi pri spomeniku je pred več sto domačini in gosti spregovoril

o organizaciji odpora v tej podgorjanski vasi prvoborec Jože Rakoše. Izredno nazorno je prikazal težave, ki so jih preživljali ljudje tega

kraja, in opozoril na izreden splošni razvoj, ki ga je doseglo Gabrje po vojni.

Kulturni program, ki so ga izvajali pionirji iz Brusnic, je bil zelo izviran in lep. Zlasti so bili toplo sprejeti nekateri recitacijski vložki, ki so imeli osnovo v resničnih dogodkih narodnoosvobodilnega boja.

To praznovanje je imelo še poseben pomen, saj je potrdilo velike pridobitve na vseh področjih, ki so tudi ljudem pod Gorjanci prinesle boljše perspektive in jih navdajajo z željo po še večjem napredku. Sd

V »Labodu« učilnica za proučevanje

Novomeška tovarna LABOD namerava v sodelovanju z Zavodom za izobraževanje kadrov in proučevanje produktivnosti dela jeseni odpreti posebno učilnico za proučevanje delavcev v konfekcijski stroki. Delavci in delavke, ki bodo želeli biti zaposleni v LABODU, bodo morali poslej opraviti teoretični in praktični tečaj iz konfekcije. Hkrati se bodo pričeli v LABODU daljši seminarji za brigadirje oziroma vodje skupin v proizvodnji. Za vse zaposlene bodo tečaji, na katerih se bodo seznanjali z organizacijo podjetij, delavsko zakonodajo in s podobnim. Po vseh tečajih in seminarjih bodo izpiti. Podobno izobraževanje nameravajo v sodelovanju z Zavodom za izobraževanje kadrov in proučevanje produktivnosti dela organizirati tudi v novomeškem podjetju ELA.

»Dolenjske Toplice, biser med slovenskimi kopališči«

Pod tem naslovom je 4. junija priobčil »Graski list« daljši članek Walterja Saltarja, v katerem opisuje vse zanimivosti zdravilišča in okoličnice Toplic. Pisec tega članka je pred nekaj dnevi spet obiskal naše kraje ter ob tej priložnosti povedal, da bo septembra obiskala Dol. Toplice večja skupina mladih ljudi iz Grada. D. G.

Škocjanski volivci slabi plačniki

Člani krajevene skupnosti Škocjan so se na seji 9. junija pogovarjali o ureditvi cest, vodovoda v Zavinku in dotoku sredstev iz samoprispevka, razpisanega minulo pomlad. Samoprispevek pobirajo že dva meseca, vendar so do tedaj dobili le 200.000 Sdin namesto 4.000.000 Sdin, kot znaša obveznost občanov. Krajevna skupnost bo 19. junija sklicala zbor volivcev, kjer se bodo pomenili o dotoku sredstev in uresničevanju delovnega načrta škocjanskega območja.

V Škocjanu stalen kino

Osnovna šola, KUD in krajevna skupnost v Škocjanu ter novomeški Zavod za kulturno dejavnost so škocjanski kulturni dvorani preskrbeli stalen kinoprojektor. Zdej so imeli že štiri preizkusne predstave. Javne otvoritve še ni bilo, predvidena je za 4. julij, do takrat pa bodo kinoprojektor in dvorano še bolj opremili.

Na gorjanski ognjeni črti

Med njimi je bil prvi aktivist Javorovce Nace Zagorc in oba Tomšičeva, po domače Cvirnova fanta iz Apenika, vasi tik pod Javorovico. Pravo partizansko življenje za te vasi se začne, ko pride v ta predel marca 1942 prva Gorjanska četa, ki se v noči od 13. na 14. maj formira v Gorjanski bataljon. Prvič se je javno predstavil Gorjanski bataljon na žegnanju v Lurdu v nedeljo, 24. maja 1942. Lurd je bil božja pot za Gorjance in Zumberčane tik pod Malim Banom. Po maši je govoril Rudi Pirkovič - Jaka zbranim poslušalcem o Osvobodilni fronti in nujnosti oboroženega upora Slovencev in vseh Jugoslovancev proti okupatorju. Miting je s budil po dolini veliko zani-

manja. Ljudje so zvedeli, da ne obstaja samo politična organizacija, temveč tudi osvobodilna vojska slovenskega naroda. Iz podgorjanskih vasi so odšli v tem času v partizane: Martin Kotar, kanejši narodni heroj, Karel Kotar, Janez in Tone Berdik, Jože Zagorc, Jože Penca, Zan Furar - Brko in drugi. Partizanska vojska se je tako pomnožila, da je lahko ofenzivno nastopala proti okupatorju. Iz majhnih postojank se je okupator umaknil in tako je nastalo veliko osvobodeno ozemlje od vrha Gorjancev do Save ter od vsiljene nemške meje preko železniške proge, Roga in še naprej. Povsod, kjer je bilo osvobodeno ozemlje, so ljudje izvolili svoje narodnoosvobodilne odbore. Tudi podgor-

ske vasi Javorovica, Mali in Veliki Ban so imele svoj krajevni narodnoosvobodilni odbor na Drči. V tem narodnoosvobodilnem odboru so bili: Jože Zagorc in Peter Grubar z Javorovce, Dolfe Radkovič in njegova žena z Drče, Jevnikar, po domače Zavrčan, in Janko Berdik - Harašo iz Vel. Bana.

V juniju, juliju in avgustu je bilo v teh vaseh precej sej Podokrožja Gorjanci. Nad Javorovico pod Šplarjevo špico je bila razgledna postojanka za opazovanje premika sovražnih enot. Za žalostni dogodek ob napadu ustašev na bolnico Prisjeka smo zvedeli na Velikem Banu 14. sept. 1942, Stanko Se-

mič - Daki je pri Kotarjevih pripovedoval, da so ustaši neopazno napadli bolnico, pobili 10 ranjenec, zdravnika Stanka Cernelca, njegovega pomočnika Tineta Malenška, bolničarko Zlato Zgonc in dva stražarja. Naslednji dan se je umikala skozi Javorovico tudi hrvaška bolnišnica iz Starega grada pod Sošicami.

Zaradi močne ofenzivne dejavnosti ustašev in hrvaških domobrancev so se umaknile v Slovenijo IV. udarna kor-

Piše Jože Zamljen-Drejč

dunaška brigada in Zumberačko-pokupski odred. Ti so se naselili na Javorovici in obeh Banh. S Krškim odredom, pod katerega je spadal tudi Gorjanski bataljon, so osnovali operativni štab

za skupne akcije proti sovražni ofenzivi.

Sredi septembra je odšel Gorjanski bataljon prek gorjanske ceste na Planino. Nazaj je prišel šele po desetih dneh. V tem času se je Kranjčev belogardistični bataljon preselil od Sentjošta v Gracarjev turn pri Orehovici. Predno so v noči od 17. na 18. september hrvaški partizani napadli postojanko v Gracarjevem turnu, so prespali na Javorovici.

Tolikokrat napovedana italijanska ofenziva na Gorjance se je pričela 27. oktobra 1942. Po poročilih obveščevalcev je v ofenzivi delovalo okrog 80.000 vojakov z vsem razpoložljivim modernim orožjem. V začetku septembra osnovani operativni štab iz hrvaških in slovenskih enot je sklenil da se razide. Hrvaške enote z eno četo Gorjanskega bataljona so se prebijale preko Bele krajine v Banijo in Kordun, osta-

li dve četi Gorjanskega bataljona sta se po sestanku na Vodenicah pri Gašpirju razšli po majhnih skupinah. Zalostni so šli borci Gorjanskega bataljona preko Bana in Javorovice na najrazličnejše strani.

Strahotno so trpele vasi v ofenzivi: kdor se ni skrnil pred vojaško najezdo ali pa se ni predal belogardističnim izdajalcem, je bil ustreljen ali pa odpeljan v internacijo. Tudi nekaj gorjanskih borcev je klonilo pred trpljenjem in lakoto. V tistih dneh je klonilo tudi nekaj domačinov, saj je bila belogardistična propaganda nad vse močna. Ofenziva se je po temeljitem česanju gorjanskega predela končala 2. novembra. Cesar niso mogli belogardisti narediti v ofenzivi, so storili, ko so prišli iz postojanke Brezovica 5. novembra; požgali so na Javorovici 6 hiš z gospodarskimi poslopji vred.

11 let za krvavi obračun v Rebrbi

Po zločinu v vasi, ki jo obdajajo kapelice in nasadi šmarnice – Kaj vse lahko v trenutku poruši dobre sosedske odnose – Kam bomo prišli, če bodo vinjeni in razburljivi fantje letali po vaseh s kuhinjskimi noži in grozili sosedom? Tudi Jože Perpar bi danes še živel in delal, ko ne bi bilo vmes nesrečnega alkohola in nepotrebnega jezikanja

23-letni Mirko Uršič, kmetski vavalec iz Rebrbi, nekaj trenutkov pred izrekom sodbe

13. marca letos so miličniki na PLM v Zužemberku okoli 23. ure presenečeno pogledali, ko je vstopil črnolas mladenič ter zasopel izjavil:

— Pojdite pogledat v Reber in skomandirajte zdravnika, tam sem nekoga urezal...

Fant, 28-letni Mirko Uršič, pa ni samo nekoga surezal, kakor je tedaj mislil, temveč je s kuhinjskim nožem prerezal vratno žilo sosedu Jožetu Perparju, da je takoj umrl, njegovega očeta Jožeta Perparja st. pa je zabodel v desno stran prsi ter ga hudo poškodoval.

Vsa Suha krajina je bila zaradi tragičnega dogodka več

dni ogorčena, 9. junija pa je storilec pred novomeškim okrožnim sodiščem odgovarjal zaradi poskusa uboja več oseb.

Zaradi kapnice, ki bi kapala na gnoj...

Med Perparjevo in Uršičevo hišo v Rebrbi je le okoli 5 m² veliko dvorišče. Sosedje so bili prijatelji vse do nekaj dni pred tragičnim dogodkom. Spor pa je nastal zaradi svinjaka in kapnice. Pri Perparjevih so dozidavali svinjak, in ker bi kapnica, pozimi pa sneg, škodovala gnojnici Uršičevih, kamor bi s strehe kapljalo, so se skregali.

Mirko Uršič je v imenu svoje matere, lastnice posestva, sosedu prepovedal gradnjo in zahteval vsaj snegobran. Perpar se ni pustil, ker je komisija iz Novega mesta gradnjo odobrila in ni zahtevala posebne zaščite na strehi. Dobri sosedski odnosi so bili v hipu skaljeni. Dva dni pred ugodnim 13. marcem je šel Mirko v Novo mesto na gradbeno inšpekcijo, da bi dosegel prepoved gradnje, toda tam so rekli, da Perpar lahko gradi! Bil je obupan in ni vedel, kam naj se obrne, da bi dosegel svoje.

Se isti dan je prišlo na dvorišču do ostrih besed, s katerimi nobena stranka ni varčevala. Zmerjali so se z grdimi izrazi, vmes pa so Perparjevi očitali Uršiču, da je tat, in zaničevali njegovega starega očeta.

V nedeljo je Mirko namenoma pil

V nedeljo zjutraj, 13. marca, je šel mladi Uršič jezen od doma. V Zužemberku je že zjutraj začel z žganjem, nato

je pil pivo, čez dan več kozarcev vina ter se nalival z alkoholom od same jeze na sosedo.

Zvečer, kmalu po 20. uri, je bešen, korajžen in glasan prišel v vas. Pred sosedovo hišo je pod oknom zavpil:

— Poglejte, koliko vaše detelje nesem v žepu!

Na izzivanje so Perparjevi odgovarjali kar iz hiše. Padla je tudi beseda 'ravbar'. Srd je rasel, še dvakrat se je Mirko Uršič oddaljil in se spet vrnil izzivati k Perparjevim, nato pa odšel domov ter brez večerje v hipu zaspal.

Zgodilo se je v sekundi

Kmalu zatem se je z motorjem pripeljal domov Perparjev Jože. Domači so razburjeni planili iz hiše in mu jeli pripovedovati, da je sosed Mirko izzival in silil v hišo. Vsi skupaj, pet Perparjevih, je steklo za vogal, bliže Uršičevi hiši.

— Zbudil sem se, zaslišal kričanje pred hišo, prižgal na dvorišču luč, zagledal pet Perparjev, ki so imeli nekaj v rokah. Nataknil sem samo hlače in planil, vmes pa v hiškinji pograbil nož. Ne vem, kaj se je zgodilo potem... je na razpravi povedal obtoženec.

Tudi Mirkova mama je prišla na okno, ko je zaslišala vpitje.

— Videla sem Mirka, kako v sami majici in hlačah (bil je sneg) teče po stopnicah iz hiše. Zavpila sem Perparjevi Anici, naj se ne meša med dedca, za več pa ni bilo časa. Zgodilo se je v sekundi...

»Pred sodiščem govorite resnico!«

sta morala med razpravo opozoriti sodnik in javni tožilec

Jožeta Perparja starejšega, ki je bil tedaj zaboden, zdaj pa je kot priča pripovedoval o dogodku. Medtem ko so nekateri njegovih otrok že pri prvem zaslišanju povedali, da v besednem spopadu z Uršičem tudi oni niso varčevali z besedami in da so imeli v rokah burkle, ko so stali na dvorišču pred Uršičevo hišo, je oče sodnikom tvezel svoje. Trdil je, da niso nič žaljivega rekli in da so »zunaj kar tako stali«.

Zaslišanih je bilo še več drugih vaščanov, a nihče ni hotel nič vedeti. Omenjali so le to, da nobeden od fantov ni bil slab. Ob koncu dokaznega postopka je spregovoril še sodni izvedenec-psiholog, ki je prisostvoval razpravi. Po njegovem mnenju je obtoženec normalna osebnost, nekoliko nagle jeze, a za svoja dejanja odgovoren. Upoštevat pa je treba, je dejal, da je imel kakke tri ure po umoru ob odvzemu krvi še vedno 1,39 promila alkohola v krvi. Domnevajo, da je bila

Od desne proti levi: Perparjeva hiša, v sredini Perparjevo gospodarsko poslopje, na levi: s slamo krita Uršičeva hiša. Na kraju, ki ga označujemo s križcem, je Uršič napadel Perparja, ki je nato kmalu izdihnil na pragu domače hiše.

ob dogodku koncentracija alkohola še večja. Razen tega je bil prebujen iz najtrdnejšega sna ter nekoliko zmeden.

Kazen: 11 let strogega zapora

Po zaključnem govoru javnega tožilca je spregovoril še obtoženec zagovornik, ki je poudarjal, da spor ni bil ne-

osnovan in da so k naraščajočemu srdu pripomogle tudi žaljivke Perparjevih. Nato se je 5-članski senat umaknil k posvetovanju.

■ Ko so razglasili sodbo: 11 let strogega zapora, je bilo v dvorani tiho, da bi slišali šivanko, če bi padla na tla, Eden izmed Suho-krajinčanov, gledalcev, pa je pripomnil: — Pravici je zadoščeno!

LOV ZA NACISTIČNIM ZAKLADOM

Fleig je živčno zgrabil papir in ga začel čitati:

»Peter Fleig! Vedeti morate, da utegne biti obsodba vojaškega sodišča v La Spezii tudi spremenjena. Dokler ne bo odločeno drugače, zahtevamo od vas, da pozabite vse, kar zadeva kraj, na katerem leži vam dobro znano znamenje. Heil Hitler!«

Pod besedilom je bil podpis, tri črke: DSK.

Peter Fleig je dobro vedel, kaj pomenijo tri črke namesto podpisa na tem kratkem sporočilu. DSK — to je devischenschutzmmando, ki je ropal valute in dragocenosti v osvojenih deželah. To pomeni, da ne pozna skrivnosti samo on, Peter Fleig, marveč da se še nekdo zanima za zaklad v morju. Kdo bi utegnil biti?

Fleig je vedel, da so se nacisti pri tajili v vsej Evropi, da delujejo celo njihove ilegalne organizacije. Fanatični nacisti, ki jih iščejo kot hude vojne zločince, se zbirajo in razmišljajo o tem, kako bi obnovili svojo moč. V Nemčiji se dogajajo skoraj vsak dan skrivnostni umori, toda ozadje je bolj ali manj jasno. To so obračuni. Listek, ki ga je dobil, bi utegnil postati nevarnejši. Nemara pa je samo zvijača, ki nima opraviti z nacisti niti z DSK.

Toda Peter Fleig je sodil, da je bolje, če ne tvega. Ne preostane mu drugega, kot da francosko odpravno, ki je odvisna samo od njega in treh številk, katere ve edino on, kar se da zavlačuje, ne da bi jo pripeljal do uspeha. To pomeni, da se bo moral tudi sam opovedati zakladu pod morjem. V prihodnosti bo nemara položaj ugodnejši.

Inšpektor Buoncuori je 20. avgusta slednjič dobil odgovor iz Marseillea. Poslali so mu podatke o rdečem svetilniku, ki so ga Nemci postavili med vojno na korziški obali nedaleč od Bastille in so ga po vojni demontirali. Iz Marseillea so natanko označili kraj, kjer je stal. Tam je še ostala sled za svetilnikom.

Inšpektor Buoncuori je ukazal ladjama, naj vnovič odplujeta tja. Ko pa so prišli tja, se je Fleig dva dni pretvarjal, da je izgubil spomin. Nikakor se ni mogel spomniti treh števil, s katerimi naj bi z instrumenti določili točko, kjer leži zaklad. Izmišljal si je številke in potem zopet druge, tiste prave pa je »pozabil«. Ladji sta pluli sem in tja, potapljači so se spuščali na morskno dno, toda Fleig je dobro vedel, da ne bodo imeli kaj sporočiti, saj ne bodo ničesar našli. Bilo je dolgočasno

in naporno delo. Potapljači so se nekajkrat razočarani vrnili na površje, še bolj pa so bili razočarani inšpektor Buoncuori in Francozi v odpravi.

Inšpektor je začel izgubljeni potrpljenje in vedno bolj je dvomil, da je Peter Fleig zares pripravljen sodelovati. Takrat je Fleigu prišlo na pomoč vreme. Zapihal je močan veter, valovi so se dvignili, in morali so nehati iskati. Odprava se je z ladjama vrnila v pristanišče Bastila. Vsi so bili slabo razpoloženi in nič kaj prijazen niso gledali Fleiga. Tudi sam ni bil posebno dobre volje. Zvijača je tokrat uspela, a bil je hudo zaskrbljen.

Razmišljal je: ali bo našel v hotelu, ko se vrne tja, novo skrivnostno sporočilo? Ali ni v zasedi skrivnostnega osebja, ki podpisuje lističe z DSK? Ko se je vrnil v hotel in strahoma odprl vrata, ga Concetta ni čakala z lističem. Oba dneva sta minila brez Nemčevega obiska.

Minil je teden dni. Konec septembra so lahko nadaljevali iskanje. 29. septembra je Fleig doživel nekaj nenavadnega.

Potapljači so se še enkrat spustili na morskno dno. Fleig je bil miren, prepričan, da ne bodo ničesar našli, saj tudi tokrat ni uporabil treh pravih magičnih števil. Toda proti večeru je neki mornar zaklical Buoncuoriju in Fleigu, ko sta stala na poveljniškem mostu:

»Naposled so našli!...«

Buoncuori je planil k telefonu, ki je povezoval ladjo s potapljači pod morjem, in zarjul v slušalko:

»Ste povsem prepričani?...«

Fleig ni slišal potapljačevega odgovora. Slišal je le, kako pravi Buoncuori potapljaču:

»Prav! Poslali vam bomo znamenje, ki ga privežite na kabel. Ko ga privežete, se oglasite, da vas bomo potegnili na krov.«

Fleig je bil presenečen. Ni mogel verjeti tega, kar je slišal. Prepričan je bil, da je z napačnimi številkami vendarle presleplil Buoncuorija, in zato je mirno pričakoval sporočilo potapljačev. Pa vendar so nekaj našli. Kaj bi utegnilo biti in kako se je moglo to zgoditi, ni vedel in bil je močno vznemirjen, vendar ni hotel tega z ničemer pokazati.

Nestrpno je čakal, da bo potapljač opravil in prispel na krov. Videl je, kako se je plutovinasto znamenje dvignilo na površje. Stvar, ki so jo našli na morskem dnu, je bila tako označena. Mar je res zabor, poln zlata?

Slednjič se je potapljač povzpел na krov. Tudi Buoncuori ga je nestrpno pričakoval.

»Nisem videl drugega kot en zabor... Toda na njem ni nobenega kabla s podvodnim znamenjem. Zabor je tam, o tem ni dvoma...«

Izplačali so presežek, ki ga ni bilo

Direktor in knjigovodkinja Komunalnega podjetja v Sevnici obsojena

Pred senatom okrožnega sodišča v Novem mestu sta se pred kratkim znašla J.P., direktor Komunalnega podjetja Sevnica, ter finančna knjigovodkinja D.K., obtožena več kaznivih dejanj zoper poštene poslovanje.

Ugotovljeno je bilo, da podjetje leta 1963 ni najbolje uspevalo, zato finančni uspeh ob koncu leta ne bi dopuščal izplačila presežkov. Zaradi godrnjanja v kolektivu, češ da so osebni dohodki zaposlenih prenizki, se je direktor odločil za lažen prikaz dobrega poslovanja, da bi lahko izplačali del »dobičkas«. Izdal je izmišljeno situacijo in račun, kot da bi podjetje gradilo hleve za KZ Zasavje v vrednosti 3.261.864 din, knjigovodkinji pa je naročil, da je z lažnimi vknjižbami prikazala ob koncu leta za več kot 5 milijonov din večji dohodek. Tako so iz neustvarjenih sredstev »dobrega poslovanja« porabili 1.922.098 dinarjev, od tega pa je direktor prejel 38 tisočakov.

Direktor podjetja je s tem zlorabil svoj službeni položaj ter protipravno pridobil sebi in drugim premoženjsko korist za več kot 1 milijon dinarjev, v uradne knjige in listine je vpisal lažne podatke ter predložil lažni potni obračun. To je po dogovoru z direktorjem storila tudi knjigovodkinja, oba pa sta denar porabila za izplačilo pogodbenega sodelavca v Beogradu ter se na ta način izognila družbenim dajatvam.

Direktor J.P. se je razen vsega tega z lažnimi potnimi nalogi in obračuni okoristil z najmanj 12.390 din. Pred sodiščem je očitana kazniva dejanja v bistvu priznal, navedel pa je razne izgovore, katere je sodišče smatralo za neutemeljene.

D.K. je brez oklevanja priznala, kar je naredila napak po direktorjevem nalogu, vendar bi se morala upreti, če je vedela da gre za nepravilnosti.

Ko je sodišče obtožencema odmerjalo kazen, je upoštevalo, da gre pri goljufiji le za manjše osebno okoriščenje in njuno odkrito priznanje, zato je izreklo najmanjšo možno kazen, ki bo po mnenju senata dosegla yzgojni namen. Ob vseh olajševalnih okoliščinah pa ne gre prezreti tudi dejstvo, da sta oba kot odgovorni osebi v gospodarski organizaciji zlorabila zaupanje družbe.

J.P. je bil obsojen na 1 leto in 4 mesece strogega zapora, na plačilo škode, ter na triletno prepoved opravljanja

poslovanja pri katerem bi lahko samostojno razpolagal z družbenim premoženjem. D.K. pa je bila obsojena na 3 mesece in 15 dni zapora, pogojno 2 leti.

Karlovški dijak utonil v Dol. Toplicah

V nedeljo, 9. junija, je v športnem bazenu v Dolenjskih Toplicah utonil Dragan Dobrič, 15-letni dijak tehalske srednje šole iz Karlova. Dobrič je bil s skupino šolsolcev, ki je prispela na izlet v Dolenjske Toplice z avtobusom. Vsi razen njega so se kopalji. Ko so se že odpravljali domov, so ugotovili, da Dobriča ni med njimi. Hitro so ga začeli iskati. Pri bazenu so našli njegovo zloženo obleko, njega pa nikjer. Sele reševalec ga je našel — na nesrečo na dnu bazena. Ko so dijaka potegnili iz vode, ga niso mogli več obuditi. Povedali so, da je bil Dragan Dobrič slab plavač, kar je bilo zanj usodno, saj se je šel kopal, ko pri bazenu ni bilo nikogar več.

Vžigalice v otroških rokah

10. junija opoldne je začelo goretj podstrešje stanovanjske hiše Alojza Boltarja v Birčni vasi. S pomočjo sosedov so ogenj pogasili. Požar so zanetli otroci pri igri z vžigalicami.

